

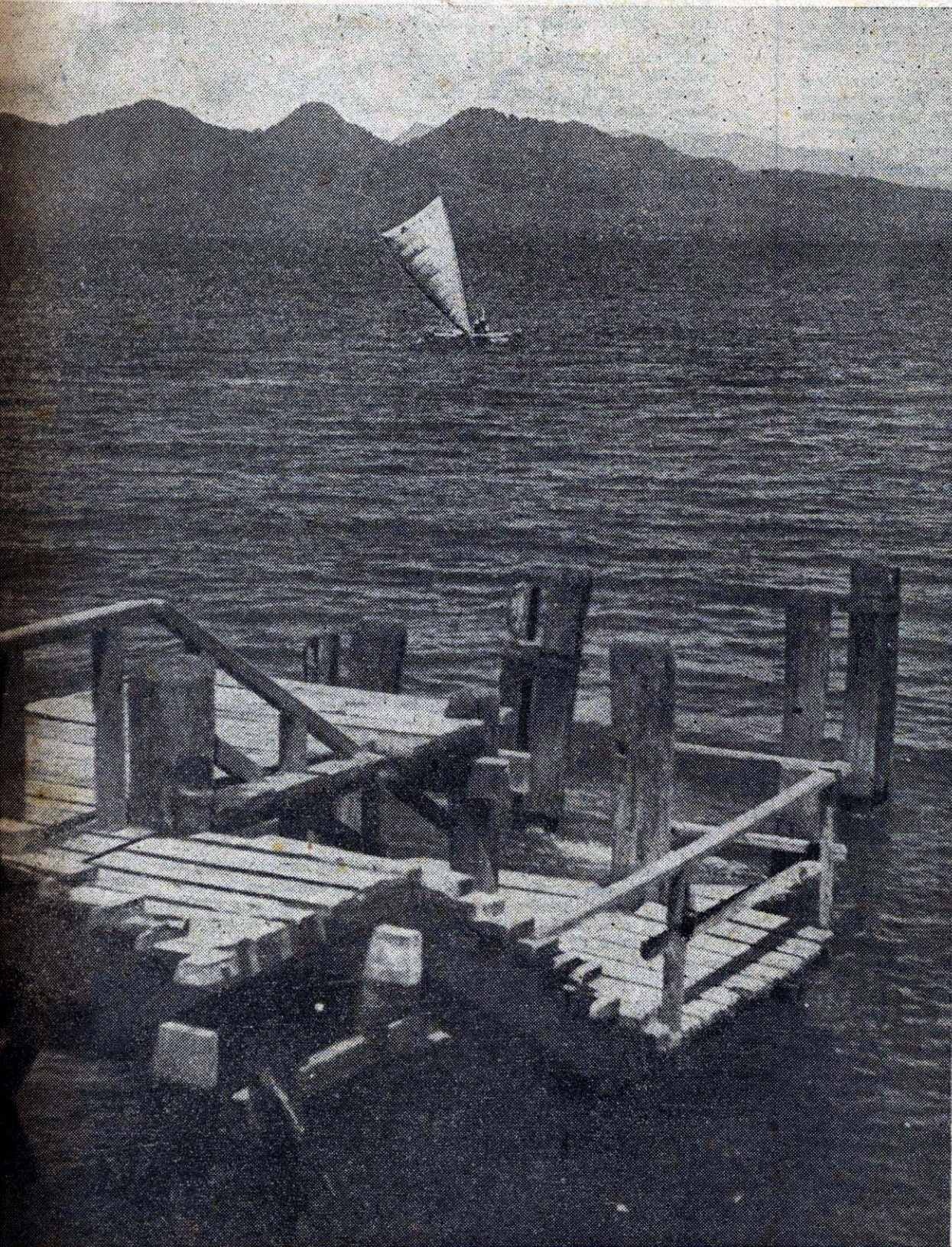
Nederlandse Strijdkrachten in Indonesië

WAPENBROEDERS

4e Jaargang

12/26 Jan. 1950

Nummers 41/42

In dit nummer :

„KRTSL . . . !”

pag. 2

© R. Marnette

Het schip en zijn rustplaats

NAAST DE STREEP

Oplettende lezers zullen reeds lang bemerkt hebben dat het wordings- en verzendingsproces van ons blad de nodige tijd vergt. Wij moeten altijd rekening houden met het feit dat kopie, „heet van de naald“, na gezet, gecorrigeerd, gedrukt en verzonden te zijn, pas na een maand de meest afgelegen posten bereikt. Te meer valt dit op bij evenementen als het Kerstfeest of de jaarwisseling. Hier is, helaas, niets aan te doen.

De puzzle-expert, die op het ogenblik bedolven is onder een vloed inzendingen op de Kerstprijsvraag, verbaast zich over het feit, dat er zoveel oplossingen op de originele pagina's ingezonden werden.

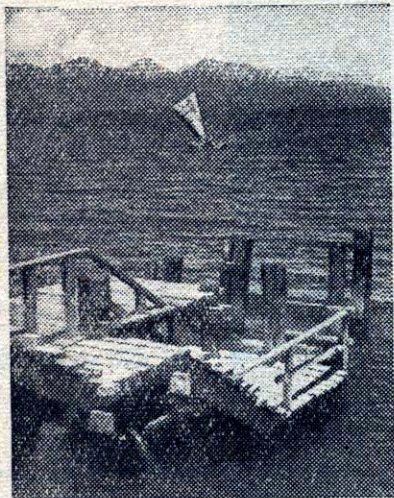
„Hetgeen dus wil zeggen“, aldus deze pientere puzzle-man, „dat Wapenbroeders thans in voldoende mate in elke tangsi en op elk detachement verschijnt om ieder in de gelegenheid te stellen ermee te doen wat hem goeddunkt zonder rekening behoeven te houden met zijn medelezers!“

Zijn conclusie is in twijfel getrokken.....

De geschiedenis van de gestampte muisjes op pag. 5 veroorzaakt associaties met het pakketvervoer in het algemeen. Het komt nl. tegenwoordig nogal eens voor dat men alsnog verrast wordt met een belegen St. Nicolaaspakketje. Dit is een samenloop van omstandigheden, die in het kort neerkomt op het feit dat drie boten ongeveer tegelijkertijd binnenliepen, waarop de beschikbare goedangruimte niet ingesteld was.

Hoe het zij; het verhaal over haatdragende douane-mannen is een sprookje. Waarvan we ons zelf hebben mogen overtuigen.....

DE VOORPLAAT

De prauw scheert over het water, gedragen door de wind. Straks wordt de gezapigerust van de steiger verstoord door het geroep van de handelslui en stapelen bossen borstelige rambutans zich op op knal-oranje papaja's en goudgele pisangs. Alles is dan vol leven en kleur, in tegenstelling met het sombere donkerblauwe beeld van Madura op de achtergrond.

Realaetie

Wapenbroeders
Dienst voor Legercontacten
Djakarta.

„Krtsl“...!

„Neeee“ zei de hoofdredacteur met iets van ontzetting in zijn stem. Weer kraakte er iets door de telefoon, zo van „krtsl, krtsl, krtsl.“

„Tjonge, tjonge“, antwoordde toen de H.R.

„.....krtsl.....krtsl.....“

„Net wat je zegt“, aldus de H.R.

„..... Krtsl.....“

„Tja..... tja, hmmm, ja“.

„..... Krtsl.....“

„'t Is toch.....“

„..... Krtsl X.....X..... krtsl.“

„Vind ik ook“, beaamde de H.R. weer.

„Krtsl, krtsl//?“

„Nou“, betwijfelde de H.R., „nou, eh, ja he?“

„Krtsl.“

„Ach, ach,“ kreunde de H.R. meewarig.

„KRTSL“.

„Precies, wat ik bedoel“, zei de H.R.

„Krtsl, krtsl, krtsl?“

„Natuurlijk, kerel, natuurlijk“.

„Krtsl.“

„Vanzelf“.

„Krtsl?“

„Ja“.

Krtsl.

„Oehoe“, zei de hoofdredacteur ten afscheid en legde de hoorn neer.

Toen scheurde de hoofdredacteur behoedzaam een vel taks uit zijn machine en deponeerde dat voorzichtig in de prullemand naast zich.

„Eh, Wout.....“, vroeg hij toen, „Wout, ben jij bezig met die fotopagina van Waargenomen?“

„Mmmm“, zei Wout, die niets anders zeggen kon omdat hij een schaar tussen z'n tanden geklemd hield.

„Schei daar dan maar mee uit“, adviseerde de H.R. „Laat maar. Vergeet dat maar. Niet meer aan denken.“.....

„????“, vroeg Wout alleen maar met z'n ogen.

„En jij Abe“, vervolgde de H.R. met een traan in de stem, „leg jij die stapel nieuwe haring, waar je de Hollandse kranten uitknijpt, ik bedoel, leg jij die stapel Hollandse kranten van vorig jaar, waar jij de Hollandse nieuwe uitknijpt, maar weg, zet je schaar in het vet en doe de kurk voorzichtig op de glutonpot“.

„Waarom“, wou Abe weten.

„Anders komt er schimmel op..... Ad hou op met dat hinderlijke tikken, met die demonstratie van waanzinnig optimistische activiteit. Hoewel ongetwijfeld een heel leerzaam en stichtelijk artikel, er wordt geen prijs op gesteld“.

En toen vertelde de Hoofdredacteur de herhaalde krtsl, krtsl, krtsl en de KRTSL en de XX van het telefonisch onderhoud.

Staking in de drukkerij en geen Wapenbroeders..... tenminste.....

„XX“, zei hij.

En wij herhaalden het „XX“ meerdere malen en met hoofdletters.

En daarom wapenbroeders te velde heeft het enige tijd geduurd vóór er weer een nummer van de pers kwam.

Wat zegt U.

„XXX?“

Foel toch, foel.

Kameradschap?

DE langzamerhand traditioneel geworden NIWIN-Kerstpakketten zijn ook weer bij het jongste Kerstfeest met vreugde door de troep ontvangen.

Jammer is het, dat deze vreugde hier en daar door een wanklank verstoord is. Er is nl. critiek geoeffend — welke zelfs tot enkele bladen in Nederland is doorgedrongen — op het feit, dat de pakketten ook verstrekt zijn aan de leden van de Veiligheidsbataljons, de Tjakra's, de Barisans Pengawal, enz., enz.

Deze critiek is ten dele direct, ten dele indirect afkomstig van Nederlandse militairen in Indonesië.

Het komt ons voor, dat de aanmerkingen beter in de pen hadden kunnen blijven. De NIWIN heeft zich op de brede basis gesteld, dat allen, die in militair verband hetzij in de K.L., in het K.N.I.L. of daarbuiten, naast en met deze troepen een nuttige taak hebben vervuld in belang van veiligheid en orde, aanspraak hadden op een Kerstpakket.

Enkele criticasters nu, beweren „als het Nederlandse volk dat geweten had, zou het wel wat minder opgebracht hebben voor deze pakketten“.

Wij menen het Nederlandse volk beter te kennen en zonder meer te mogen aannemen, dat het volkomen accoord gaat met de brede basis, waarop de NIWIN zich gesteld heeft en niet met de smalle basis van waaruit de critici de zaak bekeken hebben.

De leden van de hierboven genoemde Indonesische corpsen hebben vrijwillig een taak op zich genomen, die zeker niet van risico ontbloot was en wij zijn blij dat de NIWIN het Nederlandse volk in staat gesteld heeft, hun daarvoor een blijk van waardering te doen toekomen.

Inwoning gevraagd

VOLGENS een krantenbericht heeft de Minister van Wederopbouw op een vergadering bekend gemaakt, dat in 1958 ieder gezin in Nederland weer zelfstandig woont in eigen huis. In de komende jaren zal dus het legioen van huizen, waarin enkele pa's wonen, een paar vrouwen in één keuken staan, kinderen van verschillende ouders in één portaal spelen en er ergens nog een kamertje voor opoe afgetimmerd is, met duizenden verminderen.

Ik weet niet of je uit eigen ervaring destijds de sensaties van het-bij-elkaar-in wonen hebt meegemaakt. Het was inderdaad in de regel een sensatie, zij het vaak een onaangename. Van de tien gevallen ging het, na verloop van tijd, zeker acht keer geheid verkeerd. Er bestaan de meest duizelingwekkende verhalen over en humoristen hebben er rijke stof in gevonden, maar in de werkelijkheid van de situatie hebben tallozen eronder geleden en lijden er nog onder. Vooral in die Hollandse huizen, die vrijwel nooit op meerdere gezinnen berekend zijn. De ellende begon meestal in de gemeenschappelijke keukens, omdat de vrouwen daar onbetwist willen heersen.

Eigenlijk behoef je er niet zo verbaasd van op te kijken, dat samenwonen zo moeilijk is. Ieder mens heeft de neiging, maar ook het recht om zijn eigen leven te leiden, en een gezin is op zichzelf een gesloten eenheid, die zich dan ook in beslotenheid moet kunnen vormen en ontwikkelen. De dwang van de samenwoning is een noodzakelijk kwaad, het is een maatschappelijk wangedrocht.

In 1958 zal het Nederlandse volk ervan verlost zijn, maar in zekere zin en in een bepaald opzicht, beweer ik dat een mens er nooit van verlost wordt.

Er is namelijk iemand, die voortdurend langs de asfaltwegen en klinkerstraten en landpaadjes gaat en belt en klopt en roept om inwoning. Daar is Hij al tweeduizend

jaar geleden mee begonnen, toen Hij tegen een corrupte belastingambtenaar zei: „Heden moet ik in Uw huis vertoeven”. (Je kunt dat verhaal lezen in het Evangelie van Lucas, het begin van hoofdstuk 19).

En dat vragen om inwoning door Jezus Christus is sindsdien niet verstomd van de aarde, en zolang er mensen wonen, zal dat ook niet verstommen. In figuurlijke zin zwerft de Goddelijke evacuë nog over de wereld en hier en daar en overal ontmoeten wij Hem met Zijn stereotype vraag: „Ik wil gaarne in Uw huis, in Uw hart zijn”.

Nu zijn er slechts twee manieren om hierop te reageren: ja of neen; niet misschien; heet of koud, niet lauw. Christus heeft een hekel aan vaagheid. We kunnen Hem binnen laten of buiten laten staan, maar niet in het portaal of onder aan de trap. Hij is in alle kamers of in niet één.

Duizenden mensen smakken de deur voor zijn neus dicht en zeggen: „Dank je wel, mij niet gezien, ik kan het zelf wel af, ik heb geen pottekijker nodig in mijn leven, ik oeroes mijn zaakjes zelf, ik verzoek U Christus, beleefd doch dringend om het maar een deur verder te proberen. En deze deur gaat voor de Heiland op het nachtslot. Duizenden mensen doen open en zeggen blij-herkend en verrast: „Kom er in, Heer Jezus, ik heb geprobeerd om zonder U te leven, maar het is mij niet gelukt; ik dacht dat ik het wel alleen af kon, maar ik struikelde voortdurend over mijn zonden en kleinheid, het leven is mij grauw geworden zonder U, en ik heb ontdekt dat het buiten U nergens veilig is”.

Jezus Christus trekt langs de huizen, de mensen, de harten, langs jou en mij. Hij heeft recht op jou, want Hij heeft zijn leven voor je gegeven. Misschien dat je Hem de toegang van je hart ontzegd hebt: „Ik wil geen inwoning, ik wil mijn eigen baas zijn”. Misschien komt Hij terug; doch éénmaal voor het laatst.

WAT BEN IK ZONDER GOD?

Wat ben ik zonder God? Een schip
met roer noch masten,
een wagen zonder wiel, een woning
zonder dak,
verblind en doof, verlamd en niet in
staat tot tasten,
een bloem, die is verlept en een ver-
molmd tak.

Wat ben ik zonder God? Een wind, die
niet kan waaien,
een stomgeslagen stem en een on-
vruchtbaar land,
een dol geworden moeder, een rad dat
niet wil draaien,
een voet, die niet kan gaan en een
verdorpe hand.

Wat ben ik zonder God? Niets. Maar
uit alle dingen,
straalt Zijn genade mij en roept mij
als een kind,
de stenen juichen het en alle halmen
zingen
dit zelfde hoge lied, bewogen door de
wind.

Theo van Baaren

Beter is de hunkering: „Kom nu in mij wonen Heer Jezus en waar ik ga, zit of sta, laat mij U aanschouwen met een stil vertrouwen”. Dit is een inwoning, die ons zéér gelukkig maakt.

D. ter Steege,
Veldprediker.

Militair Nieuws

Donderdag, 5 Januari, vond voor het stafkwartier van Oost Java de overdracht plaats van het oude tamboers- en pijperkorps, dat binnenkort naar Nederland zal vertrekken, aan een nieuw gevormd korps. Na de inspectie door Generaal J. A. Schefelaar werd hem de sjerp aangeboden door tamboer-majoor Verkaaik.

Hierna hield de Generaal een toespraak, waarin hij o.m. zeide dat er met deze band een stuk traditie vertrok, dat de waarde van de Nederlandse soldaat in Indonesië op uitstekende wijze onderstreept had. Hij zei dank namens allen, die achterbleven en sprak de hoop uit dat allen hun familieleden in Holland in goede welstand zouden aantreffen. Tenslotte wenste hij hun een goede vaart en een behouden thuiskomst.

Na een divisie-mars dankte de Generaal vervolgens de vertegenwoordigers uit de burgerij, die met hun steun en sympathie het voortbestaan van de band mogelijk gemaakt hadden.

De tamboer-maitre, sgt. Veenman ontving de sjerp uit handen van de Generaal Schefelaar, die de nieuwe leden dankte voor hun bereidwilligheid om zich ondergeschikt te maken aan de belangen van de troep en in het bijzonder de Lt. Galesloot en de sgt. Veenman voor de gegeven training. Het défilé werd gevolgd door het spelen van het Volkslied, waarna de verschillende onderdelen afmarcheerden.

WAPENBROEDERS GEVALLEN

IN DE PERIODE VAN 4 tot en met 24 DECEMBER 1949

K.L.:

Elt. F. W. M. Huynen

Sld. J. van Dijk,

Sld. elk. J. F. Olivier

Legernr. 200502010

Leg. nr. 281015633

„ „ 280422390

K.N.I.L.:

Mal. mlt. sld. tkl. Sarmin

Tim. sld. tkl. Inf. D. Deo

Leg. No. 241904003 lama 9027/A

Leg. nr. 251710004/

K. 54717696

Een der vorige verlieslijsten dient te worden aangevuld met

K.N.I.L.:

Eur. Ls. sld. Inf. J. F. H. Beer

Leg. nr. 951606000/
72226

Armentarium

IN Delft ligt aan een kruispunt van oude grachten en binnenwater het „Armentarium”, in de volksmond beter bekend als het „Arsenaal”. Daar meerden in onze Gouden Eeuw de Oostinjevaarders om er geschut, kruit en kogels in te nemen alvorens de Staten van Holland en West-Friesland hen uitzonden op hun tochten naar de lokkende eilanden om de evenaar. Sedertdien heeft het historische gebouw diverse bestemmingen gehad, waarvan sommige meer en andere minder krijgshaftig waren.

Na de tweede wereldoorlog is het weer in gebruik genomen tot een doel, waarmee de oorspronkelijke bouwers tevreden zouden zijn: opnieuw is het een „armentarium” een „arsenaal”, dat zoveel mogelijk in de 17e eeuwse stijl wordt hersteld. Dit herboren Armentarium levert echter geen „bussekruyt” aan de tegenwoordige Oostinjevaarders, doch een schat van studiemateriaal aan hen, die belang stellen in het technische kunnen der moderne legers: het herbergt nl. de studieverzameling van de Technische Staf der Koninklijke Landmacht.

Na de bevrijding van ons land lieten zowel Bond- als As-genoten op de slagvelden, in de depôts, etc. een geweldige massa geschut, kleinere wapens, munitie en apparaten achter. Daar vooral de Duitsers niet alleen oorlogstuig van eigen fabrikaat gebruikten doch evenzeer dat uit door hen bezette of aan hun kant strijdende landen, vormde hetgeen hier te lande werd aangetroffen een uiteenlopend en onoverzichtelijk geheel: Russisch geschut, Amerikaanse raketten, Tsjechische geweren, Franse landmijnen..... Een groot gedeelte van dat alles was natuurlijk verwaarloosd, beschadigd of incompleet. Thans is de Technische Staf reeds enige jaren bezig, dit materiaal in haar studieverzameling onder te brengen, waar het wordt schoon gemaakt, hersteld, en zo mogelijk gecompleteerd. Hetgeen men reeds in het Armentarium wist bijeen te brengen, vormt waarschijnlijk een der interessantste en meest uitgebreide collecties in Europa.

De Directeur van de Studie-verzameling, de Gen-Maj. b.d. J. C. Spaich, is een harts-tochtelijk discipel van Sinte Barbara. Dit komt wel duidelijk tot uiting, wanneer hij U rondleidt door de „parterre” van het

Armentarium, waar naast zoeklichten, afstandsmeters, luister- en vuurleidingstoestellen een 60-tal kanonnen van verschillend kaliber zijn opgesteld. Veld-, antitank- en luchtdoelgeschut..... de Generaal zou elke vuurmond wel voor U willen demonteren om toch vooral geen technische bijzonderheden aan Uw aandacht te laten ontsnappen. Overigens zou hij dit waarschijnlijk best klaarspelen, daar hij jarenlang zitting had in de Commissie voor Proefnemingen. De vuurmonden-collectie is dan ook alleszins bezienswaardig. Naoorlogse Amerikaanse tijdschriften maken veel ophef van een „nieuw” Infanteriewapen, waarmee zonder terugslag een „echte” granaat kan worden afgevuurd. De Studieverzameling toont aan, dat de Duitsers reeds tijdens wereldoorlog II over een kanon van hetzelfde principe beschikten. Interessant is ook het Franse veldgeschut uit 1916, dat is opgesteld naast de modernisering, welke en de Amerikanen en de Duitsers gedurende de laatste oorlog aan dit type wisten te geven.

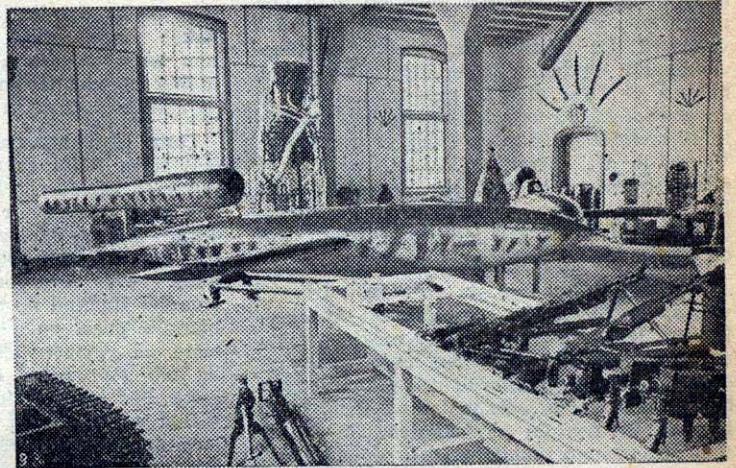
Op de eerste verdieping van het Armentarium komen we op een ander terrein. Een verbinding met het „artillerie-park” van de parterre wordt gevormd door een 20-tal mortieren en raketwerpers, o.a. de beruchte Duitse „Nebelwerfer”, alle tentoongesteld met hun projectielen en de doorsneden daarvan. Hoofdschotel van dit „rakettenmenu” zijn een complete V-1 en een dito V-2. Deze gevaarten zijn gedeeltelijk in doorsnee geëxposeerd, waarbij het inwendige van verschillende kleuren is voorzien, zodat het gehele principe tot in details kan worden nagegaan. Ook zijn diverse belangrijke onderdelen nog eens afzonderlijk tentoongesteld.

Het achterste gedeelte van deze verdieping herbergt een collectie van 40 mitrailleurs, 130 „gewone” en automatische geweren en een 50-tal vuistvuurwapens waaronder machine- en seipistolen. Daar vindt U ook verschillende modellen van de in detective-romans haast legendarische „geluiddemper”. De rest van de eerste verdieping wordt ingenomen door enige grote vliegtuigbommen, een aantal periscopen en een

verzameling radio-technische apparaten.

De tweede verdieping is in hoofdzaak gewijd aan een expositie van projectielen en landmijnen, zoveel mogelijk met hun doorsneden. Het aantal tentoongestelde projectielen alléén belooft reeds 400 stuks. Via de landmijnen komen we terecht bij de mijnenzoekers, om tenslotte te eindigen bij een verzameling vlammenwerpers, helmen, gasmaskers en -pakken.

De studieverzameling is niet uitsluitend bestemd voor de Legertechnici; zij staat ten dienste van allen, die belang stellen in de moderne techniek. Uit alle ellende, welke haar afzonderlijke „exemplaren” over de wereld hebben gebracht, komt de verzameling in haar geheel naar voren als een stap vooruit: enerzijds kan de Vrede ook op technisch gebied veel van Oorlog leren, aan de andere kant vormt een dergelijke

opeenhoping van geperfectioneerde vernietigingsmiddelen een duidelijke waarschuwing voor allen, die haar onder ogen willen zien.....

WIE KENT HEN?

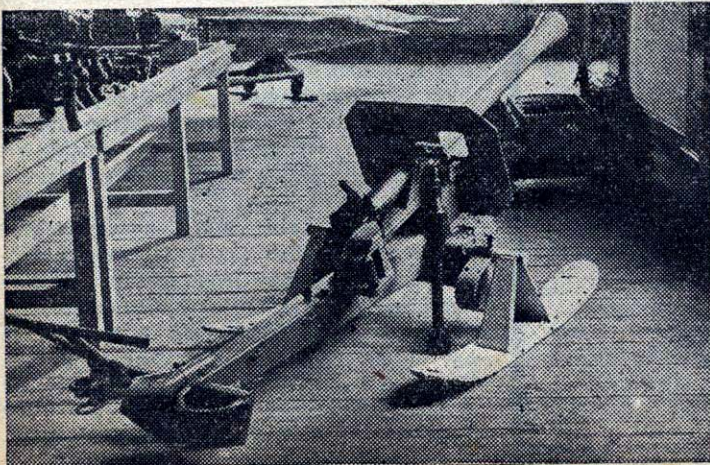
Het Hoofd van de Opsporingsdienst Overledenen (O.D.O.) verzoekt degenen, die nadere bijzonderheden kunnen mededelen verband houdende met de vermissing van onderstaande personen, zulks schriftelijk dan wel mondeling te willen doen ten kantore van opgemelde dienst, Departement van Justitie, Rijswijk 17, Batavia-C.:

a. Cramer, Adolf Maurits, Beroepsmilitair, stamb. nr. 97183, geboren te Solo op 19-12-'23 l.b.i. Mitr. Cie. te Menado.

b. Salamoer, Abraham Maurits, Sgt. tkl., stamb. nr. 19096, geboren te Magelang op 7-10-'07, l.b.i. IXe Dep. Bat. 2e Cie. te Magetan.

c. Schilling, Walter, Mil. sld., stamb. 88621, geboren te Padang Pandjang op 9-11-'21, l.b.i. XIIe Bat. Inf. te Serang (Bantam), die na de inval der Japanners niet meer zijn gezien.

Wil Sgt. de Tombe (interneringskamp Tan Toei, Ambon) zich in verbinding stellen met Adj. F. H. WAALDIJK, Gedelegeerde Gravendienst te Ambon voor het verstrekken van enige inlichtingen.

De hut van Jan

BIJ alle orders, tegenorders en eventuele herroepings-bevelen van beiden — welke in ons leger nog al eens plegen te verschijnen — domineert tegenwoordig een lastig bevel, dat wij hebben geleerd te vrezen als koffie met blauwzuur: n.l. het bevel tot verhuizing.

Zodra we ergens geïnstalleerd zijn, zodra we ons niet meer voelen als de beroemde kat in het pakhuis, zodra we tegen elkaar zeggen: „Toch zo gek niet, wat?“, dan komt er een papiertje bij de baas op het bureau gedwarreld, van iemand die meer te vertellen heeft dan hij, en daar gaan we weer.

De laatste maanden was men vrij redelijk met ons. Weliswaar bleven we nooit langer dan een week op dezelfde plaats en raakten we steeds verder van de beschaving af in de vorm van een mandi-hok enzo; weliswaar drong men ons terug in 't uiterste hoekje van het kampement en trok men prikkeldraadversperringen om ons op waar we van rilden, maar we bleven in dezelfde kazerne.

Iets dat wij zeer waardeerden. Zo als een boer hecht aan z'n grond, zo hechtten wij ons aan onze goeie ouwe tangsi.

Toen kwam er wéér een papiertje.

Schreven we reeds dat we in een hoek van de kazerne lagen, thans had men ontdekt dat elke hoek een nog kleinere hoek bezat. Daar moesten we in!

Nu doen we alles wat men ons zegt, het onmogelijke m a k e n we mogelijk, dus rolden we ons in het kleine hoekje op als honden, blij zo af en toe met wat goede wil nog grond te kunnen raken. Na drie jaar tropendienst geeft men niet om dergelijke kleinigheden. Als we maar in onze eigen kazerne konden blijven.....

„Nee“, zei iemand, die dat allemaal voor ons regelt: „Jullie gaan verhuizen en ditmaal buiten het kamp. Jullie krijgen een mooie ruime loods van 51 meter lang en 24 meter breed; ramen zijn er niet, dus je hoeft niet bang te zijn iets te breken. En deze keurige verblijfplaats wordt overkoepeld door een prachtig dak van golfplaten: lekker warm toch!“

En daar liggen we nu in!

Gruwelijk heet prangt de lucht vanaf het golfplaten dak naar binnen. 's Middags wanneer de zon op haar felst is, kan men in onze loods bepaalde natuurkundige verschijnsels waarnemen. Een handvol papiersnippers b.v. stijgt, als men ze opgooit vanzelf naar de zoldering, door de adhaesie van die afgrijselijk gloeiende plaat, welke men een dak durft te noemen. Daar slapen we onder, daar eten en drinken we en doen we alles wat nodig is om in het leven te kunnen blijven. Want zelfs wij willen Holland weerzien, al worden momenteel alle verlangens naar huis letterlijk en figuurlijk (onze) kop ingedrukt.

Door dat dak.

Er zijn nog enige andere prettige dingen in onze huidige woning, die wij de lezer beslissend niet willen onthouden. Zo komt er prompt elke morgen om 5 uur een kudde olifanten door de loods gedaverd. Men heeft ons wijsgemaakt, dat het wapenbroeders zijn, die vroeg op moeten, maar dat bestaat niet. Vroeg-uit-de-veren-rollende soldaten smijten niet met stoelen, dreunen niet met tafels en beuken niet met de deuren, dat de betonvloer er van siddert. Als heer — en wij zijn allen gentlemen — is men op de

vroege ochtend stil, deugdzam en bescheiden. Dat hebben onze moeders ons zo geleerd en drie jaar tropendienst is geen verontschuldiging voor het verloren gaan van manieren en omgangsvormen. Derhalve houden wij in goed vertrouwen vol dat het olifanten zijn. Ondanks alles.

We hebben verder in onze woning — waarvoor geen plastischer naam denkbaar is dan „de Hut van Jan“ — nog een viertal radio's staan! Twee van de N.I.W.I.N. en twee zijn er gekocht van ons bloedeigen zweetgeldje, dat we elke maand in de handen gedrukt krijgen.

De twee NIWIN-radio's staan steeds op verschillende stations afgestemd, waardoor een geluid verkregen wordt dat aan oorlog doet denken.

De beheerders van de twee andere radio's zijn zonderlingen, die geen muzikaal gevoel bezitten. Zij slaan uitsluitend acht op het

geluidsvolume, dat hun respectievelijke radio's produceren. Staat er een storingszender te kraken, goed! Geeft een Singaporese omroeper les in bulderen, goed! Als het maar veel lawaai maakt zijn ze tevreden.

Vervolgens, geduldige lezer, regent het soms in de Oost. Regent het in minimum, dan heeft het op ons dak een wonderlijke uitwerking. Wolken stoom van het sissende dak dringen naar binnen en omhullen onze gestalten met een feeërieke waas. Regent het in fortissimo, dan krijgen we een heropvoering van Wagner's ongeschreven opera voor dove mensen. Eén gróót onafgebroken bulderend lawaai, waarin de stemmen van drie compagnieën krijgslieden volkomen teloor zouden gaan.

We proberen dan ook niet om met elkaander te spreken, we worden enkel bleek van de opgekropte zenuwen en koesteren de grote hope, dat we gauw, heel gauw weer mogen gaan verhuizen.

Weg uit deze hut van Jan!

N. A. J. Koevoets

Gestampte muisjes

WIJ behoren tot die categorie van mensen, die op gezette tijden verblijd worden met een pakketje uit Holland. Er is zelfs een tijd geweest, dat om de veertien dagen een geschenksending in onze gretige handen werd gedrukt. Op het kantoor, waar wij onze Indische jaren slijten kregen wij de bijnaam „pakketprol“ vanwege bovengenoemd feit.

Men vaart er echter wel bij, want onze grondstelling is: Al het mijne is het Uwe, het aan de andere partij overlatend de rest van de these aan te vullen, wat ons echter geen gouden eieren legt, want de frequentie der pakjes van die lui is maar heel gering. (Ter voorkoming van akelige misverstanden, mogen wij er zeker wel even op wijzen, dat wij niet in het minst rode sympathieën hebben).

Zo werd ons dan op een goeie dag weer een pakketje toebedeeld en onder het hypnotiserend gestaar van een paar puilogen tegenover ons (wat kunnen sommige lui toch hinderlijk begerig wezen), begonnen wij het pakje te ontpellen en de inhoud voor ons uit te stallen. Zoals gewoonlijk zag het er weer goed uit en we hebben de grootste waardering voor onze stamgenoten in het vaderland, die steeds blij geven van een scherpe kijk op onze noden en behoeften. Na enige tientallen rollen pepermunt, tubes tandpasta, doosjes huidcrème en dergelijke nuttige artikelen opgegraven te hebben, stuitte wij op een bus met koeken en een busje muisjes, persoonlijk door Gruyters gestampt. De bus met koeken gooiden wij voor de hongerige en watertandende wolven tegenover ons, terwijl wij zelf de muisjes aan ons hart drukten, innerlijk dankbaar dat er geen ontbijt op kantoor werd verstrekt, zodat wij toch iets hadden, dat voor ons persoonlijk was, helemaal allenig voor ons zelf.

Trots als een pauw stapten we de volgende morgen half zeven de cantine annex eetzaal binnen, het busje met gestampde Gruyter muisjes onder de arm. We bleven niet onopgemerkt, wat ook helemaal niet de bedoeling was en toen we dan ook onze

plaats bereikten, had een hele schare trouwe bewonderaars van ons, zich achter ons aangesloten en wij voelden ons trots, dat wij met ons busje gest. m.v. Gr. net zoveel effect hadden gedsorteerd als wijlen de rattevanger van Hameln met zijn fluit. Om niet al te erg uit de toon te vallen, begonnen we maar met een boterham-pindakaas. 't Zijn sterke benen, die de weelde kunnen dragen en wij stonden voor ons voetenwerk aangeschreven met een 1. De tweede boterham zou het dan wezen. Na uitnodigend en welwillend om ons heen te hebben gekeken, begonnen wij met een routinegebaar het deksel van het busje te schroeven en keken glimlachend naar binnen. En de glimlach bleef, maar ijzig en verward, want na zoveel jaren tropendienst kunnen we toch nog steeds muisjes onderscheiden van..... zuurtjes! Compleet verpakt in een cellophaan-papiertje, met sierlijk gedraaide uiteindjes.

De pindakaas smaakt ons niks meer tegenwoordig.

Verloren en weergevonden

Theorie is iets aardigs, de praktijk kan aardiger zijn, maar het kan ook andersom uitkomen, zo is het leven nu eenmaal, onberekenbaar en soms ontoerekenbaar, veelal ook „knots”. Ook het toeval kan een grote rol vervullen in een mensenleven, of, zoals anderen het zien, de voorzienigheid brengt de mens waar hij hem hebben wil. Mijn neef Piet bijvoorbeeld, was een theoretische hater van alles, wat ook maar naar alcohol rook. Een tijd lang zelfs volbracht hij zijn theoretisch streven om uitsluitend stroopjes te drinken, afgewisseld met een limoentje om althans enige prikkeling van de koolzuur te kunnen waarne-

men. Het stimuleerde hem tot grote daden als je hem hoorde. Wij, mijn maat en ik waren het er niet mee eens, doch drinken dan ook gaarne een borrel bij speciale gelegenheden. We zijn zo gezegd „gelegenhedsdrinkers”. Dat in dit schone Indonesië dergelijke gelegenheden vrij vaak voorkomen is onze schuld niet.

Een jaar lang, om op mijn neef terug te komen, hield Piet het vol. Toen kwam de brief, die al zijn toekomstdromen finaal verscheurde, aangezien deze brief een eind maakte aan zijn verloving. Het maakte tevens een eind aan zijn „blauwe-knoop” afhankelijkheid. Het was verbazingwekkend hoe hij in weinig tijd een grote plas

bier en jenever verslond, ons onder de tafel dronk ondanks het feit, dat wij toch een zekere ervaring op het gebied van drinken hebben.

De andere dag na zo'n drinkfestijn, vroegen wij ons dikwijls af hoe een „niet”-drinker van alcoholische dranken er zo goed tegen kon, toen hij eenmaal wél was gaan drinken. Over dit feit zijn hele „oerwouden” opgezet, maar tot een oplossing geraakten wij nooit. En mijn neef maar doorhopen en er maar tegen kunnen. Hij bleef een drinker, geen vermindering te bespeuren, hetgeen ons deed vermoeden, dat hij „zijn” Anneke niet kon vergeten. Uiterlijk was hij niets veranderd; innerlijk konden wij slechts gissen. Overigens vonden wij het jammer, dat Piet nooit op die laatste brief van Anneke had teruggeschreven. Want wij kenden Anneke nog van vroeger, van school (!) en wij wilden er absoluut niet aan, dat haar liefde voor Piet ineens zo verdwenen was. Bovendien bleek dat zij géén andere verkering had, zo deelde men ons mede naar onze vraagbrieven.

Het werd Kerstmis, de N.I.W.I.N.-pakketten werden verstrekt. Piet keek naar het zijne. Verstomd keek hij naar de afzender, die zijn vroege verloofde „Anneke” bleek te zijn. Wij waren enthousiast, omdat wij hem nu definitief aan zijn verstand konden brengen, dat hij voor zijn fatsoen verplicht was een „bedankje” te schrijven naar de afzender. Het kostte ons moeite en veel tegenstribbelen, doch Piet schreef, schreef ons inziens een veel te lange brief voor een dankschrijven, hetgeen ons deed glimlachen! Twee weken lang dronk Piet waarlijk wel wat te veel, naar schatting het viervoudige van zijn rantsoen, hetgeen ons noopte onze toewijzing achter slot en grendel te zetten. Eindelijk kwam de „in vertrouwen genomen” factuur ons mededelen, dat er een brief was gekomen van een zekere mejufvrouw Anneke. We hebben de brief met een pleister aan de jeneverfles van Piet geplakt, omdat hij daar het eerst naar zou kijken. Uiterlijk onverschillig lagen we in een krantje te lezen op onze verzakte tempatjes. Gespannen keken we naar het binnenkomen van Piet, zijn greep naar de fles..... en zijn graai naar de brief. We zagen Piet rood en wit aanlopen, zagen hem als een ventilator op zijn tempat rondtollen, zagen helaas ook dat hij zijn jeneverfles omstootte, doch waren uiteindelijk aangenaam verrast, want Piet schreeuwde het uit: „Haai jongens, 't is weer krent!”

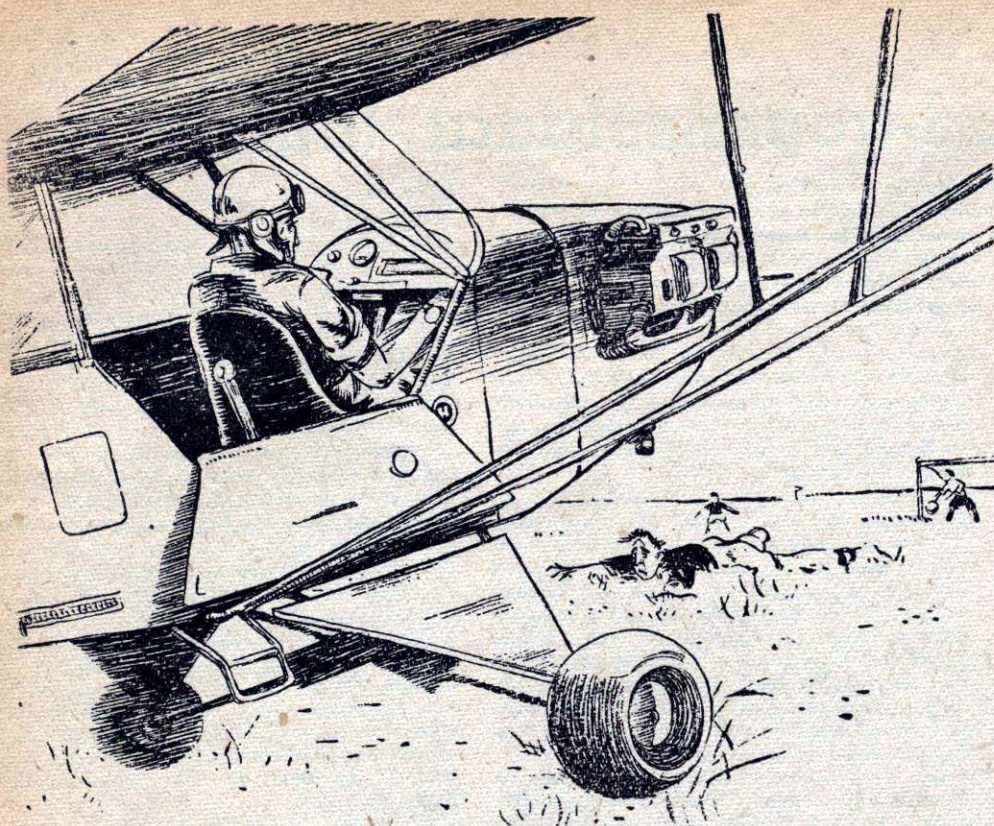
Het toeval speelt een rol in het leven.

De praktijk is veelal anders dan de theorie, gezien het feit, dat Piet is blijven drinken, zij het dan, dat hij nu óók „gelegenhedsdrinker” is geworden.

Bertus, 260920055.

Een goed begin is het halve werk; maar aan de andere helft moeten we constant door werken, willen wij het werk goed ten einde gebracht zien.

Dwaas vliegbasis-voetbalverhaal

IE bent sportsman of je bent het niet!

Wanneer je 't niet bent, heb je pech gehad. Kassian..... je wordt domweg gerekend een slome duikelaar te zijn! Maar wanneer je 't wel bent..... ja, dan verandert de zaak, want dan kan iedereen op z'n ribbetjes natellen, dat je in de aard der zaak een gentleman bent. Zó zonder meer.

Daarnaast maak je een kansje opgeroepen en ingelijfd te worden als lid van de voetbalrebellencub. Of je in werkelijke dienst treedt, is natuurlijk vers twee, in elk geval, je wordt voor „vol” aangezien. Overigens is het vrij logisch, dat je vóór volgens de voetbalregels moet leven en volgens de zuivere filosofie der grootvoetbalkunstenaars. Het is mij daarom een waar genoegen om beginners een kleine tip te geven: „Praat nergens meer over dan over voetbal.

Ga desnoods met een voetbal naar bed en sta er desnoods weer mee op. Neem na afloop van de dienst direct een duik in de sportgoedang en verzamel alle voetbalbenoemdigheden, die los of vast zitten — 't Komt altijd van pas.

Geef daarna vooral veel natte brullen weg, want je kunt nooit weten; je buurman (die niet kan slapen) gaat dan misschien van nijdigheid ook wel mee naar de voetbalarena.” (Hoe meer supporters, hoe meer vreugde, nietwaar?).

Door praktische uitvoering van laatstgenoemd subliem tipje, raakte ik op een goeie dag op het voetbalveld verzeild — Waarempe!!..... Ik zie ze nog rennen: al die flinke voetbalenthousiastelingen binnen de witte kalklijnen.

En een hoop toeschouwers! Fantastisch. 't Keelgat op het derde knoopsgat, aanmoedigend huilend en gillend als Indianen. In de wei huppelen 22 spelers (eigenbasis fabriicaat) als nuchtere kalveren achter een bruin bakbeest van een buisbal aan. 'k Stond zelf tussen de toeschouwers, met een prop in

m'n keel (de beste stuurlui staan aan wal, moet U rekenen.....)

't Was een bijna koele namiddag en het knusse hospartijtje, dat we te zien kregen, was niet alleen prettig, doch soms ook wel een beetje adembenemend.

Rennen, meneer!! De wind in 't boezeroen, drie keer maaien. Penalty! ('t Is geen meidenspul, merkte m'n buurman op).

Maar goed — juist waren de mannen flink aan 't poeieren en aan 't proefdraaien (m'n buurman bootste een sirene na) komt me daar op eens betoel pardoes iets uit de wolken vallen.....

Ik schrok me finaal binnenste buiten..... een Piper Cub!!! 't Gevleugelde zeepkissie kwam als een bliksemflits bij heldere hemel uit de lucht waaien.....

En de uitwerking? Enorm, enorm!!

En laag? Man, ik dacht, dat ie onder 't veld door zou kruien.....

Beide elftallen (vriend en vijand) lagen in een poep en..... nog een poep, op d'r buik in de wei te grazen.....

De Piper Cub raakte bijna de middencirkel.

Oei! Op het laatste moment (zo moet het nou eenmaal) veerde 't beessie plotseling omhoog..... recht op een geparkeerde truck aan — Er zaten gelukkig moedige mannen in die wagen.

Nooit bang..... maar uiterst voorzichtig.....

Ze sprongen er tenminste allemaal uit als de vliegende Hollander — Op één na.....

Want dat ene ventje had er nog helemaal geen gras van gegeten wát hem zo vlak boven zijn hoofd was komen hangen. Tenslotte rolde hij van schrik en van verbazing van de weeromstuit achterover en in die enkele seconden zag ie z'n hele levensgeschiedenis voor z'n ogen afdraaien.....

Sinds deze gebeurtenis neem ik eerst een pierenverschrikker in als ik naar het voetbal kom kijken.

Ik houd nu eenmaal niet van Piper Cub duikaanvallen.

'k Ben er te fijn voor gebouwd.

Laat mij dan maar muskieten vangen met een eiernetje of kakkerlakken onder een botervlootje.....

Je moet toch wat doen en 't is maar net hoe je 't bekijkt.

Prik.

Terugblik

RUIJ twee jaren hebben we op de buitenposten in het Midden-Javase geleefd en ruim twee jaren hebben wij lief en leed met elkander gedeeld, daar in de binnenste binnenlanden en onder de meest verschillende omstandigheden.

We hebben er beroerde, nare, doch ook goede en prettige tijden gehad; als ik er nu nog eens weer aan terugdenk, passeren vele beelden de revue, en al die beelden hebben stuk voor stuk weer hun eigen bekoering.

Ik denk weer aan dat witgekalkte volkschooltje in die armoedige bergkampong, waar, we 9 maanden in gelegen hebben; ik denk vooral aan de avonden daar, bij het walmend oliepitje, de avonden die daar soms oneindig schenen en we kaartten, damden en kankerden maar.

Dan die rubberonderneming, waar we gelegerd waren in de moderne employé-woningen. We hadden er licht van de fabriek en er stonden daar zelfs een piano en een biljart, twee instrumenten, die tijdens onze aanwezigheid hun diensten wel bewezen hebben.

Hoe haalden we daar ook onze harten niet op tijdens de wandelingen door de koele rubberbossen en hoe namen we ons daar ook niet voor om straks na de demobilisatie in de rubbercultuur te gaan.

En dan die hoogtepunten, wanneer er een gezelschap bij ons aan kwam waaien of wanneer de filmwagen een bezoek bracht en als we 's avonds zaten te genieten naast de talrijk opgekomen kampongbevolking van die film, die vaak al zo oud was, maar toch gewaardeerd werd als nieuw.

Och, we hebben in die twee jaren zoveel plekjes gehad en er waren zoveel gebeurtenissen, maar nogmaals, ze hadden elk hun eigen bekoering, zo ook de sfeer, die er heerste, iets aparts had. Er waren in die twee jaren dagen, die leeg en zinloos waren en er waren tijden, waarin we als het ware niet eens tijd hadden om over de zin van dit of dat na te denken; er gebeurde dan zoveel.

Er waren tijden, dat we ons vreselijk ellendig voelden in die „dooie rotrommel” zoals we dat dan kernachtig uitdrukten en andere, waarin we toch wel weer gelukkig en tevreden waren.

Twee jaren buitenpost..... nu is het voorbij. De geruchten gingen al lang en nu is het dan zover gekomen; we vertrokken uit het Midden-Javase naar Batavia.

We hebben veel gekankerd en heel vaak was er reden voor, doch nu, achteraf bekijken, was het soms toch ook wel weer een machtige tijd en ik weet, dat ik er nog vaak aan terug zal denken.

Morgenvroeg staat er weer exercitie op het programma, we zijn wat ruig geworden, zegt onze luit en daarom moeten we wat bijgeschaafd worden, en die luit van ons kan het weten, hij zat toch ook twee jaren met ons op de buitenpost.

„Aman”

Een oud-tropensoldaat thuis

(Van onze correspondent in Nederland).

Onlangs hebben wij „een” soldaat, die wij Jan genoemd hebben, gevolgd van het ogenblik van debarkatie in Nederland tot zijn blijde intocht in de ouderlijke woning.

Er is inmiddels enige tijd verlopen, Jan is wat op verkenning gegaan door eigen stad of dorp en heeft de eerste contacten gehad met de burgermaatschappij.

Al is het enkele weken geleden, dat Jan van boord afstapte, als wij bij hem aanbellen doet hij open. We zien, dat hij nog steeds gekleed gaat in een soort tropenuniform. Boord van zijn overhemd los, een stuk of drie knoopjes dito. Zijn borst is nog wel wat aan de bruine kant. Maar zoals die bruin-verbrande stoere mannenborst langzaam aan die flatterende bruine kleur kwijt zal raken, en tenslotte Hollandsblank zal worden, en zijn nek langzaam maar zeker zal moeten wennen aan een boordje met das, zo zal ook onze vriend Jan zich moeten aanpassen aan de Nederlandse omstandigheden.

We zien direct aan al die Jannen, die we enkele weken na hun debarkatie spraken, dat zij zich in het kleine en overbevolkte Holland maar zo-zo voelen. Normaal bij moeder aan tafel zitten, je netjes aankleden als je naar buiten gaat en al die andere dingen meer neen, dat is wel heel wat anders dan in Indonesië.

„En het is zo klein in Holland”, zeggen ze allemaal.

Dat is wel het onderwerp, dat iedere oud-tropensoldaat aansnijdt. Het kenmerkende voor hem is ook dat hij opvallend rustig is geworden, misschien te rustig zo op het eerste gezicht. Hij geeft kalm zijn weloverwogen antwoorden, kankert niet, zoals je van een Hollander zou verwachten en is zorgzaam voor zijn toekomst. 't Is alsof de terug gekeerde militair enkele jaren ouder is dan hij eruit ziet. Over zijn Indië-tijd spreken doet hij niet zoveel als je zou verwachten. De eerste weken doen de Jannen niets of zeer weinig. Temidden van de welkomsbloemen van familieleden, burens en kennissen, laat hij zich verwennen. Eigenlijk vindt hij dat niet zo prettig, maar ja..... op alle slakken kun je geen zout leggen en die moeders, och, het is wel te begrijpen. Hij kruipt laat uit zijn bed — ze vinden dat de eerste tijd wel goed — waagt zich eens aan een klein wandelingetje, gaat wat winkelen en concludeert, dat „alles in Nederland een stuk vooruit is gegaan”. Af en toe wrijft hij zijn ogen uit bij het zien van de Nederlandse prijzen, die voor zijn begrippen ontzettend laag zijn. Een stel vrienden uit vroeger tijden blijken verloofd te zijn en hij bemerkt wel, dat hij daar maar niet al te veel moet komen. Heeft Jan zelf een meisje, dan maakt hij gulden dagen mee. Hij stelt vast, dat uitgaan in Holland veel goedkoper is, maakt een lief duitje op, roemt de vele mogelijkheden voor ontspanning in dit koude Holland en rookt er goed van.

Als de welkomsklanken wat in zijn oren uitgetuit zijn, wordt hij weer — of door moeder, of door meisjeslief — herinnerd aan de harde realiteit van het leven: wat gaat hij doen voor de kost?

Ook de Dienst herinnert er hem dringend aan: Sociale Dienst en daarna het Demobilisatie Centrum. Hij moet eerlijk zeggen, dat ze wel notitie van hem nemen bij deze instellingen. Als hij bij het Demo-

bilisatie Centrum zijn militaire plunje heeft ingeleverd, voelt hij helemaal, dat alle banden met het militaire leven verbroken zijn en dat hij met spoed aan een burgerbetrekking moet beginnen.

Bij de een gaat het gemakkelijker dan bij de ander. Jan Nr. 1 heeft een oude baas, waarbij hij terug kan komen. Eigenlijk heeft hij er niet zoveel zin in, want hij ging liever in een ander vak, maar dat hebben ze hem bij de Sociale Dienst uit zijn hoofd gepraat. Eigenlijk hebben ze wel gelijk, denkt Jan. Gooi je eens opgedane ervaringen niet weg. Begin geen ander vak, dat je van de grond af aan moet leren. Ga terug naar je baas en heus, je zult zien, het went wel. Ja, Jan Nr. 1 is onder de pannen.

Een andere oud-militair, die we Jan de Tweede zullen dopen, staat er weer anders voor. Hij was automonteur bij een grote overheidsinstantie maar heeft bij de Verbindingsdienst in Indonesië de smaak van de radio te pakken gekregen. Hij wil overgaan tot radiomonteur. Hij had geluk. Als radio-monteur zou hij geplaatst kunnen worden, als hij diverse tests goed aflegde. Natuurlijk was het O.K., nu zit hij op de afdeling radio-montage,.... maar..... diploma's moet hij halen. Geen beunhaas worden, een meester. Nu studeert hij braaf 's avonds en de Dienst komt in de kosten van zijn studie tegemoet.

We kloppen aan bij een derde Jan. In Indonesië was hij vaandrig geworden, zag wat in de dienst en was nu niet thuis „Naar de S.R.O.I.” vertelde zijn moeder. Van de gelegenheid een moeder onder schot te kunnen nemen, profiteren we even. „Hoe zij over de thuiskomst dacht” vroegen we haar. „Och dat kan je niet zeggen; dat moet je als moeder meemaken”, zei ze. „Op ieder geluid van een naderende auto vlieg je naar buiten. Je weet niet hoe je het hebt, als je zoon.....” We zullen niet meer verklappen van deze mooie ogenblikken voor een moeder en een terugkerende zoon.

Iedereen kan zich hiervan een voorstelling maken voor zichzelf.

Zo zijn er dus ook oude Indië-vaarders, die in dienst blijven en daarmee zijn we gauw uitgepraat.

Weer een andere Jan. Moeder was gestorven, toen hij heel jong was. Nu doet tante het huishouden. Deze Jan was niet aanwezig. Eerst had hij een aantal sollicitatiebrieven weggestuurd en toen met vacantie gegaan met zijn meisje. Hij had altijd alleen rondgedarteld en vindt ook nu zijn weg wel, vertelde tante. Er waren al enkele gunstig aandoende brieven gekomen. En waar hij in betrekking gaat, zal zijn meisje hem volgen. Waar zijn brood is, is zijn stad van inwoning! Prettig als je van je a.s. vrouw reeds nu al zo veel morele steun krijgt. Dit meisje verstaat haar plicht.

Ons ernstige gezicht boezemt tante vertrouwen in en zij zegt: „Jan heeft mij gevraagd wat kleren te kopen, maar ik ben niet getrouwd ziet U, en nu wilde ik jullie eens vragen, wat dragen jullie alzo? Lange of korte onderbroeken en wat voor hemmetjes? En moet ik ook sok-ophouders kopen?”

Komen we toe aan Jantje-nummer-zoveel. Deze heeft nog nooit een vak beoefend. Hij zal ook het nut leren inzien van de Sociale Dienst van het Min. van Oorlog. Men biedt hem de gelegenheid een vak te leren op

een Rijkswerkplaats of in een fabriek onder supervisie van de Soc. Dienst. Hij behoeft in geen geval moedeloos te worden en te zeggen: „Ik kan niets. Wat ben ik waard? Er komt niks van terecht.” Er zijn moeilijkheden genoeg om te maken, dat hij wel iets waard wordt in de burgermaatschappij. De gelegenheid wordt hem geboden en als hij die aangrijpt en zijn verstand gebruikt, is er geen reden tot ongerustheid voor de toekomst.

Daarbij moeten we ons ook niet overgeven aan al te optimistische voorstelling van zaken. Nederland telt meer dan 10 miljoen inwoners en is daarmee het dichtst bevolkte land van Europa, misschien wel ter wereld. Vele monden moeten eten hebben en veel handen werk. Dit werk zal vooral in de industrie gezocht moeten worden. Daarom wordt er in ons land sterk geïndustrialiseerd. Dagelijks kan men in de kranten lezen, dat daar een nieuwe fabriek is gekomen, daar een fabriekje en weer ergens anders een werkplaats. Dit zijn lang niet altijd bedrijven zoals Philips en Stork. Dikwijls heeft zo'n baas slechts enkele knechts. Maar ook deze vele kleintjes maken een grote en zullen veel arbeiders kunnen aantrekken.

De gedemobiliseerde man moet zich niet al te blind staren op grote concerns met wereld-naam. Ook valt een goede boterham

te verdienen bij kleinere baasjes, waar het dikwijls veel prettiger werken is voor een militair, die in Indonesië is geweest, omdat hij meer een persoonlijkheid geworden is, zelfstandiger kan denken en werken. Iets wat juist een kleinere fabrikant of werkplaatsbaas nodig heeft en zal waarderen.

Telkens weer roeren de demobilisatie-comité's de grote trom en roepen eigenaren van industrieën bij elkaar om gezamenlijk te bespreken, hoe de massa gedemobiliseerden op te vangen zijn door het arbeidsproces. En telkens weer komen ze tot de conclusie, dat het niet opgescheept ligt met betrekkingen, maar dat het waarachtig wel zal gaan.

En tenslotte zijn de werkgevers het er met elkaar over eens, dat de militairen, die de tropenlucht geroken hebben, uitblinkers zijn in hun burgerwerkkring, ook al moeten zij in het begin even wennen. Maar er zal hard gewerkt moeten worden en braaf gestudeerd. De Nederlandse werkgevers zullen je helpen je weg te vinden maar aan de andere kant is het ook logisch, dat ze niet zeggen: „Och jongen, heb je in Indonesië gezeten. Dat is leuk. Ga daar maar bij de kachel zitten, ik betaal je idem-zoveel per week”. Zelf moet je ook je tanden op elkaar zetten en..... je zult weldra de voldoening smaken van je moeite.

Meer werk

Te Amersfoort zal een Nederlands bedrijf van de Morris-automobiefabrieken worden gevestigd.

De gemeente Reuver heeft succes met haar pogingen om industrie aan te trekken ten behoeve van het arbeidsoverschot. De metaalindustrie en de steen- en dakpannenfabrieken hebben uitbreiding ondergaan. De N.V. Keramische Industrie De Kameel is met een nieuw procédé van kleibewerking begonnen en bij volledige in bedrijfstelling hoopt men het aantal arbeiders tot dertig uit te breiden.

Binnenkort zal bij de Staatsmijnen een derde salpeterzuurfabriek worden geopend.

In Rotterdam is men begonnen met de bouw van een nieuwe meelfabriek, welke waarschijnlijk eind 1950 gereed zal zijn. Er zal ongeveer werk zijn voor dertig man.

De Cooperatieve zuivelfabriek „Markelo” zal een kaasmakerij laten bouwen ter verwerking van een grote hoeveelheid melk, welke niet tegen lonende prijzen tot boter verwerkt kan worden.

De tijdens de oorlog vernielde turfstrooiselfabriek van de N.V. tot Landexploitatie Van der Griendt te Griensdveen zal te Asten worden herbouwd.

Te Venray is men begonnen met de bouw van een fabriek van spaarketels. Voorts zal de machinefabriek M. Curssters een belangrijke uitbreiding ondergaan.

Te Jutfaas is opgericht de fabriek van vloestofovens Unica N.V.

Te Oudewater is men overgegaan tot de oprichting van de Spinnerij „Het Fortuin NV”, welke garens, textiel, touw en nog enkele andere artikelen zal gaan vervaardigen.

In West-Brabant zullen verschillende industrieën worden gevestigd. Het is thans zo goed als zeker, dat in Bergen op Zoom een cartonagefabriek en een galvaniseerinrichting zullen verrijzen. In Oudenbosch is een fabriek voor landbouwwerktuigen in aanbouw en binnenkort zal hier worden begonnen met de bouw van een fabriek voor het vervaardigen van rijwielonderdelen. In het voormalig kamp te Hoogerheide is een plastic-

industrie gevestigd. Te Woensdrecht is men bezig met bodemonderzoek om de mogelijkheid na te gaan van de oprichting van een steenfabriek, welke — als de resultaten gunstig zijn — zal beginnen met een capaciteit van 600 arbeiders.

Te Hilversum is een voor de export en industrialisatie van ons land belangrijk bedrijf geopend, namelijk het bedrijf voor vervaardiging van aluminium-halffabrikaten van de Firma D. Brandsma.

Aan het kanaal Blokzijl-N.O.-polder is een modern ingericht benzinedepot gereed gekomen, terwijl tevens aan de rand van de polder een nieuwe fabriek is verzezen, waarin de mattenindustrie zal worden uitgeoefend. Over de vestiging van een andere industrie wordt nog onderhandeld.

In de gemeente Berg op Zoom wordt ook een nieuwe industrie gevestigd, n.l. een cartonagefabriek, als nevenbedrijf van de firma Trimbach uit Dongen.

OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN in Nederland

STUCADOOR

Opleiding aan ambachtsscholen en Rijkswerkplaatsen. Bovendien Avondschool te Rotterdam en Utrecht.

RIJKSVAKSCHOOL VOOR LEDER- EN SCHOENINDUSTRIE

1a. Looierij dagcursus:

Vooropleiding: Dipl. MULO of overgang 3 kl. H.B.S. of getuigschrift vakschool van schoenmakers of toelatingsexamens.

Duur: 1 jaar.

1b. Looierij Avondcursus.

Vooropleiding: voldoende L.O.

Eisen: overdag werkzaam in de praktijk.

Duur: ½ jaar cursus (1 avond per week).

IIa. Mach. schoenmakerij dagcursus.

Vooropleiding: zie 1b.

Duur: 2 jaar.

IIb. Mach. Schoenmakerij avondcursus.

Vooropleiding: zie 1b.

Duur: zie 1b.

Verder: „Wandelcursussen”. De cursussen worden overdag en/of 's avonds gegeven — in overleg met de cursisten.

LASSER

Cursussen autogeen en electrisch lassen.

Eisen: min.leef tijd 21 jaar, 2 jaar praktijk.

MEUBELMAKERS, BEHANGERS EN STOFFEERDERS

Opleiding aan de Vakschool voor meubelmakers, stoffeerders en behangers.

Eisen: Lagere School.

Duur: 4 jr. (met dipl. ABS 2 jaar).

Ook avondschool.

MIJNPERSONEEL

Opleiding aan de Mijschool te Heerlen.

Opleidingsbepalingen: minimum leeftijd 18 jaar. 2 jaar (in sommige gevallen 1) ondergronds werk. Toelatingsexamen (niet voor hen, die in het bezit zijn van dipl. H.B.S. Gymnasium, MTS, Middelbare Handelschool) Bezitters van dipl. H.B.S., Gymnasium B., of MULO B. kunnen direct in het 2e leerjaar worden geplaatst. In bijzondere gevallen voorwaardelijke toelating tot het 3e leerjaar.

Wenken voor demobilisanten

1. Zij, die voor hun in dienst treden een werkgever hadden, dienen zich, wanneer het moment van terugkeer naar Nederland bekend is, schriftelijk met hun vroegere werkgever in verbinding stellen.

2. In Nederland aangekomen moet men zich via de Sociale Dienst bij het Arbeidsbureau vervoegen.

3. Maakt zoveel mogelijk gebruik van het herplaatsingsrecht. Men kan, voor positieve verbetering, bij het arbeidsbureau ingeschreven blijven.

4. Overigens vraag men een advies bij beroepskeuze. Men schenke veel aandacht aan de adviezen der bemiddelaars van het arbeidsbureau. Begin reeds in Indonesië Uw vragen voor te leggen aan de bevoegde instanties.

5. Men schenke aandacht aan mogelijkheden voor bedrijfsscholing.

6. Indien geen bedrijfsscholing mogelijk is, dan vraag men plaatsing aan op een van de cursussen van een Rijkswerkplaats voor vakontwikkeling.

7. Men zoek een werkkring, niet alleen door eigen initiatief, doch ook via het arbeidsbureau.

8. Men trachte zoveel mogelijk afgebroken studies en opleidingen weer op te vatten.

9. Het aanvaarden van een werkkring in Indonesië is mogelijk, doch alleen voor degenen die werkelijk iets in hun mars hebben.

10. De mogelijkheid voor emigratie staat open voor degenen, die het enthousiasme hiervoor kunnen opbrengen.

Wat anderen schreven

VOOR ons allen breekt zo zoetjes aan de tijd aan, dat wij weer voet aan wal zetten in het landje aan de zee, het land van cultuur, van kunst, he ja..... kunst! Laten wij dit keer eens met de kunstbrubriek van „De Koppel” van 5-8 R.I. beginnen. Het staat erg gecultiveerd, wanneer je straks in de familiekring blijk geeft mee te kunnen doen.

EXTREEM-EXPERIMENTEEL EXPERIMENT.

Dit artikel is geplaatst omdat de redactie van dit blad er ook niets van begrijpt. Volgens de auteur is juist dit niet begrijpen het bewijs dat dit artikel op het juiste tijdstip geplaatst is. Lezers die er ook niets van begrijpen worden dringend verzocht hun vragen schriftelijk te richten aan: EXPERT p/a Bataljonsbureau, tevens op vriendelijk verzoek van de schrijver er bij vermeldend aan welke graad van tropenkolder hij lijdt, daar onze Bataljons artsen hier niet achter kunnen komen en algehele beterschap UIT-gesloten geacht moet worden zolang niet de juiste diagnose is vastgesteld.

Het experimentalisme in Nederland moge bij de massa dan een ruim begrip gevonden hebben na het geslaagde experiment te Amsterdam, de op heden gehouden anti-existentialistische expositie met betoog in de Pasarhallen te Baturadja door de Experimentele Groep Indonesia stelde alle voorgaande successen in de schaduw.

Stormenderhand verovert de reizende groep al experimenterend, de Gordel van Smaragd, of, om met Apollinaire te zeggen, „De Galgroenkrul”.

Het sterkst viel ons op de hechte band tussen kunstenaar en publiek; een roerend begrip kenmerkte deze experimentele bruistocht. Speciaal het sculpturale onderwerp (Khar-al Abpel) trok ieders welwillende aftocht. Men stond onbevangen en open voor het gebrachte onheil. Men dronk deze sur-nieuwe en toch zo oeroude waarden met graagte.

Na het openingswoord (Dani) waarin het reeds stervende existentialisme geheel werd gedood stormde men over het lijk de zalen binnen om zich te vergapen aan het opgehangene.

Een spontaan gehouden experimentele enquête leerde ons dat, van de peinturen „Groen Gisteren” (K. Abpel), „Verre consumptie” (Linke Lud) en „Dronken Vork” (idem) de voorkeur genoten (Typisch verschijnsel bij niet geschoolden het felst abstracte nog het meest te waarderen). Terwijl toch „Kanon met Bami” (Mao Dai), ongetwijfeld het beste werk, weinig waardering ondervond.

De sculpturen spraken duidelijk kennelijke

wartaal. „Experipeperpunt”, van Laruele-trottoir is een wonder van verfijning. Echter moesten wij het bij de deur geplaatste „Naakt op scherven” een flinke mep geven: dit is geen experiment, dit is volgroeid embryonalisme.

In de foyer nestelde zich het publiek om de nihilistische sur-experimentalist Jansen uit eigen werk te horen zeggen.

De Maleise inslag bleek duidelijk in de besproken gedichten „Kogolskje” en „Nacht in Uranogorsk” en werd door het publiek zeer gewaardeerd. Gejuich echter loeide op bij „Knots Verlogt”, speciaal bij die heerlijke passage:

..... och, vergrasde grollerik
grot mocht Uw trotse snotterik
zo wenen; zijn schenen etc.....

of bij het zacht sussende

!!! Allons enfants de la Patrie !!!

Fijntjes klom het experiment door in „Prt” bij

..... krola krole krolere
kale rapi pest Merapi luize apie
expelele Magnetogorks.

Tevreden keerde men huiswaarts, ogenblikkelijk experimenterend met garenklosjes en keukenstroop. Wij kunnen deze expositie beschouwen als een mijlpaal in de geschiedenis van de experimenten in Indonesië.

Om nu ineens uit deze kunstzinnige sferen over te stappen in het harde, koude leven, zou een te grote schok zijn. We laten hieronder daarom eerst een gedicht volgen van Berend Buikenbonzer, medewerker van „Open Vizier”. Berend staat duidelijk onder de invloed van zijn vriend, de grote Brammetje Bral, die Picassoneur is van richting.

STERVEND STAAL

Ik ben de bloede bezembanker
En aller goden pezenkanker.....
Reeds ging ik drie maal heen
En brak mijn brakke breidelbeen.

Ik ben de buile banzembreker
En bral de blode brodenbleker.....
En kartel kratsen op hun kop:
Hun knokenloze kolderkop.

Ik ben de barre bunzenboker
En pral ter prollen pantserpoker.....
Waar is der grollen ganzengril?
Wie grauwt de gore gevelgil?

Ik ben de brode branzenbeuker
En rats de rulle ronzenreuker.....
Ik smart de smorre smalensmank,
Startstaand in Satans stervensstank.....

Na dit tere, fijne en innige gedichtje van Buikenbonzer, dat wij speciaal hebben ge-

plaatst voor diegene onder onze lezers, die pas hun eerste schreden hebben gezet op de weg der hedendaagse literatuur, volgt vans een prukje stoza dan vok duite „Vertier Manwijf”, of, om platter taal te bezigen: volgt thans een stukje proza uit „De Mortier van 5”.

ANGSTIG.

Jan was in de burgermaatschappij leerlingbakker en midden in zijn opleiding voor het Vaderland geroepen. De indelingsraad vond hem om onnaspeurlijke redenen daarom beter „geschikt” voor infanterist en dus deed hij als zodanig met min of meer enthousiasme zijn dienst.

De laatste tijd had hij door al dat geloop last gekregen van pijn op een erg lastige plaats en elke keer wanneer hij naar een plek moest, waar men korte tijd gewoonlijk hurkend doorbrengt, deed dat meer pijn. Op zekere dag ontdekt hij op die plek een knobbeltje, dat hem onnoemelijk veel pijn bezorgde, hetgeen hem onrustig maakte. De dokter schreef hem een zalfje voor en gaf daarbij nog enige welgemeende raadgevingen, alsmede een drankje voor de stoelgang.

Toch vlotte het niet erg en Jan bleef maar sukkelen; reden temeer om zich ten tweede male op het ziekenrapport te wagen. Hij kreeg nu wat zepillen mee, vrij grote pillen in de vorm van een kleine handgranaat en hij mocht na drie dagen nog eens terugkomen.

Drie dagen later kwam hij opgewekt en monter binnen. Op de vraag, hoe het nu met hem ging, antwoordde hij: „Best dokter. De pillen hebben goed geholpen, alleen bracht het wel moeilijkheden met zich mee ze ineens door te slikken. Ik kon ze bijna niet weggrijpen”.

Dok.

Hoewel de „Voze Verzen” van Hagar Pukam vloeken bij de verfijnde experimentele dichtregelen op deze bladzijde, plaatsen wij toch zijn gedicht „Aen den Cantinebaesch”, opdat men hierdoor duidelijk de grote opgaande lijn in onze letterkunde kan zien.

AEN DEN CANTINEBAESCH

(Vry naer Vondel)

Nu zyn wy in Uw Croegh eendraghtigh
neergeseeten
En willen by een Dronck het Strydrumoor
vergeeten
Geroemdt zy deeze Tent. Wie raect niet
goed geluyndt
Wanneer het coele Voght so in de Glaezen
schuymt

Com aen dus Casteleyn, wilt ons een Cruyck
ontkurcken
De Dorscht schroeyt ons de Keel, wy willen
Lymoen lurcken
Wy kycken niet op Poen, al sou 't de laatste
Cent zyn
Men suypt sich laeveloos want niemand wil
een Crent zyn

By Scherts en snaecks Gecout vergeet men
hier de Tyd
Men steeckt een Bolcnack op. 't Is al Gesel-
ligheyt
Hier wordt een Mop getapt, ginds bloeyt de
Confersasie
Men voelt sich seer senang en bickt noch
een Speek'laesie.

So comt het Sluytingsuur, men moet 't Gelagh
betealen
Wat wordt de Buydel plat. Wanneer is
't Peegels halen?
Hagar Pukam

Drooggelegd werelddeel....?

SOMMIGE mensen willen ons doen geloven, dat de Amsterdammer elke vogel als een „finkie” betitelt, anderen zijn de vaste overtuiging toegedaan, dat voor de Fransen elke Duitser als voornaam „Fritz” draagt. En het is dan ook niet zo verbazingwekkend, dat grappige Fransen al de „Fritzalux” hebben uitgevonden als naam voor de allernieuwste tolunie in West-Europa, waarin dan ook Duitsland zou moeten delen. In elk geval wordt er de laatste tijd al herhaaldelijk gesproken over de „Fritzalux”, een tolunie van Frankrijk, Italië en de Benelux landen. Het voorstel om de douaniers aan de grenzen tussen Italië, Frankrijk en de Benelux op wachtgeld te zetten of hen te pensionneren terwille van een vrijer handelsverkeer zal in Parijs worden besproken. Maar de naam „Fritzalux” (van Frankrijk, Italië en Benelux elk een paar letters) bevat de Benelux-landen maar matig. Het herinnert wellicht wat te veel aan petates frites en men heeft daarom voorgesteld er een mooiere naam aan te geven: Finabel! Benelux..... Finabel..... de namen zijn wel mooi, maar wat in eeuwen is gegroeid wist men niet zo een-twee-drie uit en het Europese paspoort zal voorlopig nog wel een vrome wens blijven. Ja, de eerste wereldburger Garry Davis, die zijn Amerikaanse paspoort in de hoek gooide en voortaan als wereldburger door het leven wilde gaan, heeft nu maar bescheidenlijk gevraagd om Franse identiteitspapieren..... Het wereldburgerschap is nog verre en bij zijn, overigens moedige en volhardende propaganda voor de afschaffing van alle grenzen en de broederschap van alle mensen, viel het hem niet mee over de grenzen van Frankrijk te komen. En hij heeft daarom zelfs overwogen een helioplano te huren om vandaar uit, enige meters boven de grond,

de Engelsen toe te spreken.

Als zichtbaar teken van de Benelux zien de Nederlanders echter Belgische sigarettenmerken in hun winkels verschijnen en kopen anderzijds de Belgen in grote vrijheid in Nederlandse winkels in — want in Nederland is alles heel wat goedkoper en ziedaar weer een van de redenen dat men een volkomen vrij handelsverkeer over en weer niet in een vloek en een zucht tot stand brengt. Anderzijds groeit de economische verbondenheid van West-Europa, ook buiten de Benelux. Via de Duitse hoogspanningsleidingen levert Nederland des nachts elektrische stroom aan Zwitserland. Want dit Zwitserland zit krap in zijn electriciteit.

Het rijke Zwitserland, waar alles keurig is bijgeharkt, waar niemand zijn lege sigaretendoosje zo maar op straat gooit, maar het netjes in de stads-prullebakken deponeert — dit Zwitserland heeft een nijpend tekort aan water. Niet alleen volgt de ene droge zomer op de andere, maar zelfs de gletscher-rivieren laten verstek gaan, omdat de gletschers zo ver zijn afgesmolten, dat er maar bescheiden smeltbeekjes uit vloeien. De Rijn wordt zodoende een aan water al te arme rivier, die niet bij machte is de stuw-bekkens van de waterkrachtcentrales voldoende te voeden. In Zwitserse steden moet men des avonds de straatverlichting op halve kracht laten branden en zijn allerlei distributie-maatregelen getroffen om het stroomverbruik te beperken. En des nachts zet men nu, om water te sparen een deel van de waterkrachtcentrales stil en koopt stroom van Nederland.

De droogte is geen Zwitsers monopolie. Ook andere Europese landen hebben gebrek aan water. De Franse waterkrachtcentrales, die in Duitsland — er is overal te kort.

Italië en natuurlijk ook Spanje delen in het gebrek aan regen. Zelfs dat bekoorlijke hoekje aan de Atlantische Oceaan waar de Portugezen temidden van hun kastanjewouden en bossen van kurkeik wonen wordt niet verwend met regens. De waterkrachtcentrales hadden er niet zoveel hinder van, omdat de meeste nog niet voltooid zijn..... Portugal had er gedurende de tweede wereldoorlog het geld voor verdiend, maar al is de Portugese dictator, professor Salazar hoogleraar in de economie, toch raakte ook hier het geld sneller op, dan men had gedacht. De standbeelden en de nieuwe regeringsgebouwen zijn verrezen — maar de stuwdammen en elektrische centrales zijn nog niet voltooid. En tegelijk treft een andere wispelturigheid van moeder Natuur de Portugezen: de sardines komen plotseling niet meer naar de Portugese kust, tenminste lang niet in die aantallen als de Portugese vissers gewend zijn. Zodat een belangrijke bron van inkomsten, figuurlijk gesproken althans, opdroogde.

Maar toen dezer dagen Rainier de derde, dertigste heerser uit het geslacht van de Grimaldi's, de troon van het miniatuurvorstendom Monaco besteeg en de Monassen hem bejubelden, toen zat men in dat land-van-mooi-weer niet op een droogje.

Het regende dat het goot en Rainier III zag meer parapluies dan ooit te voren in zijn leven!

J. Th. Balk.

De blanke neger, die graag weer zwart zou willen zijn

De neger Charles Howard loopt nu al een jaar met een blanke huid rond. „Elke nacht bid ik, dat het de doktoren zal mogen gelukken mij weer zwart te maken”, klaagde Howard, want hij heeft er schoon genoeg van. „Ik heb de kleurgrens overschreden, maar ik zou dolgraag weer terug willen”.

De donkere huidskleur van de 29-jarige neger veranderde een jaar geleden na een vreemde huidziekte, en nog steeds staan de doktoren voor een mysterie. „Ik haat de blanken niet”, vertelde Howard, „maar ik ben trots op mijn ras en wil daarom weer een echte neger worden”.

Howard, die in Louisiana geboren is, zeide, dat zijn handen en voeten het eerst wit waren geworden. Daarna zette het proces zich over zijn hele lichaam voort. „Ik was bang van mijzelf”, bekende hij.

Howard vertelde, hoe hij naar San Francisco was gegaan, waar hij geen kennissen heeft. Hij maakte daar kennis met verscheidene blanke meisjes, zonder dat er nu direct een serieuze band ontstond. Op een goede dag echter werd hij smoorlijk verliefd op een negerinnetje, dat hem echter hard uitlachte, omdat hij de „verkeerde” huidskleur had.

Inmiddels zijn de artsen, naar Howard verklaarde, druk doende om te pogen een middel te vinden, waardoor de verschoten huid weer in de oorspronkelijke staat kan worden teruggebracht.

Het oudste van dit paar tweelingen vervult gelijktijdig te Mitchel Field zijn militaire dienstplicht, tot wanhoop van zijn superieuren. Om het geheel nog wat ingewikkelder te maken, is een van beiden vader geworden van een tweeling, die met elkaar evenveel gelijkenis vertonen als hij en zijn broer. Links: Oom Edward John met baby Iris, rechts Vader John Edward, met baby Eileen in zijn armen.

Blijven we nog even bij de luchtvaart. De uitvoering der plannen voor vliegvelden in Haamstede (Z), Vlissingen en „ergens" in Zeeuws-Vlaanderen heeft kans van slagen. Het Rijk heeft voor de uitvoering van de plannen financiële steun toegezegd. Verder is op Schiphol, de belangrijkste transitohaven van goud-transporten in de wereld, een goud-diefstal ontdekt. De Nederlandse wet eist, dat sieraden, die als goud worden ingevoerd, onder toezicht van de douane vernield worden, wil men geen invoerrechten behoeven te betalen („gewoon"

Deze Nederlandse hardrijders vertrokken naar Scandinavië, waar zij in verscheidene wedstrijden uitkomen. v.l.m.r. Mej. Dans, Mevr. Schade, Jan Langendijk, J. Maarse, C. Hens, Jo en Jan van Hoorn en het Bestuurslid van de Koninklijke Nederlandse Schaatsenrijders Bond, Wisselo.

Amsterdam gaat Amerikaans worden, althans op het gebied van het verkeer heeft men het Amerikaanse systeem van „stopstraten” ingevoerd. Deze zijn de dwarsstraten van De Lairesestraat-Corn. Krusemanstraat. Ieder voertuig, komende uit een dwarsstraat, moet eerst stoppen, voordat het de genoemde straten kruist of inslaat. Voor-

We doen even Katwijk aan. Daar is het groot feest geweest, omdat de gemeenteraad

apenbroeders

zich unaniem heeft uitgesproken voor een eigen vissershaven. Kosten plm. f 8.749.000. Zo zal dus eens een lang gekoesterde wens in vervulling gaan. Maar wanneer?

's-Gravenhage: een droevig bericht. De Haagse tram werkte steeds met verlies en daarom wordt het tarief voor een enkele reis van 13 tot 15 cent verhoogd. Een „overstappie” van 15 op 20 spie. Ook de abonnementen gaan omhoog met plm. 25 pct.

Enkhuizen en omgeving zal een Rode Kruis Korps vormen.

Te Eindhoven bij Philips werden aan ongeveer 2200 employe's die in het tijdvak 1941 - 1949 hun koperen dienstjubileum gevierd hebben, polshorloges uitgereikt. Eerst thans kreeg Philips de beschikking over een dergelijk groot aantal horloges.

We zijn weer lang ernstig geweest, daarom nu het volgende bericht: De Kerkradense commissaris van politie zat, ingezeept en wel, bij zijn kapper in de scheerstoel, toen een agent de kapperssalon binnenholde, zich over zijn baas boog en hem iets in het oor fluisterde. De commissaris sprong op als van de duivel bezeten, veegde zijn gezicht zo-zo af en rende de deur uit. Wat bleek nu? De loterijclub van de plaatselijke politie had de honderdduizend gewonnen.

In deze vrolijke stemming delend, kunnen we de volgende slag beter verdragen: Gerrit is dood, Gerrit de Kraai is overleden. Gerrit was de metgezel van Hans Kaart, die per jeep naar Indonesië toog, om daar voor jullie op te treden. Een rat had hem gebeten en toen de kraai in een kippenhok werd opgenomen om van zijn verwondingen te genezen, is hij gestorven. Tragisch.

De een, zoals die kraai, wordt betreurd bij zijn overlijden, naar de ander zijn dood wordt sterk verlangd. Bijvoorbeeld naar het onplechtige verscheiden van de muizen in de omstreken van Sneek. Men overweegt zelfs de landerijen onder water te zetten. En toch..... toch zijn er boeren, die deze kleine belagers van hun gewassen niet de verdrinkingsdood willen aandoen. Ze hebben gewetensbezwaren. „Zo de muizen gekomen zijn, zullen ze ook weer verdwijnen”, zeggen ze.

Dec. 49.

Woningtragiek in Zundert.

Het woningprobleem is altijd al een zeer onaangename kwestie geweest, maar voor het gezin van de douane-beambte Viole te Zundert (Br.) is hij tevens tragisch. De heer Viole kreeg nl. een huisje toegewezen, waarvan de eigenares in Amerika vertoefde. Ook kreeg hij de belofte dat hij in Febr. 1950 een der nieuwe woningen, die in Zundert gebouwd worden, zou kunnen betrekken. Onverwachts echter keerde de eigenares van het huis uit Amerika terug, en eiste dat de heer Viole op 15 November het huis zou ontruimen omdat haar dochter ging trouwen en zij die het huis beschikbaar wilde stellen. De burgemeester bood de heer V. daarop een ander huis aan, dat echter door hem werd geweigerd, omdat de vorige bewoner het huis wegens onbewoonbaarheid had verlaten. De deurwaarder kwam er aan te pas en de inboedel werd op straat gezet, waar collega's van de heer V. er zich over ontfermden. Het tragische hiervan is echter dat de heer V. geheel onkundig was van deze toestand, daar hij ernstig ziek in het ziekenhuis was opgenomen, na een zware maagoperatie te hebben ondergaan. In het corps der douane heerst grote verontwaardiging over deze toestand, wegens bepaalde antipathieke gebeurtenissen.

Deze stevige jongedame maakte enige benauwde ogenblikken door, tijdens een roof- overval op het postagentschap te Hoograven bij Utrecht, waar zij werkzaam is. Dit postagentschap is gevestigd in de boekwinkel van de fa. Wed. E. Bakker. Een man met een valse zwarte baard trachtte de posttrommel (met inhoud uiteraard) te stelen, hetgeen echter mislukte doordat een andere bezoeker binnenkwam. De juffrouw, die met een revolver bedreigd werd, was, na de doorstane emoties, wel genegen om even voor de fotograaf te poseren.

Een 5-tal leerling-machinisten van de N.S. te Zwolle loste zelf het woningvraagstuk op. Ze kochten ieder een afgekeurd personenrijtuig voor f 600.-, zetten de wagens met veel moeite op een afgelegen stukje land en nu zijn de ondernemende mannen druk bezig met het inrichten van hun toekomstige woning. In Mei a.s. zijn ze klaar.

De Hilversumse violist J. L. Grooters heeft aan de ministerraad een schrijven gericht, waarin hij meedeelt met Kerstmis a.s. in hongerstaking te gaan, indien er dan geen wet bestaat, welke aan gebrekkigen een bestaanszekerheid verschaft.

Onlangs werd bekend gemaakt, dat de 18-jarige M.T.S.-er Bert Mudde uit Leidsendam een uitvinding had gedaan, waardoor een auto op ammoniak en water zou kunnen

rijden. Belangstelling in binnen- en buitenland. Hij had gedacht, dat hij een zeer goedkope brandstof zou kunnen produceren. Een onderzoek wees uit, dat zijn kostenberekening fout was. Zijn plannen opgeven doet hij echter nog niet.

Misschien dat de uitvinding van de Heerlense heren Arts en Goedmakers het beter zal doen. Zij hebben een stalen stijger geconstrueerd, die zeer vlug op te bouwen is en zelfs rijdbaar kan worden gemaakt. 8.40 m. stijger bouwden slechts enkele werklieden op in 20 min. tijd.

Bergen op Zoom: de binnenvaart zal gedempt worden. Het is beter voor de hygiëne en de scheepvaart had er toch niets meer aan.

„Huize Slamanja”

ALS we nu nog eens terugdenken aan „Huize Slamanja”, dan krijgen we steeds het gevoel, dat de indrukken, die we opdoen in dit land, eigenlijk het beste te vergelijken zijn met een soort graankorrels, zij moeten eerst bezinken in het slib van ons geheugen, om er dan later weer mooi en duidelijk als herinnering uit op te bloeien.

„Huize Slamanja” was onze eerste „woning” in Indonesië. Het heugt ons nog als de dag van gister. Het was maar een oud gebouwtje op half vergane palen, met wanden van gevlochten bamboe en een atap-dakje, ergens diep in de rimboe. De naam stond er met houterige witte letters op gekalkt en we wisten geen van allen wat het betekende, die eerste dag. Eigenlijk waren we ook te moe en te beroerd om dat alles goed tot ons te laten doordringen. 't Was of we het eentonige geschommel van de boot nog in de knieën voelden en in onze ogen brandde het rode stof van de lange auto-rit. Alles scheen die avond zo vreemd en vijandig, dat we er stil en somber van werden. Het duurde een hele tijd voordat we er in geslaagd waren om de opgevouwen bundel, die ons ergens onder onze arm gedrukt was, om te toveren in een tampatje, dat we toen nog heel degelijk een „veldbed” noemden; het kostte veel moeite om de klamboe er op die juiste manier boven te bevestigen. Door de dunne bamboewanden drong het helse kabaal van de miljoenen kikkers en insecten, dat ons vreemd en onheilspellend in de oren klonk.

Door de mazen van de klamboe zagen we de donkere gedaante van een geruisloze djongos rondschuifelen met geel-wakkelende petroleumlampen die grillige schaduwen over de wit-bekakte bamboe wanden deden dansen.

Eigenlijk was dat onze eerste tropennacht.

Toen we de volgende ochtend ontwaakten was het ons voor eens en altijd duidelijk, dat Indonesië een land van stemming en contrasten is. Sinds de vorige avond, toen alles rondom ons zo zwart en dreigend scheen, had er zich een verbluffende verandering in de natuur voltrokken. Overal om „Slamanja” verhieven zich de slanke klapperstammen en boven onze hoofden was een dik groen dak van sierlijke palmkruinen, waardoorheen slordige flarden van de diepblauwe tropenhemel zichtbaar waren. Ergens kronkelde zich een kleine kali, met drabberig geel-bruin water en meters-hoge varens, met dikke, houtige nerven, aan weerskanten langs haar oevers. Hier en daar scholen de zacht-groene pisangpalmen stil in groepjes bij elkaar en tussen het gras en de zwarte klapperdoppen stond een klein vrouwtje met een grote pan met rijst, waaruit ze de eenden en de bruine kampong kippen voederde.

Toen ze merkte, dat we naar haar keken, verdween ze haastig in haar kleine houten huisje. Dat was Siti, de buurvrouw uit de kampong. Maar dat wisten we toen nog niet. Eigenlijk wisten we nog niets. Maar na een paar weken veranderde dat alles en begonnen we te wennen aan de nieuwe omgeving. Ons leven werd zoals „Slamanja” zelf was: eerlijk en eenvoudig. Het nachtelijk concert van kikkers en insecten begon iets vertrouwlijks te krijgen, we keken genoegezamen toe hoe Sastro, de

djongos, de hele dag rondliep met stapels wasgoed en etensblikjes en zaten tevreden in de uitgezakte rotanstoel onder de papajaboorn om kranten van drie maanden oud te lezen.

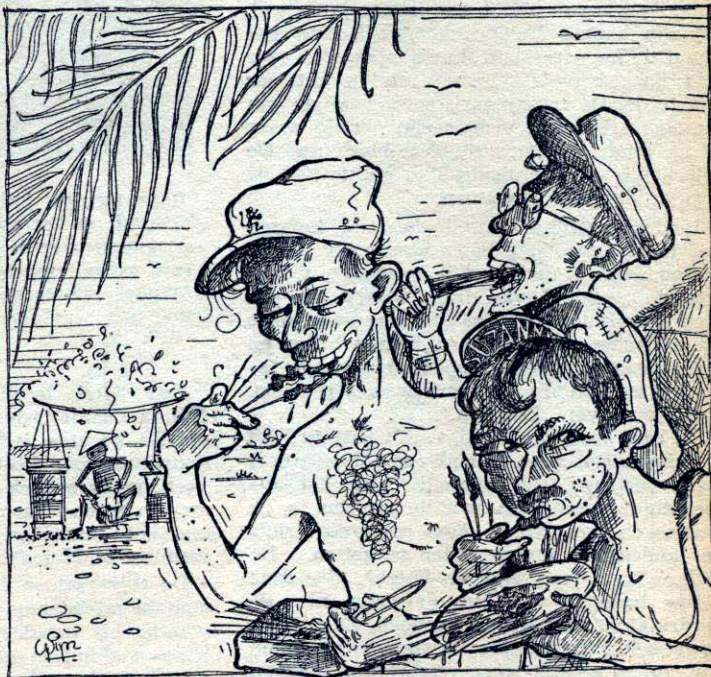
Op Zaterdagavond dronken we bier, dat was een van de regels van het huis. Dan maakten we een houtvuurtje om de muskieten te verdrijven en dan haalde Sastro een groot stuk ijs, uit de ijskast van een oude Chinees, die ergens in een naburige kampong een toko dreef. Hij moest een half uur lopen, zodat er niet zo heel veel van het oorspronkelijk stuk overgebleven was, als hij er eindelijk mee arriveerde. Maar als hij het roodbruine zaagsel er dan ook nog afgespoeld had, was er toch nog voldoende over om ieder glas voor de helft te vullen. De andere helft werd gevuld met bier, zodat er heel wat „glazen” uit een fles geschonken konden worden.

Soms maakte Sastro nasi-goreng voor ons klaar bij wijze van tractatie. Dan maakte buurvrouw Siti „telor-mata-sapi” voor een gulden en dan zei Sastro dat het nu „nassi-goreng-special” geworden was waarvan we niets begrepen omdat we daar nog nooit van gehoord hadden en we noemden het „rijst met eieren”. Bedjan, het oude saté-manneke uit de een of andere nabijgelegen kampong, werd de vriend des huizes en toen we zes weken op „Slamanja” woonden, had hij ons al tot wilde saté-liefhebbers gemaakt en minstens één keer in de week kwam hij een keer langs met z'n waronkje. Dan schreeuwden we tegen elkaar dat de „saté-boer” er was en dan rende iedereen naar buiten, zodat de oude Bedjan verlegen grinnikte vanwege al de drukte, die hij veroorzaakte en heel netjes „slamat-malam, tuan” zei. Onze hond, oftewel „Pikkie”, zoals Sastro hem soms noemde, buitelde jankend in het rond en rustte niet vóór dat hij voor een kapitaal aan saté verzwolgen had.

Later kwam er ook een oude gramfoon, met een stuk of twaalf nog veel oudere platen van „Krontjong-orkesten”, zoals Sastro vaststelde, en Maleise zangeressen, die steeds maar zeurige deuntjes zongen met hoge neus-stemmetjes en die we daarom heel oneerbiedig de „Mauw-Maagden” noemden. De oude Chinees van de ijskast smeerde ons het hele geval aan voor de prijs van f 100.—, wat natuurlijk veel te duur was, maar die we toch grif betaalden, gezien het gemis aan kunst zich nijpend bij ons begon te doen voelen. En die avond werd de Indische avond ontwijld door schrille

„krontjong-klanken”, die snerpnd de ruimte in waaiden, zodat buurvrouw Siti haastig kwam toeschieten en steeds maar ontroerd „mana-bisa” of „adoe-adoe” prevelde, bij het aanhoren van zoveel schoons.

Maar na een dag of vijf begon de gramfoon danig te vervelen en het deed ons geen van allen veel pijn, toen op een goeie morgen alle platen uit het venster naar buiten tui-melden, waar ze op een oude boomstam terecht kwamen en in vele stukken en sukjes braken. Alleen Siti zei „kasian” toen ze het ongeluk hoorde. Later kregen we van de Welfare uit de stad een mooie nieuwe plaat van Zarah Leander en een pakje naalden, zo maar voor niets. Dat was ontroerend schoon en iedere avond opnieuw, als de tropenmaan groot en roodachtig door de zwarte klapperkruinen gluurde en de

scherven van de gebroken „Mauw-maagden” overal deed schitteren tussen het gras, luisterden we in stille aanbidding, hoe Zarah „Ich steh im Regen” kweelde. Pikkie scheen maar over weinig kunstgevoel te beschikken. Telkens als Zarah haar machtig stemgeluid liet aanzwellen, met zoveel warmte en bezieling, dat zelfs de tokèh's even hun mond dichthielden bij een dergelijke concurrentie, hief hij z'n kop op naar de maan en begon hij op een afgrijselijke manier te huilen.

Maar al met al leefden we erg gelukkig. Zelfs nog toen we —door allerhande omstandigheden—, een volle maand van cigaretten verstoken bleven, wat natuurlijk de afschuwelijkste ramp is, die een soldaat in de rimboe kan treffen. Sastro toog toen pasarwaarts en kocht voor het luttele bedrag van vijftig cents een hele krant vol tabak, die hij „lempeng” noemde. De lempeng smaakt een beetje bitter en scherp in het begin, maar toen de voorraad na drie dagen uitgeput was, begonnen we de smaak er van toch te pakken te krijgen en Sastro haalde weer een krant vol. Toen we dat ook hadden verdampt waren we zo enthousiast dat we Sastro toen maar meteen een hele bamboestengel vol lieten halen.

Zo raakten we vergroeid met onze nieuwe omgeving. Later hebben we ons vaak afgevraagd of we de tijd op „Slamanja” wel genoeg gewaardeerd hebben. We weten het eigenlijk zelf niet recht. Maar we zijn er wel

heilig van overtuigd, dat alles mooier en beter zou worden, als we nu nog eens een paar maanden op „Slamanja” zouden mogen doorbrengen. Maar we weten ook dat dat niet gebeuren zal. „Slamanja” is nu honderden kilometers ver en we hebben het — zoals gezegd — ruim twee jaar niet gezien. Misschien bestaat „Slamanja” wel niet eens meer, maar in onze herinnering blijft het voortleven, wellicht mooier en zuiverder dan het was, omdat we — zoals gezegd, nu eenmaal een zekere tijd nodig schijnen te hebben om de dingen te verwerken en omdat de mens dan licht de neiging bij zich voelt opkomen om de dingen later een beetje overdreven voor te stellen.

Maar hoe het ook zij, op een mooie middag ruim twee jaar geleden, gebeurde het. We zaten — zoals gewoonlijk — in onze uitgezakte rotan-stoelen en hadden juist de oude papajaboom geplunderd. De bamboestengel vol lempeng ging van hand tot hand en we waren het er bijna over eens, dat het — nu we toch afgezonderd van de wereld leefden — niet kwaad zou zijn om onze broeken maar af te schaffen en 's middags en 's avonds een kain te gaan dragen, zoals Sastro en Bedjan dat ook deden. We zouden ons dan misschien nog een beetje meer vereenzelvigd met het land voelen, dachten we en bovendien zou het ons 's avonds wat beschermen tegen de beten van de muskieten. Toen stopte er opeens ergens een jeep op het kleine bospad en nog voor we goed de

gelegenheid hadden gehad om ons te verbazen over dit hoogst bijzondere gebeuren, stond ineens de kapitein-uit-de-stad voor ons. Om de een of andere onbegrijpelijke reden scheen hij niet erg goed geluimd te zijn en hij monsterte alles met een misprijzend gezicht. „'t Was een grote tent bij elkaar”, zei hij toen tegen de korporaal. „We konden ook nooit eens zorgen dat de zaken behoorlijk voor elkaar waren als hij er eens een tijdje niet naar keek, maar 't was nu afgelopen en we zouden ons de volgende morgen bij hem komen melden in de tangsi, met ons hele hebben en houden!”

Daarna ging hij weer weg en liet ons verslagen achter. „Waarom moeten de mooie dingen in het leven van een infanterist toch altijd zo van korte duur zijn?” hebben we ons afgevraagd. Maar er was niemand, die het ons kon uitleggen. Die avond brak de plaat van Zarah Leander. Ze viel — op de gebruikelijke manier — uit de „vensterbank” en brak in vele stukken en stukjes, die droevig schitterden in het schijnsel van de tropenmaan. Toen we die avond op ons tampatje lagen hoorden we ineens weer hoe het helse kabaal van de miljoenen kikkers en insecten, wreed en onheilsprekend door de dunne bamboe-wanden van „Huize Slamanja” drong! En door de mazen van de klamboe zagen we Sastro schuifelen met z'n geelflakkerende petroleumlampen, die de grillige schaduwen over de wit-gekalte bam-

boe-muren lieten dansen, net als die eerste avond!

De volgende ochtend paktten we alles bij elkaar. Behalve de oude gramfoon met de bamboestengel met lempeng. Die kreeg Sastro, omdat je nu eenmaal in een beschaafd milieu nu eenmaal niet met zulke dingen kunt komen aanzetten, vonden we. Siti kreeg niets, die had genoeg verdiend aan haar telor-mata-sapi.

Sinds dat alles hebben we ons tampatje in heel wat tangsi's en gebouwen opgeslagen. We hebben het Indonesische leven beter leren kennen en begrijpen, maar we hebben altijd en overal met een vreemd leeg gevoel in ons binnenste terug gedacht aan de tijd op „Huize Slamanja”. We hebben grote flessen bier gedronken in deftige cantine's en restaurants, we hebben dure cigarettens gerookt en naar mooie concerten geluisterd, maar we hebben het eigenlijk nooit zo gewaardeerd als het bier, de lempeng en de „Mauw-Maagden” van „Slamanja”.

Nu gaan we straks weer naar Holland. Daar zullen de details van deze jaren smelten tot één groot geheel: de „Tropentijd”. „Slamanja” zal verschrompelen tot een vage herinnering en er zal wellicht een tijd komen dat we het helemaal vergeten zijn en er op de hele wijde wereld niemand meer is, die nog weet wat „Slamanja” was.

Het was ook maar een heel gewoon hutje in de rimboe, zoals er duizenden zijn.

G.-

90 jaar olie

IN 1859 begon Colonel E. L. Drake, een vroegere treinconducteur, in opdracht van de pas opgerichte Seneca Oil Company een boring in Titusville. De eerste boring, waarbij het speciaal om de olie ging. Op 28 Augustus 1859 zakte de boor, nadat een diepte van 69 voet bereikt was, plotseling in een holte en de volgende dag produceerde deze boring. Aanvankelijk 25 barrellen per dag maar aan het einde van het jaar nog slechts 15. Het succes leidde ertoe, dat vele anderen olie gingen zoeken. Hierbij gingen men meestal af op uiterlijke aanduidingen zoals uitvloeiende olie, gas of olie in water-of pekelputten, enz.

Nu, 90 jaar later, herdenken we de dag waarop de „moderne” oliewinning geboren werd. In deze 90 jaren heeft de industrie zich enorm ontwikkeld.

Ter gelegenheid van deze 90ste verjaardag plaatsen wij in twee gedeelten het volgende artikel dat overgenomen werd uit de „Petroleum Press Service”.

1859 — 1949.

Op 28 Augustus vierde de olie-industrie de 90e verjaardag van haar moderne bestaan.

Dit is zeker aanleiding om met tevredenheid en trots een blik te werpen op alles wat er bereikt in deze 90 jaar, blijkend uit haar fenomenale groei en de vele bijdragen tot de economische en sociale vooruitgang van het mensdom.

Oliemensen zullen bij deze gelegenheid gedacht hebben aan de toekomst en wat deze inhoudt. De reden dat de olie-industrie zich heden ten dage meer bewust is van haar enorme problemen en zware verantwoordelijkheden, is wellicht gelegen in de enorme omvang van deze industrie en haar uitgebreide activiteiten.

De olie-industrie werd geboren tijdens het hoogtepunt van de eerste economische revolutie, die veroorzaakt werd door de zeer voorname factor in, en een beslissend steenkool. Ze heeft zich ontwikkeld tot een

deelgenoot aan de tweede industriële revolutie, die ontstond door de ontwikkeling van de verbrandingsmotor.

Hoewel het atoom tijdperk is aangebroken en er een derde revolutie verwacht kan worden, is het zeer goed mogelijk dat de gasturbine en de straalmotor de tot dusver zeer diepgaande veranderingen nog meer zullen wijzigen.

Deze derde revolutie heeft meer mogelijkheden dan iedere andere ontwikkeling in het verleden.

De betekenis van de olie is tegenwoordig voor een ieder duidelijk. Een pionier uit de dagen dat de olie-industrie nog in haar kinderschoenen stond, zou, teruggekeerd in deze tijd, verstomd staan als hij zag in welke mate petroleumproducten bijna iedere fase van het moderne leven binnendringen.

Bekend met de zegeningen, welke de petroleum-lamp vele miljoenen mensen bracht (in plaats van lampen, die gestookt werden met plantaardige olie of dierlijk vet), zou hij verstomd staan wanneer hij zag hoe deze — nu haast vergeten — zegeningen overwerldig zijn door de enorme invloed op onze samenleving van het motorvoertuig, de motorscheepvaart, het vliegtuig en de tractor.

Even versteld zou hij staan als hij ontdekte dat olie op dit moment meer dan een kwart van alle energie ter wereld levert of als hij zag met welke een bekwaamheid de 20ste eeuwse mens olie boort op ca. 7000 meter diepte en deze olie weer verbruikt op 7000 meter en zelfs op 13000 meter boven het aardoppervlak!

In velerlei opzicht zijn de groei en ervaringen van de olie-industrie enig in haar soort. Aangezien zij een vloeistof behandelde in alle stadia van productie en distributie, moest ze een vereiste specialistische techniek ontwikkelen.

Niet alleen waren speciale instrumenten en apparaten nodig om de aardkorst te

schap en de machines voor productie en raffinage, maar ook een geheel eigen transport-apparaat te land en op zee en een eigen netwerk voor opslag en distributie-doeleinden.

De olie-industrie zoekt naar olie, wáár er ook maar een kans op succes bestaat en ze verkoopt haar producten in bijna iedere bewoonde streek ter wereld.

Van het allereerste begin af was er een grote vraag naar petroleum producten. Dit geeft de meest plausibele verklaring, voor het feit, dat alle handelingen van de olie-industrie uitgevoerd werden op steeds bredere grondslag.

Wat echter niet vergeten mag worden is, dat haar waakzame handelsinstinct ook iets te maken heeft met het ontstaan van nieuwe en met het vergroten van de bestaande vraag.

Enkele cijfers zijn slechts nodig om duidelijk te maken wat deze industrie bereikt heeft. De jaarlijkse productie bedraagt ca. 3.300 miljoen barrellen, ongeveer 470 miljoen ton ondanks de vrij scherpe restricties in Amerika. Dit is ongeveer 9 × zoveel als er voor de eerste wereldoorlog geproduceerd werd en meer dan 20 × de productie in het begin van deze eeuw. Ongeveer 58 miljoen door benzine en olie gedreven voertuigen verdringen zich op wegen over de gehele aarde en meer dan driekwart van 's werelds koopvaardijvloot, meer dan 80 miljoen bruto tonnen, vaart op vloeibare brandstof.

Millioenen tractoren, myriaden van stationnaire machines, de vele duizenden vliegtuigen en ontelbare verwarmings- en verbrandings-installaties en vele landen zijn afhankelijk van de olie.

Het is buiten twijfel dat de olieproducten, zowel wat kwaliteit als wat waarde betreft, verreweg de belangrijkste plaats in de internationale handel innemen.

Verder behoeft niet verklaard te worden, wat overvloedige olievoorraden betekenen voor het land, dat zo gelukkig is ze te bezitten.

(Overgenomen uit Stanvac).

Katjong

WE hebben een nieuwe katjong gekregen.

Hij is nog jong, misschien maar negen jaar en hij heet Mohammed. Zo heten er zoveel in dit land en hij is zoals alle Mohammeds zijn: grote bruine ogen in een hoofd, waar raar haar op groeit.

„Die snuiter moet naar de kapper”, zei Manus, mijn maat, „en ie heeft platvoeten ook”.....

Maar dat is niet alles. Zijn benen zitten vol littekens van die vieze tropenzweren en nu loopt ie zo'n beetje door ons huis heen, belabbert de boel, soms sjouwt ie met een bezem, dan weer met een kan met koffie en 's avonds met ons brood. De hele dag door is-ie in actie. Hij begint echt al te wennen.

En als je slaapt, dan pikt-ie je schoenen weg en poetst die om ze weer terug te zetten, zonder dat je het merkt.

„Terima kassi, Mohammed”, zeg je dan als je wakker wordt. Dan mandiën, aankleden en dan begin je weer een avond in de tropen. Hoeveel nog?

Waarom je je op zo'n godgeklagde voorpost nog netjes aankleedt, mag Joost weten. Een klein stukje beschaving heb je toch nog van thuis overgehouden. Gelukkig voor het Thuisfront, ze zullen evengoed aan veel moeten wennen. Nietwaar?

„Ja, Mohammed, dat zijn nou de huizen in Holland”, zeg ik als-ie in de tijdschriften kijkt. „Daar zijn de huizen niet op palen gebouwd en ze zijn allemaal van steen. Daar in Holland hebben alle mensen dikke kleren aan en er zijn helemaal geen pelopors. Allemaal heel gewone mensen, zoals Manus en ik.....”

„Wat zou ze blij zijn”, zegt Manus.

„Maar Mohammed, wat wil je gaan doen als wij van de kompanie niet meer hier zijn? We gaan ook eenmaal naar huis.....”

„Meegaan met de tuan”, zegt Mohammed kort.

„Je ken niet mee naar Holland”, zegt Manus, „dat is alleen voor demobilisanten en daar in Holland is het zó koud, dat alleen de mensen die er thuis horen het uit kunnen houden. Iedereen slaapt er onder dekens, Mohammed!”

„Ja, tuan.....”

„En verder, je moet hier blijven, je bent hier geboren, nietwaar?” Weer een bevestigend antwoord.

„Dan maar djongos worden”, is de eindconclusie van Mohammed.

„Toe maar.....”, zegt Manus, „wat grijp je hoog”.

„Wat kan ie anders”, vraag ik, „is-ie op school geweest? Heeft ie gestudeerd? Kent-ie een vak? Nou dan.....”

„Je hebt weer eens gelijk”, zegt Manus.

„Ja, Mohammed, het leven is zwaar.....”, filosoferen wij.

„Ja, tuan.....”

„Nou, hier heb je een kwartje om naar de kapper te gaan. Maar haal eerst even thee en kijk of de babu onze bullen al heeft gestreken”.

„Ja, Tuan.....”, zegt Mohammed en hij gaat.

Onze katjong.

Systeem

GODFRIED BOMANS, de bekende Nederlandse humorist, schreef een serie artikelen over het edele voetbalspel, met in de hoofdrol Arie Rekelbast, welke werd voorgesteld als een man, die rustig tijdens het spel op het veld z'n krantje leest tot de bal hem voor de voeten rolt. Hij legt de bal even stil, vouwt z'n krant op, nipt een pluusje van z'n stoel en gaat dan voetballen op 'n manier die de drie miljoen toeschouwers doet krijsen. Tegenstanders bestaan eenvoudig niet voor Arie, alles wordt kansloos gepasseerd. En dan, mijne lezers, dan staat Arie voor de goal. Natuurlijk schiet hij niet direct, nee, hij draait eerst een sjekkie, bindt de veter van z'n schoen eens extra stevig vast en werpt daarna 'n donkere blik naar de keeper die z'n noodlot al begrepen heeft en van dit leven niets meer verwacht. Arie's schot is immers absoluut dodelijk; de keeper die het waagt er 'n hand naar uit te steken valt in brokken uit elkaar. Arme thuisclub wanneer een schot van Arie tegen de paal mocht belanden. De hele goal, inclusief netten, kunnen van de balans afgeschreven worden.

Doch Arie staat nog steeds voor het doel. Hij schiet nog niet. Voelt U de spanning lezer? En voelt U de wind die zachtens over het veldeke strijkt als Arie twee passen achteruit gaat om het gruwelijke schot te lossen? Het is de adem van de drie miljoen toeschouwers die kreunend uit hun borstjes komt. En kunt U begrijpen dat wij de sensatie van zo'n moment óók wel eens wilden beleven?

Maar wij voetballen niet.

Wij kennen maar één sport en dat is volleybal. Natuurlijk kunnen we ook behoorlijk met koffie overweg, doch daar zijn geen Arie Rekelbast-methodes in toe te passen, nietwaar?

Derhalve bleef er niets over dan een tuchtig trainingssysteem te ontwerpen, hetwelk van het van nature zo goedmoedige, lamzakkerige volleybal-spel een bloederige Wild-West-Show kon maken.

Nu zijn systemen onze specialiteit. Wij hebben in het grijze verleden al zoveel doeltreffende methodes ontworpen, variërend van gokspelen op de passar malam, tot het doen springen van enkele banken in Monte Carlo, dat dergelijke gedachtenkronkelingetjes voor ons geen moeilijkheden meer opleverden.

DEMobilisatie

Het beeld van alle dag

Java

De tuin van Java spreidt haar weeldrig maaksel over de bergen die verheven staan als opgerezen werkers in het veld. Want uit de rode aarde van hun eigen braaksel is, als groen-bronzen schuim, het leven opgegaan, dat als een hulde naar de helle hemel snelt.

Dit is een hemelvaart van stengel, stam en lover, wat is een huis, een desa of een stad, 't is al verscholen, mild en lomrijk overhuifd en ver boven de daken wuiven palmen over de witte gloed der luchten; 't nijgend blad staat zwijsend als de maan over hun zwarte pluimen schuift.

En God's kristallen treden zijn de sawah's waarlangs de morgen klimt met rode schijn gloed brengend aan het tere waas der jonge padi, Het water, helder nog, stroomt door verstarde lava's van eeuwen her en bruist door 't breed begroeid ravijn tot waar het laag en breed in zee drijft, met een prauw in ranke gratie.

Groot land met, wolken-wit omkranst, de machtige vulkanen blauwwazig aan de kinnen als een oud symbool en panorama's om alleen lang bij te zwijgen Klein land, verbleekte bamboehuisjes onder 't helgroen der lianen en 't stil verborgen plekje waar herinn'ring school om ergens in de verre wereld heimwee naar te krijgen.

Nor-maal.

In één uur — let wel — in zestig harde minuten ontwierp ons brein een plan, een plan om van te rillen, voor de tegenpartij wel te verstaan. Het systeem was gebaseerd op het in slaap sussen van de vijand gedurende de eerste tien minuten van het spel.

De eigen ploeg mocht de nacht voor de wedstrijd niet naar bed, zodat ze de andere dag met diepe wallen onder de ogen op het veld zouden verschijnen. Zij moesten zich daarna direct, verveeld, languit op het veld te ruste begeven, tot we bij de tegenpartij het waandenkbeeld er in gehamerd hadden dat ze met ons kat en muis konden spelen.

En dan, geduldige lezers, op 'n signaal van de leider — Uw dienaar — zou er een woest gegrom ontstaan in onze gelederen. Plotse-ling zouden we veranderen in zes getergde, springende leeuwen die met daverende knoerten van dreunen de overspeelde tegenpartij als lafaards van het veld zouden doen lopen.

Zo waren de plannen. Geduldig en nauwkeurig opgesteld, gecontroleerd, gespecificeerd en nogmaals gecontroleerd. Op papier door ons opgetekend en suggestief tot in den treure herhaald aan onze volleyballende broeders. Vooral dat slapen op het veld moet echt zijn — herhaalden wij nogmaals — de vijand mag geen argwaan krijgen.

Eindelijk hadden ze het begrepen. Ja hoor, ze snapten het.

En hoe!

Toen we drie partijen met vijftien nul verloren hadden slapen ze nog. Alle po-

gingen om hen wakker te krijgen faalden en wanneer het geen natte moesson geweest was geduldige lezer, waren ze nu nog niet wakker geweest.

Zulke mensen zijn er op de wereld. En daar moeten WIJ nu mee samenleven..... en mee volleyballen!

Treurig!

N. A. J. Koevoets.

HET KAN GEBEUREN (Historisch)

HET gebeurde op een buitenpost, dat onze goede Kolonel een inspectie kwam houden. Tevens zou hij voor één nachtje overblijven.

Twee militairen hielden trouw de wacht bij des Kolonels slaapwagen.

Bij het aflossen van de wachtposten werd het consigne overgegeven, dat luidde: „Jullie moeten doodstil zijn, want de Kolonel slaapt.”

De trouwe wakers bleven de hele nacht doodstil voor zich uitstaren en wisselden geen woord.

's-Morgens, toen de zon reeds lange tijd aan het firmament stond, hoorden ze plotseling achter zich: „Goede morgen, mannen.”

De Kolonel keerde terug van een fuif die tot zeven uur in de morgen had geduurd.

K. D.

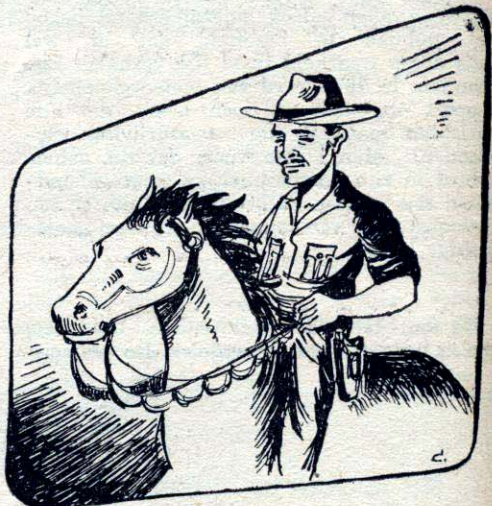
Avond in het bergstadje

DE bioscoop is vol, het is verstikkend warm in het smalle zaaltje. De strootjes- en cigarettenrook hangt als een blauwe nevel boven de zwarte petjes van de Indonesiërs, die de goedkope rangen bezetten. Vooraan zitten ook de vrouwen; sommigen met de baby in de slendang. De betere plaatsen zijn ingenomen door militairen, Chinezen en enkele Indonesiërs, kennelijk van goede stand. Keiharde swing-muziek overstemt het overige lawaai.

Het licht knippert tweemaal, ten teken, dat de deuren gesloten moeten worden — de voorstelling begint.

Een glimlachend eendje wenst ons: „Slamat datang!”

Na de smakeloze advertenties en een spectaculaire filmaankondiging, de hoofdfilm. Fel en luid applaudisserend, leeft de Indonesische jeugd op de voorste rijen mee met de wederwaardigheden van de held — een prachtig brok sex-appeal, voorzien van paard en sporen, revolver en „a little moustache”. Dit is een veelzijdige held; zodra hij uitgevochten is, gaat hij een mopje op de

gitaar spelen, dit zeer tot genoegen van een Mexicaans-uitziende dame. Wellicht een schone dame, maar de kwaliteit van de film belet ons dit te kunnen constateren.

Daar is 't eendje van drie kwartier geleden weer: vijf minuten pauze (met drie gramofoonplaten!). „Tablit eeeis” en „katjang goreng” worden ons aangeboden door een djongos met pathetische ogen. We kopen maar wat katjang, wat dat ijs betreft, we zijn de lessen van de dokter op 't troepen-schip nog niet vergeten!

De lichten gaan uit, wederom boren zich de nevelige lichtbundels van het projectie-apparaat door het duister. Na nog een half uur schieten en galopperen, zijn alle bandieten ontmaskerd en/of geveld en..... nou ja, de rest begrijpt U, de mensen staan al op.

Traag stromen we met de massa naar buiten. Door 't smalle gangetje, waar de M.P. bewaking staat, langs de borden met schreeuwende reclames. Even later wandelen we door een donker straatje naar „huis”.

— Niet veel aan, hè?

— Nee, maar je moet toch wat doen om de avond door te komen?

K.

Toonkamer van Moeder Natuur

YELLOWSTONE National Park in de staat

Wyoming is het oudste, grootste en meest bezochte van de 28 nationale parken, die Amerika rijk is. In dit enorme gebied bevindt zich meer dan de helft van alle op de wereld bekende geysers, een 300 meter diepe canyon, tientallen watervallen, schitterende warme bronnen en duizenden wilde dieren, die zich hier vrij rondbewegen, onbevreesd voor de mens. Elke zomer wordt Yellowstone door meer dan een miljoen toeristen bezocht. Het park wordt omringd door de met sneeuw overdekte bergtoppen van de Rocky Mountains. Het hele gebied is van vulkanische oorsprong, ofschoon er thans geen werkende vulkanen zijn: de warme bronnen en geysers zijn de laatste sporen van vulkaanwerking. Aldus lezen wij in een artikel van Wynn Stephansen in het maandblad „Amerika”.

De eerste bezoekers van het Yellowstone gebied verwierven zich de reputatie van leugenaars vanwege hun verhalen over kokende bronnen, geysers, over canyons en watervallen. Maar langzamerhand begon het publiek te beseffen, dat er wel eens enige waarheid in al die verhalen kon schuilen. In 1870 werd een wetenschappelijk rapport opgesteld en toen bleek, dat alle berichten maar weinig overdrijving vertoonden. Men stelde voor, dat dit gehele gebied in zijn oorspronkelijke staat gehandhaafd zou worden en het voorstel om er een nationaal park van te maken, verwierf geestdriftige bijval.

*

De toeristen, die Yellowstone bezoeken, zijn in twee groepen te verdelen. De ene reist

per trein of auto, verblijft in hotels en draagt stadskleding of keurig nette, klaar gekochte „Wild-West“-uitrustingen. De andere maakt gebruik van een der vijftien gratis kampeerterreinen in het Park. Deze mensen slapen in tenten of kampeer-auto's. De meesten van hen koken buiten hun eten, boven een vuurtje of op een petroleumstel.

Een van de belangrijkste taken van de parkopzichter is het beantwoorden van de duizenden vragen, die op hem worden afgevuurd. De gewone vragen zijn makkelijk te beantwoorden, maar voor de meer wetenschappelijke problemen verwijst hij de bezoeker naar het dichtst bijzijnde van de vijf musea, die zich in het Park bevinden. Hier zijn de specialisten in botanie, geologie en andere natuurwetenschappen. Voor de liefhebbers houden zij dagelijks excursies door het Park.

De wegen in het Park zijn zodanig aangelegd, dat zij gemakkelijke toegang verschaffen tot de meeste attracties van het Park, waarvan de geysers het beroemdste zijn. Als de geysers niet „werkt” ziet hij er uit als elke andere warme bron. Maar wanneer het geheimzinnige mechanisme onder het aardoppervlak hem aan de gang brengt, dan spuit een zuil van kokend water in de lucht, vaak tot een hoogte van 70 meter. De geoloog verklaart dit door te zeggen, dat waarschijnlijk het regenwater, wanneer het in de bodem dringt, zich verzamelt in een tunnelvormige opening in de rots, terwijl hete gassen en stoom van beneden opstijgen. Gedurende enige tijd vormt het water een „kurk”, maar als het warmer en warmer wordt en de druk van onder op toeneemt, wordt het punt bereikt, waarop het water op de bodem in

stoom verandert. Deze baant zich een uitweg en spuit het water daarboven met kracht in de lucht. De bekendste van de 200 geysers is „Old Faithful”. De erupties van deze geysers volgen elkaar met tussenperiodes van ruim een uur op. „Old Faithful” werpt dan eventjes 50.000 l. kokend water 50 m. de lucht in.

*

In dit gebied, waar de aardkorst zo dun is, wordt de toeristen op het hart gebonden op de officiële wegen en paden te blijven, omdat zij anders wel eens door de bodem zouden kunnen zakken. Soms gebeuren volkomen onverwachte dingen. Een toerist bijv., die met zijn wagen op een parkeerplaats stond, zag opeens een stoomwolkje tevoorschijn komen uit een scheur in het plaveisel. Toen de scheur wijder werd en de stoomwolk steeds groter, begon het plaveisel te buigen en om te krullen. De toerist maakte, dat hij wegkwam en korte tijd daarop zag hij een nieuwe warme bron stromen op de plaats, waar hij met zijn wagen had gestaan.....

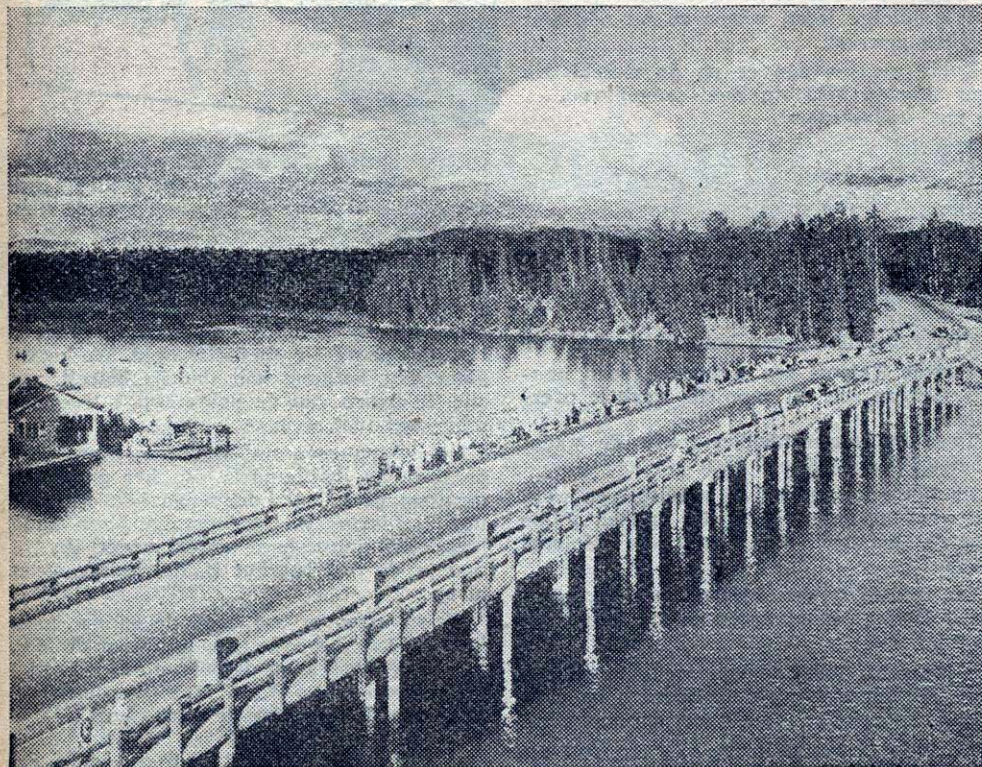
De Grand Canyon van de Yellowstone met zijn twee majestueuze watervallen is van nog groter schoonheid. De levendige kleurentekening, van geel tot diep oranje, van zacht rose tot bloedrood en diep bruin, wordt nog versterkt door de tegenstelling met het groen van de pijnbomen op de rand van de canyon en op de heuvelruggen, die langs de wanden naar beneden lopen.

Bovenaan de Canyon is Lower Falls, een imponerende waterval, die zich van een hoogte van 100 meter naar beneden stort. De kracht van het vallende water is zo groot, dat duizenden vliegende insecten en zelfs kleine vogels door de luchtstroom naar het water gezogen worden. Toeschouwers, die gadeslaan hoe het water zich over de rand stort, leunen tegen de sterke omheining van de „uitkijk” en zijn als gehypnotiseerd. Van beneden gezien is de aanblik van de waterval nog ontzagwekkender. De rivier boven is onzichtbaar voor de toeschouwer beneden; het lijkt of de stroom rechtstreeks uit de hemel neervalt. Enkele honderden meters boven de Lower Falls bevinden zich de Upper Falls, waar de rivier slechts een nauwe doorgang heeft, terwijl het verval zeer groot is. Van elk der veilige uitkijkposten langs de randen van de canyon, kan de bezoeker de smalle rivier, bijna 300 meter beneden hem, waarnemen. De paden, die van de canyon-rand naar beneden leiden zijn veel veiliger dan ze er uit zien. De toerist, die de waterval of de rivier van dichtbij wil bekijken moet alleen geen last van hoogtevrees hebben.

*

Het Yellowstone Meer, door welks overstromingen de Canyon werd gevormd, wordt gevoed door de smeltende sneeuw van de bergtoppen, die naar het Oosten een opvallende achtergrond vormen. De vogels, die het meer bevolken, worden op een aantal van 10.000 geschat, waarvan een groot deel bestaat uit zeemeewen en pelikanen. Het meer bevat steeds voldoende forellen en er is geen vergunning nodig om hier te vissen. Zo af en toe probeert een moedig mens in het meer te zwemmen, maar deze sport is hier niet erg populair, daar het water zeer koud is en omdat er groot uithoudingsvermogen vereist voor een dergelijke lichamelijke activiteit op deze hoogte.

Yellowstone is wel eens een „wilde dieren-tuin” genoemd, waar de dieren even vrij

De „Visbrug” over het Yellowstone-meer, waar de hengel-enthousiasten hun geluk kunnen beproeven.

zijn als de mensen. Gedurende 80 jaar beschermd tegen de mens, hebben de dieren geleerd de tourist te verdragen en zelfs hartelijk te verwelkomen. De stoutmoedigste van alle grote dieren zijn de zwarte beren, die het meest de aandacht trekken. Wanneer een tourist, die langs een der wegen rijdt, een ophoping van wagens en mensen ziet, dan stopt hij en haalt hij zijn camera te voorschijn, want hij weet, dat een beer de oorzaak en het middelpunt van deze belangstelling is. Voor de Yellowstone-beer is de grote weg een plaats, waar hij zich kan voeden. Als hij honger heeft, kuiert hij naar het midden van de weg, houdt de eerste de beste wagen aan en aanvaardt elk voedsel, dat hem wordt toegeworpen.

Duizenden andere grote zoogdieren zwerven door het park, binnen het gezichtsveld van de tourist. De Amerikaanse bison, die eens bijna uitgestorven was, floreert hier. Elanden, antilopen en andere leden van de hertenfamilie worden vaak gezien op de uitgestrekte weilanden. De wapiti, waarvan er hier duizenden voorkomen, schijnt de grenzen van het park te kennen. Tijdens de herfst, als in de aangrenzende Staten het jachtseizoen wordt geopend, steken vele wapiti's 's nachts de grens over om voedsel te zoeken, maar zij keren voor het ochtendgloren in het Park terug.

Het bloemenseizoen in Yellowstone begint met de kleine lentebloemen, die bloeien aan de voet van de smeltende sneeuwbanken. Tegen de tijd, dat het touristenseizoen opent, zijn de wouden en weilanden overdekt met kleuren. Hoog op de bergen zijn open velden bezet met tere alpenbloemen. Velden met blauwgrijze salie lopen uit in de vallei met haar pracht van witte bloemen, in groepen

„Old Faithful”, de bekendste geyser van het Park tijdens een eruptie — een imposant schouwspel.

verspreid tussen de donkergroene dennen. Op de achtergrond verrijzen de machtige bergen met hun witte koppen tegen het

heldere blauw van de lucht. Toeschouwers, die deze tafereelen later pogen te beschrijven, schieten in woorden tekort.

Techniek contra mist

OP de binnenwateren van de Verenigde Staten zijn twee belangrijke hulpmiddelen in gebruik genomen, die de schippers helpen het vervoer van miljoenen tonnen te versnellen en het aantal kostbare aanvaringen te verminderen.

Deze twee hulpmiddelen — een radarscope en een automatische stuurinrichting — leiden de sleepboten en slepen in de slechtste weersomstandigheden langs de vele hindernissen, waarmee de binnenvaart te kampen heeft.

Met het gebruik van radar is het de stuurman van een sleepboot mogelijk gemaakt zijn schip te besturen zonder de wereld buiten de stuurhut te kunnen zien. Zijn radarscope toont de oevers en obstakels als bruggen, pieren, sluizen en andere schepen.

De schippers verliezen 5 tot 10% van hun totale vaartijd per jaar tengevolge van sneeuw, mist of andere weersomstandigheden, die een slecht zicht veroorzaken. Stuurlieden beweren dat zij dit verlies tot de helft terug kunnen brengen door toepassing van het radar-systeem.

Een ander nieuw navigatie-middel is een automatisch stuurapparaat voor schepen tot 300 ton. Dit nieuwe instrument, dat gefabriceerd wordt bij de bekende Sperry Gyroscope Company is een combinatie van een standaard magnetisch kompas met een betrouwbaar controle mechanisme.

Deze uitrusting, die de populaire naam „Maggie” gekregen heeft, bestaat uit een knop, waarmee de verlangde koers ingesteld wordt en een koers-aanwijzer, die boven op het kompas bevestigd is. Wanneer de stuurman een nieuwe koers wil volgen, hoeft hij

deze slechts met de knop in te stellen. Zijn schip zal dan de nieuwe koers volgen en deze automatisch aanhouden tot een nieuwe gekozen wordt.

Dit nieuwe stuurmechanisme wordt gebruikt op vissersschepen van de diepzeevisserij, rivierschepen, sleepboten en jachten. Op de Ohio- en Mississippi-rivier, wordt het door de schippers gebruikt om door de gevaarlijke, scherpe bochten te manoeuvreren. Op verscheidene schepen is „Maggie” naast de radarscope gemonteerd om met deze combinatie de moeilijkheden van het binnenwater met succes het hoofd te kunnen bieden.

Een andere tak van transport, die ook veel hinder van mist en met het, daaruit voortvloeiende, slechte zicht te kampen heeft is de luchtvaart.

In Amerika heeft men thans een electrisch hulpmiddel uitgevonden ter bestrijding van mist of laaghangende wolkendekken boven vliegvelden. Dit middel bestaat uit een aantal, speciaal ontworpen batterijen, die rondom een vliegveld ingegraven worden.

Wanneer er mist voorspeld is worden de batterijen in werking gesteld. Zij ontwikkelen stroomstoten, die de atmosfeer ionizeren, dwz. dat zij de zich verzamelende waterdeeltjes uit elkaar slaan in zeer kleine geëlectriceerde deeltjes of ionen voordat zij wolken of mistbanken kunnen vormen.

Een ander type „mistverdrijver” is in gebruik op het vliegveld van Los Angeles. Het is het, in de oorlog ontwikkelde, FIDO-systeem dat laaghangende wolken omhoogstuwt met behulp van verhitting door brandende brandstof.

Als de „havenmeester” op de knop drukt, vloeit de olie door pijpen naar een aantal sproeiers, die rond het vliegveld zijn opgesteld. Deze sproeiers, die de olie automatisch aansteken als er druk op uitgeoefend wordt, is in staat een wolkendek 120 meter boven het landingsterrein „op te tillen”.

WAAROVER SPREKEN DE VISSSEN?

Mevrouw Marie Fish, die in Amerika bekend staat om het feit dat de vissen vrijwel geen geheimen meer voor haar hebben, is er van overtuigd dat de geluiden, die vissen onder water voortbrengen waar-schuwingkreten of liefdeskreten zijn.

Op deze theorie voortarbeidend bestudeert zij thans gramfoonplaten met geluiden van 22 vissoorten uit de wateren bij de kust van New England. Door dat luisteren en vastleggen van visgeluiden onder natuurlijke en kunstmatige omstandigheden, hoopt Mevrouw Fish de omstandigheden te kunnen uitpluizen, waaronder een vis geluiden maakt, die bij zijn soort horen.

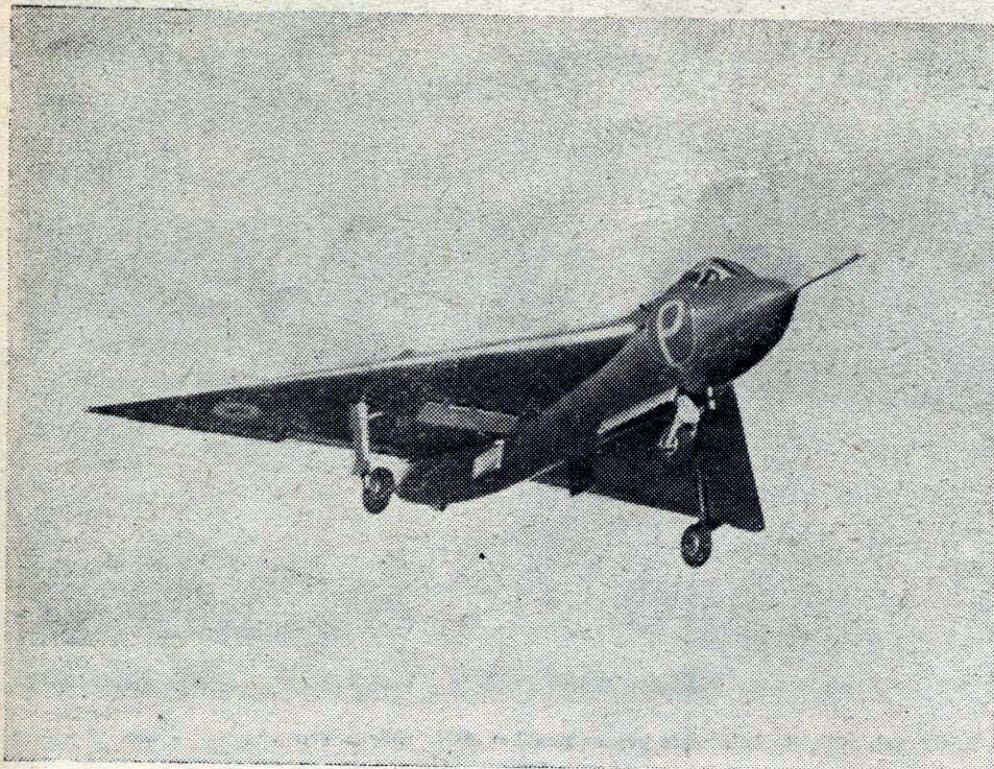
Mevrouw Fish heeft reeds tweemaal een onderzoek tot een goed einde gebracht. Haar onderzoek toonde aan dat minstens 42 vis-senfamilies geluiden weten voort te brengen.

Sommige vissen bij de Atlantische kust maken gedurende de broedtijd een dermate kabaal dat de normale scheepsgeluiden daarbij in het niet zinken en de luisterapparaten der marine volkomen gestoord worden.

In de oorlog gebeurde het dat de zg. acoustische mijnen door vissenlawaaï tot ontploffing kwamen.

Aldus mevrouw Marie Fish.....

20 Straalvliegtuigen beheersen het luchtruim

Dit vreemde gevaarte is de AVRO-707 in de vlucht. Duidelijk kunt U de merkwaardige driehoek-vleugel zien.

NU het prachtige Britse de Havilland Comet straalverkeersvliegtuig als eerste ter wereld het luchtruim gekozen heeft en voortdurend aan diepgaande proeven wordt onderworpen (de retourvlucht naar Lybië in 6½ uur was één van de fraaiste prestaties tijdens deze proefvluchten) heeft inmiddels alweer een tweede straalverkeersvliegtuig gevlogen. Ditmaal in Canada, waar de Canadese Avro-fabriek een onderafdeling van de Avro-vliegtuigfabriek in Engeland, de C-102 Jetliner ontwierp, bouwde, en op 10 Augustus j.l. te Malton, Ontario voor de eerste maal liet proefvliegen. Een fraaie machine, de Jetliner, in staat om 36-40 passagiers met grote snelheid en comfort te vervoeren. De vier straalmotoren, Rolls-Royce Derwents, zijn in afzonderlijke gondels in de vleugel ingebouwd; twee in elke vleugel helft. De lijnen van de jetliner zijn overigens vrij orthodox, alleen het stabilo met hoogteroer is typisch hoog aangebracht, hetgeen een noodzakelijkheid was in verband met de hete uitlaatgassen der vier straalmotoren, die ongehinderd onder dit stabilo moeten kunnen doorstromen. Zoals praktisch alle straalvliegtuigen heeft ook de Jetliner een neuswiel.

Een nieuwe straalbommenwerper

Het aantal nieuwe vliegtuigen, vooral straalvliegtuigen, hetwelk doorlopend verschijnt, is zo groot, dat het nauwelijks is bij te houden. In Amerika werden foto's vrijgegeven, van wéér een nieuwe straalbommenwerper; de Martin B-51. Deze bommenwerper is drie-motorig en heeft, behalve een straalmotor in de staart, twee straalmotoren in gondels ter weerszijden van de romp. Vleugel en staartvlakken zijn sterk

terugwijkend en alles duidt bij deze machine dan ook weer op uiterst hoge snelheid.

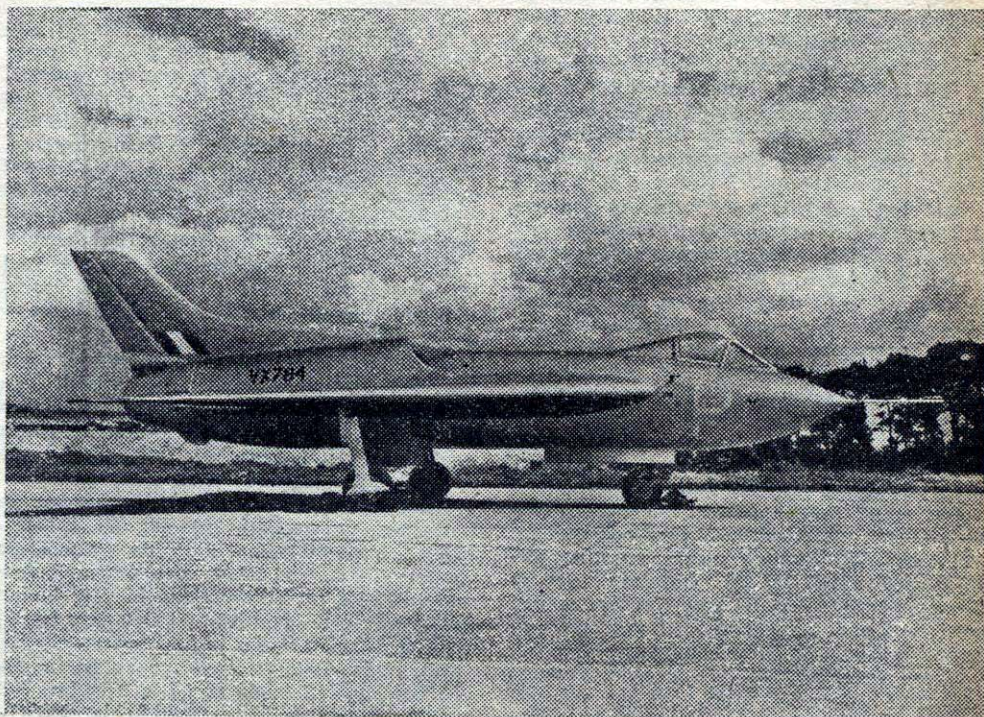
Deze is dan ook zó hoog, dat bewapening overbodig wordt. De romp is daarom niet voorzien van mitrailleurkoepels en de bemanning bestaat slechts uit twee man: vlieger en telegrafist. De

B-51 valt in dezelfde klasse als de Britse English-Electric Canberra, die in Mei j.l. haar eerste proefvlucht maakte en de bezoekers van de grote luchtvaartshow op Farnborough begin September imponeerde door haar geweldige snelheid.

Meteor-nieuwtjes

Behalve de geheel nieuwe ontwerpen, die voortdurend verschijnen, zien ook steeds nieuwe versies van bestaande ontwerpen het licht. Zo is van de bekende Gloster Meteor straaljager weer een nieuwe versie verschenen: de Mark 8. Vooral voor ons, Hollanders, van belang, omdat het deze Mark 8 is, die door de Fokker-fabrieken in Amsterdam voor de Hollandse en Belgische luchtmacht gebouwd zal worden. Waarschijnlijk is men bij Fokker al met de productie begonnen, want excursies naar de fabriek zijn „in verband met militaire veiligheidsmaatregelen” verboden. Trouwens, men schijnt in Holland toch erg geheimzinnig te worden, want excursisten, die een bezoek brachten aan de Karel Doorman kregen ook maar een klein gedeelte van dit vliegdekship te zien! Militaire veiligheid.....

Wat die Meteor-8 betreft: het voornaamste kenmerk van deze machine vormt de gewijzigde hoekige staartconstructie, terwijl ook de vorm van de beide motorgondels een weinig gewijzigd werd. Een uitschietbare Martin-Baker cockpitstoel behoort voorts tot de standaard-uitrusting van deze Meteor. Bij wijze van proef heeft men een Meteor uitgerust met twee Rolls-Royce Avon-straalmotoren, de krachtigste straalmotoren ter wereld van dit ogenblik, waarmede ook de

De Avro-707 heeft geen stabilo doch wel een sterk terugwijkend kielvlak met richtingsroer.

hierboven genoemde Canberra straalbommenwerper is uitgerust. De stijgsnelheid van deze Meteor moet enorm zijn en men vreest zelfs dat de Avons veel te krachtig zijn voor de Meteor. Om de snelheid van de normale Derwent-motor te verhogen experimenteert men met z.g. „re-heaters”, dat wil zeggen dat in de afgewerkte gassen, die de verbrandingskamers van de straalmotoren verlaten, nogmaals brandstof wordt ingespoten en dus nogmaals een explosie plaats vindt. Inderdaad wordt de snelheid met behulp van deze „na-branders” beduidend opgevoerd en behalve op de Meteor worden zij thans ook op de Vampire toegepast.

Een ander Meteor-nieuwtje is nog, dat men onlangs een dergelijke straaljager tijdens de vlucht vanuit een Lancaster-tankvliegtuig met benzine gevuld heeft, waardoor het toestel 12 uur in de lucht kon blijven. Een record voor straaljagers die, zoals bekend, enorme hoeveelheden benzine slurpen en daardoor slechts een korte vliegduur bezitten.

Nieuwe Vampires

Van de bekende dubbelstaart-straaljager De Havilland Vampire zijn ook weer twee nieuwe versies verschenen. Allereerst de DH-112 (Venom genaamd), die is uitgerust met een Ghost straalmotor. De Ghost levert 66 % méér vermogen dan de Goblin, die is ingebouwd in de vroegere Vampires. De DH-113 is een nachtjager en kenmerkt zich door de stompe neus en de twee-persoons cockpit.

Dakota met turbines

Een interessant Engels experiment is ook dat van de Dakota, die men heeft voorzien van Armstrong-Siddeley Mamba turbine-mo-

Dit type van de bekende dubbelstaart-straaljager De Havilland Vampire heeft de afwerpbare benzinetanks nog onder de vleugel. Een nieuwe versie van het vliegtuig voert de tanks aan de vleugeltippen mee.

toren, die 1425 pk leveren en vierbladige propellers aandrijven. De prestaties van deze Dakota, waarmede druk geëxperimenteerd wordt, moeten zeer goed zijn en, afgezien van een grotere betalende lading, welke kan worden meegevoerd, levert deze Dakota een groot voordeel op boven de normale machine met zuigermotoren: het sterk verminderd motorlawaai en de beduidend mindere trillingen.

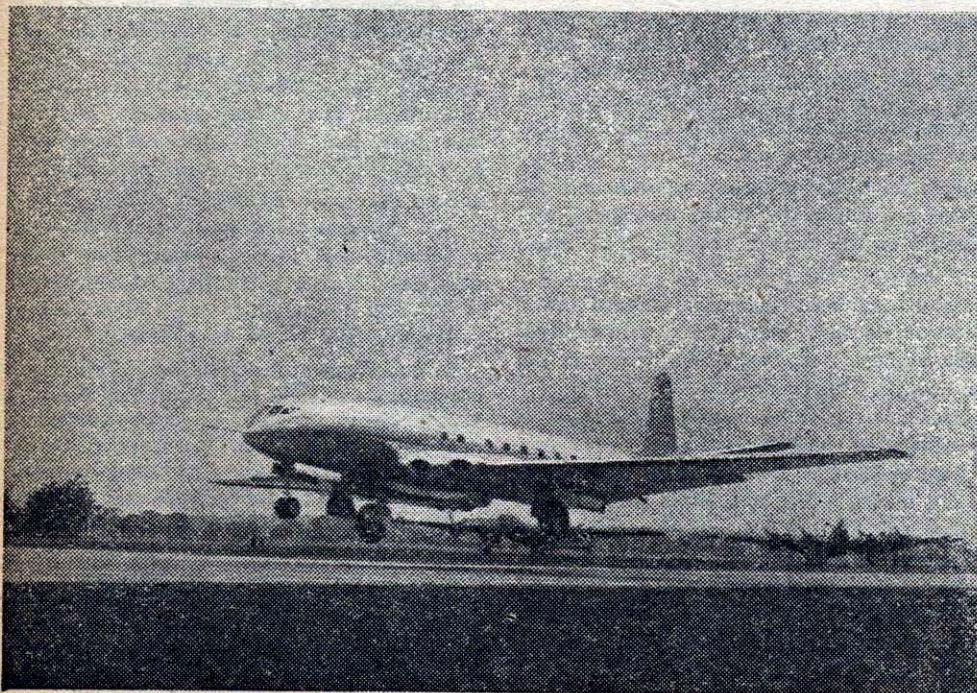
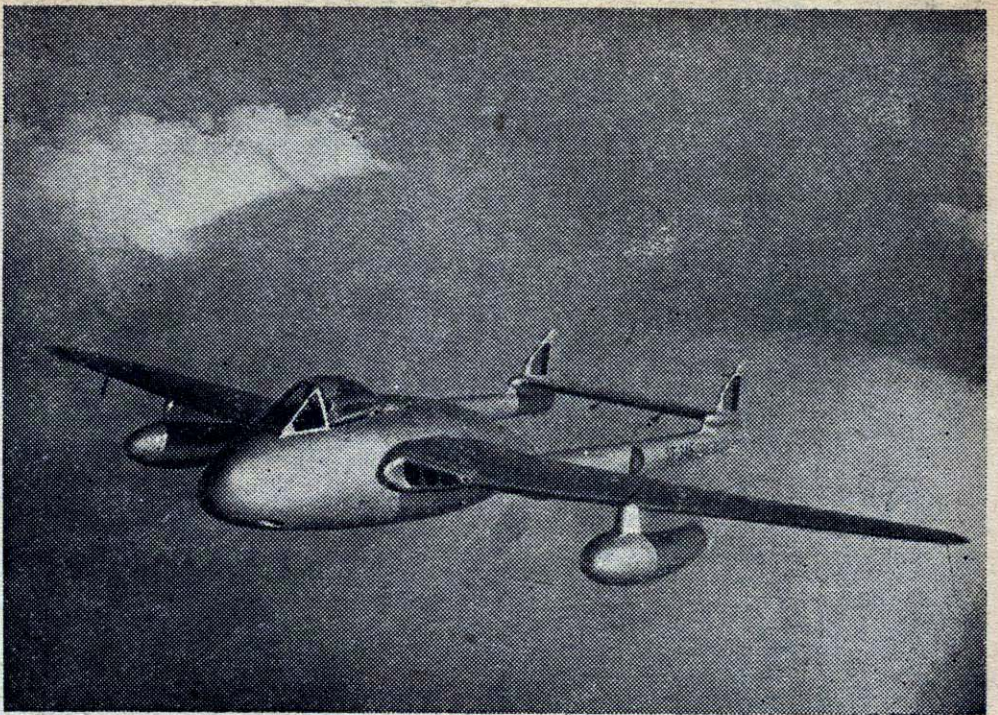
Driehoek-vleugels

Tot slot in dit vluchtige praatje nog één en ander over een merkwaardige Britse creatie: de Avro-707. Het typische van deze straalmachine is de driehoekvleugel, of „Delta-wing”, zoals men die in luchtvaartkringen noemt naar de vorm van de Griekse letter delta. Een Amerikaanse machine met Delta-wing verscheen eveneens kortgeleden: de Convair-7002. Met dit soort driehoek-vleugels hoopt men goede bestuurbaarheid te verkrijgen bij snelheden om en nabij die van het geluid.

Proeven in windtunnels en berekeningen hebben dit aangetoond, want hoewel de eerste delta-wing vliegtuigen nu verschenen zijn, gevlogen met geluidssnelheid hebben zij nog niet. De hier besproken Avro-707 is kort geleden verongelukt, en we mogen wel aannemen, dat zulks geschiedde bij een poging de geluidssnelheid zo dicht mogelijk te benaderen, een poging, die ook Geoffry de Havilland in zijn DH-108 met zijn leven moest betalen. Er zal dan ook nog heel wat geëxperimenteerd moeten worden, voordat men zekerheid zal hebben dat dit inderdaad hét type vleugel is voor de toekomstige super-snelle vliegtuigen.

In 1947 werd met het ontwerp van de Avro-707 begonnen en op 4 September j.l. werd de eerste proefvlucht, welke 20 minuten duurde, gemaakt. Het toestel is één persoons en uitgerust met een Rolls-Royce Derwent straalmotor. Het intrekbare landingsgestel is voorzien van een neuswiel en dit is in feite het eerste Avro-product, dat met een neuswiel is uitgerust. De machine bezit géén stabilo, terwijl kielvlak en richtingsroer sterk terugwijkend zijn. Karakteristiek zijn ook de beide luchtinlaten voor de straalmotor, die zich boven op de romp bevinden, ter weerszijden van de rugvin. Nu de eerste Avro-707 is verongelukt, is het ons niet bekend, of de experimenten zullen worden voortgezet en een tweede machine van dit type zal worden gebouwd.

H.H.

De Havilland „Comet”, het eerste passagiersvliegtuig met straalaandrijving

Wild waait de wind

„MOET je 'ns kijken, wat een aardig „prentje ik hier heb”, zei de Hoofdredacteur tegen mij.

„Gossie, wat leuk”, zei ik, „maar ik snap er niks van. Wat moeten die zwaaiende lui en al die dieren aan het plafond?”

„Jij snapt ook niet veel”, zei de HR, meer eerlijk dan beleefd, „die zwaaiende lui zijn wij en bovendien zitten we niet aan het plafond, evenmin als die dieren, maar wij en die dieren bevinden ons temidden van een geweldige windstoot, die.....”

„Stop maar”, zei ik waardig en niet weinig trots dat ik het al door had, „die tekening is natuurlijk een allegorische voorstelling van de redactie, die pal staat temidden van de branding en.....”

„Je leutert teveel”, zei de HR, die nu toch werkelijk de grenzen van het welvoegelijke overschreed, „niks niet allegorisch, het is de naakte werkelijkheid. Luister, deze prent tekent ons ten voeten uit tijdens de windhazen, die elke middag tussen twaalf en twee het bureau onveilig maken. En jij moet er een verhaaltje bij schrijven, waarin duidelijk uitkomt hoe zwaar wij het hebben te verduren, omstreeks die tijd.”

„Daar stinken ze toch niet in”, zei ik, „bovendien stelt dat beetje wind 's middags geen moer voor”. „Doe het zelf maar”, dacht ik.

„Zo he?”, zei de HR met een stille dreiging in zijn verrookte stem, „dat beetje wind stelt geen moer voor he? En jij hebt natuurlijk geen zin he? En wie vloekt er 's middags het hardst als zijn papieren van tafel waaien, he?”

„Nou ja”, zei ik vergoeilijkend, „ik kan me natuurlijk best voorstellen, dat U 's een beetje loslippig bent als die papieren weg-

waaien, maar daar hoeft U zich heus geen verwijt van te maken, hoor. Mensen in een dergelijke gemoedstoestand realiseren zich meestal niet wat ze zeggen. Bovendien.....”

„Jij weet om de donder wel, wie ik bedoel”, viel de HR nijdig uit, terwijl ik m'n hoofd schudde over zoveel verdorvenheid. Maar zeg dat maar eens tegen zo'n man, he? „En vergeet niet”, zei de HR triomfantelijk en zich bewust van zijn (vermeend) geestelijk overwicht, „dat de tekenaar niet zo'n idiote prent gemaakt zou hebben, als hij niet geïnspireerd was geweest door de algehele chaos op de redactie. Alhoewel”, en hier meende ik een lichte aarzeling in zijn anders zo zelfverzekerde stem waar te nemen, „eh... heb jij wel eens een kraai op je bureau gezien en eh..... die zwarte kat, ik kan me niet herinneren dat ik die hier ooit eens tegengekomen ben.....”

„Ja”, zo hielp ik hem, voorkomend als steeds, „en dat gekke ventje met die spillebeentjes en die magere armpjes in de lucht, moet dan U voorstellen?”

„Is die tekenaar helemaal besanso.....” stotterde de HR, terwijl hij wit wegtrok, „wat verbeeldt die vent zich wel, ik zal 'm..... ik krijg 'm wel.....”

„Dus maar geen verhaaltje he?”, vroeg ik zo nonchalant mogelijk.

„Een verhaaltje? Een verhaaltje?”, ademde de HR moeilijk, „bij zo'n idiote tekening een verhaaltje? IK zal wel eens een verhaaltje vertellen” en weg beende hij, voor een tête-a-tête met de tekenaar.

Voldaan en opgelucht keek ik de opgewonden man na. Ja, ik zal me daar een verhaaltje gaan schrijven bij een dergelijke nonsens-tekening.

Ik kijk wel link uit.

Overpeinzing

NU 't ogenblik nadert, waarop we onze diensttijd gaan besluiten, gaan onze gedachten onwillekeurig terug naar de eerste dagen onder de tropenzon, de dag toen onze thans zongelooide huid nog bleekjes onder de pelopperpet uitkwam, toen we nog „baroe” en „totok” waren, toen we een sopier nog chauffeur, onze barang nog bagage en papaja nog meloen noemden.

Allerlei beelden komen ons weer voor de ogen en we herinneren ons weer hoe we ons eerste verblijf inrichtten en onze bagage uitpakt. In den vreemde je koffer of kist uit te pakken, die iets later is gekomen, dat is een vreemde gewaarwording geweest. Je was al een klein beetje ingeburgerd, kleine gewoonten waren al ontstaan..... toen kwam de bagage. Een golf van thuisfeer kwam ons weer tegemoet. Krantenpapier ritselde en ineens was daar weer alles, waar we niet meer aan wilden denken. We kunnen niet vergeten. Een schoen komt tevoorschijn, zakdoeken, ze brengen alles met zich mee, bijna pijnlijk vertrouwd zijn ze, schaam je je er voor? Net als een goede vriend, die je in een vreemd gezelschap ontmoet; idereen zegt U tegen je, hij alleen zegt jij.

Wie heeft de kist gepakt?..... Zij? Een warme golf stijgt naar je hart omhoog. Zoveel liefde, zoveel zorgen, zoveel werk en moeite! Heb je haar daarvoor bedankt? Als ze nu eens hier was, zou je haar ook niet bedanken.....

De dingen in de kist spreken niet de taal van het land, niet die van de plaats waar je je bevindt. Hun zwijgende orde, hun zakelijke netheid in de enge ruimte, spreken nog de taal vandaarginds; daar liggen ze en spreken zwijgend. Met een beetje starende ogen stond je daar in je nieuwe kamer en je wist niet meer..... nee, je was er helemaal niet, je was weer daar waar je vandaan kwam, je ademde weer de oude lucht in en hoorde weer de oude vertrouwde geluiden: het knarsen van het tuinhak, het rammelen van de meiklessen, voetstappen op het grint..... je leefde twee levens op dat ogenblik: een lichamenteel hier, dat was heel onwezenlijk, het andere geestelijk, dat was heel echt. Een beetje verdwaasd stond je toen daar, in de ene hand een portret, in de andere twee paar sokken, en je staarde voor je uit. Het was maar goed, dat niemand op je lette, je had je geschaamd, een beetje verontschuldigd gelachen. En dan, onder in de kist liggen nog wat kleinigheden, reiskruimeltjes. Nu is de kist leeg.

En daar liggen alle zaken op je bed en op een stoel en je richt je definitief in. Nu is je hoekje klaar, al bijna een klein tehuis, en alle herinneringen zijn verwaaid, verdeeld en verloren. Nog enkele ogenblikken en dit is je tehuis, dit is de realiteit, we zijn soldaten, niet sentimenteel..... Maar toch, telkens gingen onze gedachten weer terug, ver weg over zee..... Nu gaan we weer daarheen, onze dagdromen worden vervuld en toch zullen we later wel weer eens op deze omgeving, dit land terugzien met heimwee en een beetje verlangen.....

Fred Hoyte.

Grenadier BUITENHUIS (nader adres ontbreekt) wordt verzocht zich in verbinding te stellen met het Hoofdkantoor Dienst Welzijnsverzorging te Batavia, opdat zijn accordeon verzonden kan worden.

Welke Piet?

De redactie van „Wapenbroeders” ontving kortelings van een M.P.-man uit Medan, bericht, dat deze in het bezit was gekomen van een aan een zekere Piet geadresseerde brief. En daar hij geen Piet heet..... wel af de redactie maar eens uitzoeken wilde...

Dus alle Pieten: attentie! Vermoedelijk heeft Piet in de maand November van thuis een luchtpostpakketje ontvangen, waarin deze brief thuis hoorde. Het was een pakje ter gelegenheid van zijn verjaardag. Piet is ongetrouwd en afkomstig uit het Westland, waar zijn vader werkzaam is in het tuinbouwbedrijf. De naam van een plaats kunnen we niet noemen, maar het adres van Piet is waarschijnlijk aan de Woerdlaan of aan de Vlietweg. Piet heeft een aantal broers en zusters waarvan wij de volgende bij naam kennen: Henk, Jan, Martin en Wim, en Agaath, Anny en Riet. Bovendien is hij bevriend met een zekere Theo.

De redactie van „Wapenbroeders” vraagt Piet zich met haar in verbinding te stellen, dan kan de brief verzonden worden en nu naar het goede adres.

„Om te grienen!”

Het kind en ik

HET gebeurt, dat er zo van die pakjes uit Holland arriveren. Met cigareten en speculaas en dan plegen wij te zitten genieten en te smakken en aan steengoede cigareten te zuigen. Uiteraard komen die pakjes de hierarchie weg langs. Daarvoor zijn wij militairen in harten en nieren. Dan is het goed een uitgebreide staf om je heen te hebben met alsmaar familie en meisjes en kennissen in Holland, die aan de lopende band pakjes sturen. Ik mag dat thuisfront wel.

Ik ontvang ook wel pakjes. En dan maak ik die open en dan zit er in: Een stofje voor „het” kind. En dan nog een stofje voor „het” kind. En briefje met de groeten voor mij. Een potje crème voor „het” kind. Een, neen, neen, geen blikje cigareten. Dit is een cigaretenblikje en dat maakt een groot verschil. In dat blikje zit dan een kaartje bobby-pins, die „het” kind ergens in haar coiffure verbergt. En dan is er een flesje alcohol, helaas staat er op „lotion” en is deze alcohol dus niet voor inwendig gebruik geschikt. En dan is er meest nog een briefje zo in de geest van: „wat spijt ons dat nou. Nou hebben we weer niks voor Jan ingepakt. Maar volgende keer kom jij aan de beurt hoor. Vast en zeker. Wij zijn al aan het uitkijken”. Dat wordt vast een duur cadeau, want dat uitkijken duurt al maanden en maanden. Ze willen bepaald iets goeds sturen.

Ik heb daarover met „het” kind gesproken. „Kindje”, zei ik, „die familie van jou en van mij weet toch, dat je getrouwd bent en wel met mij, niet? Kun jij, liefje, enig rede-

lijk argument vinden, waarom ik op kantoor pakjes moet ontvangen, die mij voor schut zetten. Waar crème en parfum en vreemde kledingstukken in zitten, die ons gezamenlijk een blos op de kaken jagen. Waarom, liefje, waarom zit er nooit eens een fles van die voortreffelijke Bols in of wat van die beste cigareten?”

„Dat is natuurlijk”, zei „het” kind, met die verwonderde toon in haar stem, die mensen gebruiken als ze aan een infantiele imbeciel iets heel ergs eenvoudigs willen uitleggen, „Dat is natuurlijk, omdat ze jou niet op kosten willen jagen. Dat is het”.

„Verklaar dat nader, engeltje”, vroeg ik, „Het” kind is waarlijk geniaal in het bedenken van verklaringen. „Kijk”, zei ze, „kijk”. Als ik die stofjes hier moet kopen en die crème — dit is de echte goede — heb ik al maanden naar gezocht — en die heerlijke lotion — heb je al geroken? — dan komt dat bij jou op rekening man, he? Dat kost jou dan een hoop geld, dat je nu aan dat vieze bittere bier kunt besteden. Nu sturen zij dat en is het eigenlijk een cadeau voor jou, snap je. En je mag ze wel direct een bedankbriefje sturen. Jij bent altijd zo onhartelijk”.

„En als ik nou eens goeie cigareten wil kopen hier, dan kost dat toch ook geld. Waarom dan nooit eens een pakje, of blikje of doosje beste sigareten. Of desnoods alleen maar goede sigareten?”. „Je gunt mij ook niets”, zei „het” kind. Alleen zei ze het met veel woorden. Veel gevoelvoller. Tot bleek, dat ik beloofd had de bij de lotion behorende parfum te zullen kopen. Zwart. Tegen zeer donkere prijs.

Heeft tussen twee haakjes iemand voor mij een geschikt concept bedankbriefje?

Kolere! hebben ze een schortje van die sarong laten maken !!

puzzle

HORIZONTAAL:

1. Jongensnaam; 6. Vocht; 9. Gewicht bepalen; 16. Warmte-eenheid; 17. Bevel; 18. Troefkaart; 19. Boom; 20. Afscheiding; 22. Bep. vnw.; 24. Ital. schrijver en dichter; 26. Godin v.d. jeugd; 27. Vrucht; 28. Deel v.e. huis; 29. Heilig Boek; 30. Drank; 33. Groef; 34. Slaghout; 36. Godsdienst; 38. Afkorting; 40. Plaats in Italië; 41. Gemalen eikenschors; 43. Niet deelbaar door twee; 44. Droombeeld; 45. Lancier; 46. Verv. van zijn; 47. Titel; 48. Visttuig; 49. Afk.; 52. Alleen (Lat.); 55. Mand; 57. Plan; 64. Rand; naad; 66. Orde (Fr.); 67. Kroeg; 68. Slot; 69. Bediende; 70. Deel; 72. Geld (Mal.); 75. Bedwelmeling; 81. Naar (Mal); 82. Schoorsteenwart; 83. Scand. godsd. boek; 84. Voegw. (Fr.); 85. Kleurling; 86. Bid (Lat.); 87. Roemen (oude spelling).

VERTICAAL:

1. Bediende; 2. Lidw. (Fr.); 3. Meisjesn.; 4. Italiaanse wijn; 5. Plaats in België; 6. Oogziekte; 7. Voor (Fr.); 8. Vaste zelf; 9. Vragend vnw. (Eng.); 10. Verharde huid; 11. Ned. Vervoers ondern. 12. Afkorting; 13. Deemoedig; 14. Oorlogsschip (Vroeger); 15. Bef voor rechters 16. Ontsmettingsmiddel; 21. Schepsel (mv.); 23. Voordat; 24. Gek; 25. Water (Fr.); 26. Raamscherm; 31. Zonnescherm; 32. Kermen; 34. Vissoort; 35. Dierenverblijf; 37. Slachten; 39. Strikje; 40. Rustplaats; 42. Huisdier; 43. Bez. vnw. 46. Vul in: idioma; 50. Sissen (verv.); 51. Toestaan; 53. Vocht doorlatend; 54. Zwakzinnige; 55. Rustplaats; 56. Gearriveerd; 58. Lafenis; 59. Delfstof; 61. Gast; 62. Aanw. vnw.; 63. Pas; 64. Brussels bier; 65. Werktuig; 71. Uitroep (Gr.); 73. Bloedvat; 74. Verzoekschrift; 77. 3 medeklinkers; 78. IJzerhoudende grond; 79. Lofzang; 80. Vervoermiddel.

Bij juiste oplossing ontstaat op de nos. 14, 60 en 76 de lijfspreuk van de Genie.

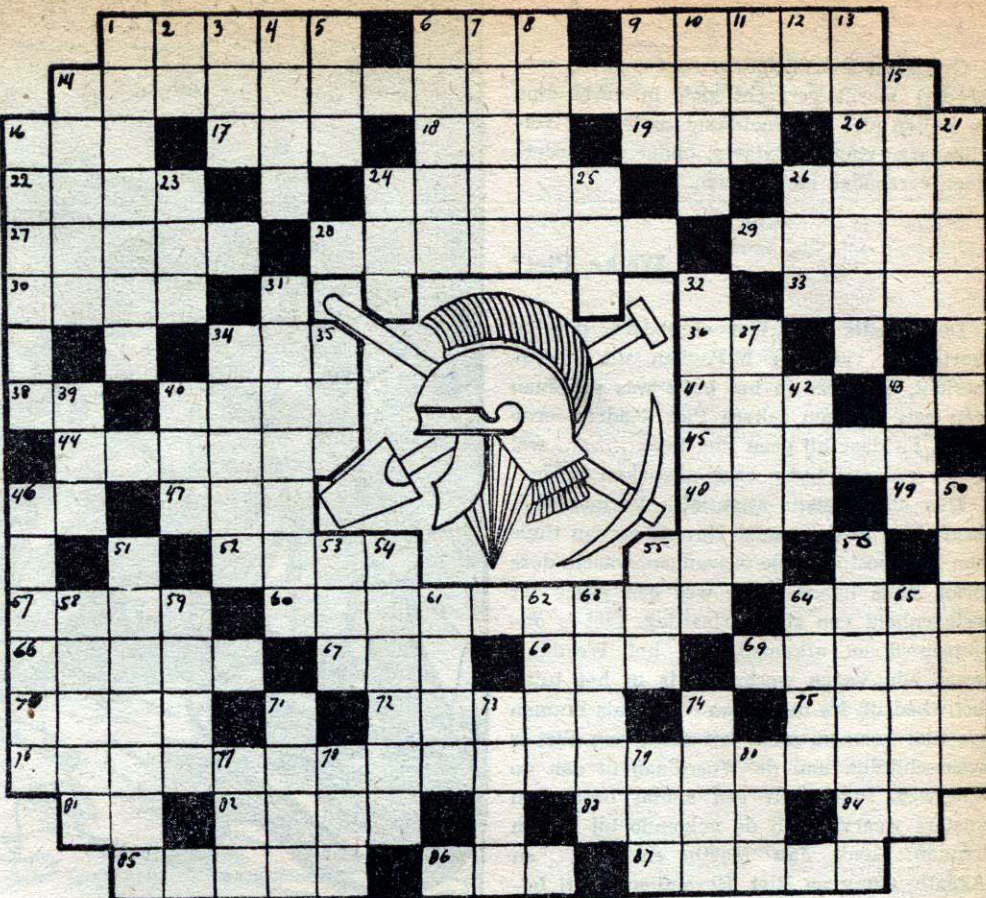
sld. H. J. M. Bots,
Leg. nr. 270505253,
Com. Leger Genie Tr.,
Batavia.

OPLOSSING KRUISWOORDPUZZLE

W. Br. no. 40

HORIZONTAAL:

1. Paleis; 6. Snoever; 9. Gereed; 15. Fair; 16. K.A.; 17. Op; 19. Kalm; 20. Es; 23. M.R.; 24. Vat; 25. Tap; 27. As; 28. Po; 29. Sla; 31. Elite; 33. Stram; 35. K.L.M.; 36. Tino; 38. A.L.H.; 39. Ier; 40. Ines; 41. Kadaster; 43. Geitebok; 45. Lont; 46. Door; 48. Laan; 50. Snip; 51. Vel; 52. Test; 54. Pats; 55. Set; 57. Den; 59. Ora; 60. Ten; 62. Ren; 64. Nel; 66. Er; 67. Gade; 69. Oslo; 72. Nu; 73. Leven; 74. Verlies; 76. Bonen; 77. Een; 78. Oever; 80. Turen; 82. Gedogen; 85. Op; 87. Anno; 88. Eter; 89. Pi; 90. Pek; 92. Baai; 96. Paal; 99. Fat; 100. Tol; 102. Pels; 103. Sop; 105. Theo; 107. Rul; 108. Pa; 109. Els; 110. Idool; 112. A.N.P.; 113. In; 114. April; 115. Engels; 117. Neef; 118. Er; 119. Or; 120. Asyl; 122. E.R.L.; 123. E.K.; 124. Ga; 125. Vet; 126. T.N.I.; 127. Ra; 128. Tra; 129. E.K.; 130. Atol; 131. X.N.; 132. Liga; 133. N.E.; 134. Atoom; 136. Colonnes; 137. Lek; 138. Talenten.

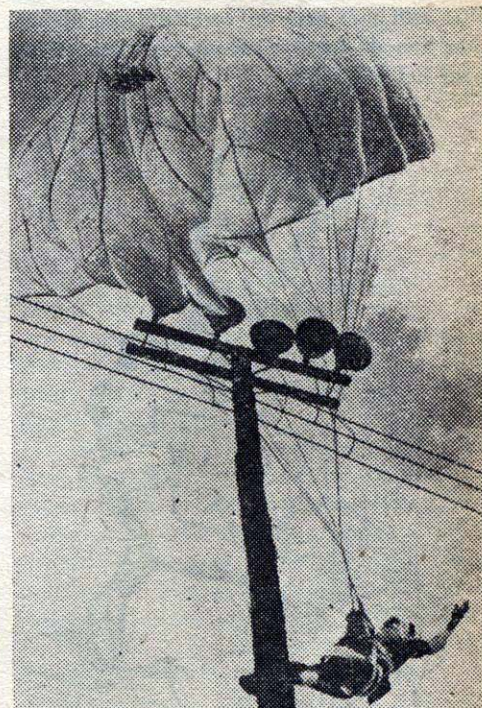
VERTICAAL:

2. Af; 3. Lam; 4. Eire; 5. I.R.; 6. Saté; 7. Olivier; 8. Rots; 10. E.K.; 11. Raam; 12. Els; 13. E.M.; 14. Best; 16. Katheder; 18. Patiente; 20. Soms; 22. Slik; 24. Vilt; 26. Prei; 28. Plek; 30. Analen; 32. Last; 34. Arts; 35. Knopen; 37. Odol; 40. Ibis; 42. An; 42a. Rosa; 43. Gaar; 44. En; 47. O.T.; 49. A.P.; 51. Ver; 52. Toen; 53. Re; 54a. Snor; 56. Ten; 57. Dek; 58. Taverne; 60. Turne; 61. Nadeel; 63. Vlieger; 65. Lus; 67. Genua; 68. Denen; 70. Sloot; 71. Oever; 73. Lot; 73a. Pen; 74a. Ere; 75. Sen; 79. Top; 81. Nobel; 83. Delen; 84. Kit; 86. Pet; 89. Pal; 91. Koppel; 93. Als; 94. As; 95. Loo; 97. A.T.; 98. Aha; 99. Funest; 101. Larf; 102. Pelikaan; 103. S.D.; 104. Po; 106. Operette; 107. Riga; 110. Ironie; 111. Liegen; 114. Aera; 116. Lynx; 117. Nero; 118a. Raket; 119. Ovaal; 121. Lint; 123. Ergo; 125a. Toon; 128 Til; 128a. Spe; 128b. Vee; 130a. Lot; 132. L.O.; 135. Me.

TROEPREPORTERS AANTREDEN!

W. Br. nos. 39 en 40

Sld. J. Gerritsen, Trpn. Cdo. Z.O.B.,
Bandjarmasin 1 slof
Kpl. C. Kraan, Leg. nr. 250806191,
L.T.D. 760, 1 slof
Dpl. kpl. G. Uitenbroek,
Leg. nr. 260921012, Trpn. Cdo. M.L.
Veldpostk. Djakarta 1 slof
Res Tlt. Th. Bekker,
Leg. nr. 260519055, 424e Bat. Inf. 1 slof
Kapt. J. H. L. Westra, V.M.Ma./Mu.
Medan 1 slof
Sld. J. N. Bastiaan en
Sld. W. L. Grosveld,
18e Cie. A.A.T., Padang 1 slof

Die Amerikanen hebben nu ook altijd wat anders. Dat de Kerstman gewoon per trein of boot zou arriveren, zoals bij ons Sinterklaas, dat was toch te gewoon. Dus sprong hij ergens boven de staat Flamingo uit een vliegtuig, terwijl de bevolking van het plaatsje Lauerdale met open mond stond toe te kijken. De voorstelling viel enigszins in het water, of liever in de draden, doordat de wind de Kerstman in de hoogspanningsleiding dreef, waaruit hij met grote moeite door enige inwoners van Lauerdale kon worden bevrijd.

Een Marine-basis werd overgedragen

En twee schepen verwisselden van eigenaar

Gezien de aard en de belangrijkheid van het feit, was het eigenlijk een vrij sobere plechtigheid die daar in de namiddag van de 27ste December plaats vond op het platte dak van het stafgebouw der Koninklijke Marine aan de Kruiserkade te Soerabaja.

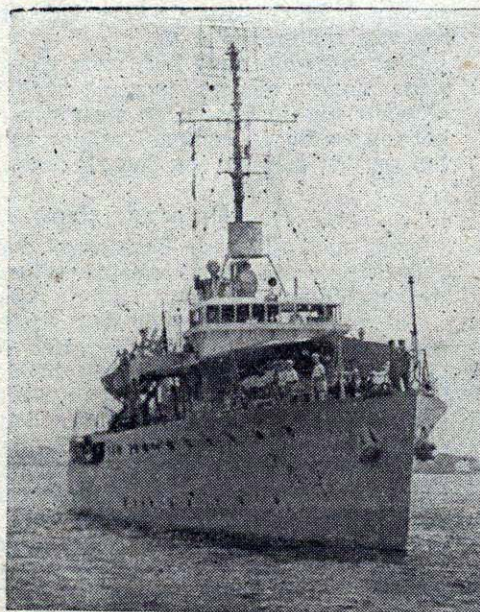
Een korte toespraak — matrozen die het geweer presenteren — een hoornsignaal en twee vlaggen van verschillende nationaliteit die elkaar halverwege een hoge vlaggenmast ontmoeten. De Nederlandse driekleur die voor de laatste maal op deze plaats werd neergehaald en het rood-wit van de jonge Republiek Indonesia Serikat, dat langzaam langs de dunne mast omhoog kruipt. Dan de scherpe, droge knallen van een scheepskanon — een en twintig maal en de beantwoording van dit eerbewijs door een walbatterij — een en twintig schoten.....

Een sobere plechtigheid, zeker, maar een plechtigheid die juist door haar eenvoud een ontroerende en onvergetelijke indruk achterliet bij allen die getuige waren van de historische overdracht van de Marinebasis Soerabaja aan de Republiek Indonesia Serikat. Een Marinebasis die drie eeuwen lang mede het symbool was van de Nederlandse souvereiniteit in de Indonesische wateren.

„Vlag neerhalen”

Klokslag half zes is het als de commandant van de marinebasis Soerabaja, de commandeur J. Beckerling Vinckers, in gezelschap van kolonel Soebijakto, chef-staf van de Angkatan Laut Republiek Indonesia Serikat, het platte dak van het stafgebouw aan de Kruiserkade betreedt.

Doodstil is het op dit ogenblik op het dak en duidelijk dringen de stemmen van de matrozen aan boord van de langs de Madoerasteiger gemeerd liggende torpedobootjagers „Evertsen” en „Kortenaar” tot ons door. Daar beneden gaat het leven zijn gewone gang; piepers jassen, wachtjes kloppen, plunje wassen en meer van dergelijke karweitjes die nu eenmaal gedaan moeten worden — zelfs op een dag als deze..... De dag waarop de Nederlandse souvereiniteit aan de Republiek wordt overgedragen. Geen wonder echter dat die jongens onmogelijk

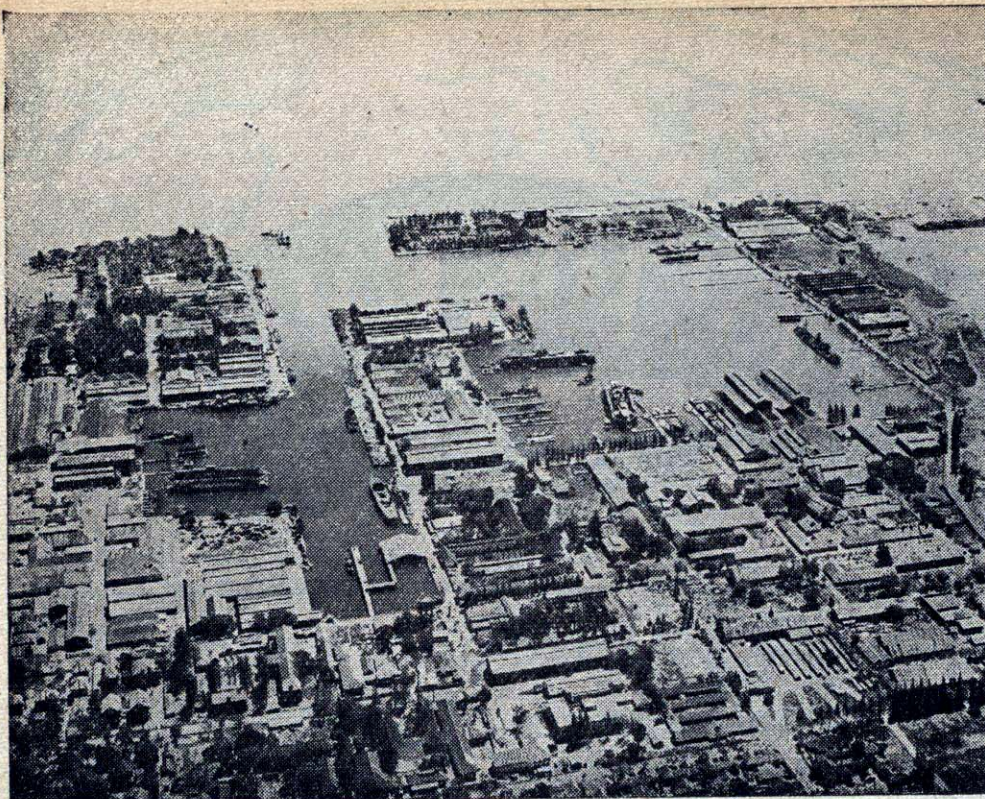

Hr. Hs. korvet „Morotai” vaart thans onder Indonesische vlag en het schip heet nu „Hang Tuah”

lijik hun aandacht bij het werk kunnen houden. Telkens zien we ze naar boven staren en het lijkt geen twijfel of de gesprekken aan boord der schepen bepalen zich in hoofdzaak tot de op handen zijnde overdracht van de Marinebasis — die toch ook hún basis is. Nee, ze hebben zich voor deze gelegenheid niet in zondagstenuw gestoken, zoals de officieren, manschappen en genodigden die van nabij de plechtigheid bijwonen, maar wij zijn er zeker van dat hun gevoelens in elk opzicht overeenstemmen met die van hun superieuren en hun scheepsmakkers daar boven op dat flatgebouw, waar iedereen nu vol aandacht luistert naar de woorden van commandeur Beckerling Vinckers.

„.....Ik ben ervan overtuigd dat de komende samenwerking zal staan in het teken van wederzijdse waardering en wederzijds vertrouwen en ik aarzel dan ook niet om de aanwezige autoriteiten van regering en marine der Verenigde Staten van Indonesië te verzekeren, dat de Koninklijke Marine de voor haar weggelegde taak naar beste weten en kunnen zal vervullen tot dat straks de marine van de Republiek krachtig genoeg zal zijn om de belangen van land en volk in de Indonesische wateren zowel als daarbuiten, naar behoren te behartigen. Ik draag bij deze de marinebasis Soerabaja namens de Nederlandse regering over aan de regering van de Republiek Indonesia Serikat”.

Het is zeven minuten over half zes. Nog wappert daar hoog boven onze hoofden de Nederlandse driekleur — nog is de marinebasis Soerabaja Nederlands eigendom. Maar de minuten verstrijken..... Een paar commando's: „Gewapende wacht, overrrrrr geweer!” en dan de stem van de paradecommandant, de luitenant ter zee der eerste klasse J. P. van Es: „Vlag neerhalen!” Gelijktijdig commandeert de paradecommandant van de ALRIS: „Vlag hijsen!” Een hoornblazer blaast de vaandelmars en nooit tevoren beleefden wij zo intens het

De Marinebasis Surabaya, waar ruim drie eeuwen lang de Nederlandse vlag getuigde van onze soevereiniteit in de Indonesische wateren.

neerhalen van onze driekleur als op deze achtermiddag van de 27ste December. 't Is alsof er geen eind aan die mast komt en onwillekeurig bedenken wij, hoe verschillend de innerlijke reacties zullen zijn van hen die hier bij deze gebeurtenis tegenwoordig zijn. De laatste tonen van de vaandelmars en als we omhoog zien, waait daar breeduit het rood-wit van de Republiek Indonesia Serikat. Misschien is het wel goed dat op dit moeilijk te verwerken ogenblik, Hr. Ms. „Kortenaar” het eerste van de 21 saluutschoten ter ere van de nieuwe republiek lost. Het leidt de aandacht even af van die rood-witte vlag daar hoog in de lucht. Droog en scherp klinken de knallen van het scheepsgeschut en de schoten rommelen lang na over het nauwelijks bewoene water van Straat Madoera. Dicht onder de wal zullen een paar prauwen langzaam voorbij, maar de vissers in de boten hebben meer aandacht voor hun kleine scheepjes dan voor de donder der kanons. Zij hebben immers al het rood-wit in top, wat zullen zij zich dan nog druk maken om die ene vlag daar hoog in de lucht. En ook het antwoord van de walbatterijen der ALRIS interesseert hun maar matig.....

Als goede vrienden

Dan spreekt kolonel Soebijakto. Hij herinnert aan de grote historische betekenis van dit ogenblik waarop het Indonesische en het Nederlandse volk besloten hebben de oude verhoudingen te verbreken en een nieuwe, mooiere verhouding aan te gaan. Een verhouding van twee soevereine en gelijkwaardige staten.

„In onze opbouw en ons werk verzoeken wij de steun van de Koninklijke

Marine en voor de bereidwilligheid ons deze steun te verlenen, betuig ik U namens mijn regering mijn dank. Wij hebben de Koninklijke Marine leren kennen als goede tegenstanders, ik ben er van overtuigd, dat in de komende periode van samenwerking, wij de Koninklijke Marine zullen leren kennen als goede vrienden. Ik geef U de verzekering dat wij van onze kant ons best zullen doen, opdat U Uw taak naar behoren kunt vervullen. Bij deze neem ik namens de regering van de Verenigde Staten van Indonesië de marinebasis Soerabaja over, die van dit moment af is geworden: basis van de Marine van de Verenigde Staten van Indonesië.”

Daar beneden gaat het leven z'n gewone gang; piepers jassen, wachtjes kloppen, plunje wassen en meer van die karweitjes die nu eenmaal gedaan moeten worden-zelfs op een dag als deze.....

De eerste stap.....

Maar niet alleen de basis werd overgedragen — ook een tweetal schepen verwisselde van eigenaar.

Dat gebeurt de volgende dag, om negen uur 's morgens. Het zijn Hr. Ms. „Morotai” en Hr. Ms. „Tidore”, die deze morgen voor de laatste maal de Nederlandse vlag voeren. Beide schepen liggen afgemeerd aan de Madoerakade waar zowel de oude als de toekomstige bemanningen staan aangetreden. Eerstgenoemde in hun helder witte pakken met de grote zware braniekraag. De andere in hun khaki-uniformen met de pas verworven matrozenmutsen nog wat onwennig op het hoofd. Daar laat het M.L.D.-fanfarekorps de eerste strofe van het „Wien Neerlands bloed” horen, ten teken dat de commandeur J. Beckering Vinckers is gearriveerd. Ook nu weer is

deze vergezeld door kolonel Soebijakto en gezamenlijk inspecteren beide commandanten de bemanningen der over te dragen schepen. Het geluid van hun stappen over het plankier is het enige dat de stilte — die opnieuw over dit deel der Marine-basis is gevallen — verbreekt.

Dan weerklinkt door de op diverse plaatsen opgestelde luidsprekers de stem van commandeur Beckering Vinckers. Deze geeft nogmaals de verzekering dat de Koninklijke Marine bereid is om naar beste weten en kunnen mede te werken aan de opbouw van de Indonesische Marine. „De korvetten „Morotai” en „Tidore” zullen thans als eerste volwaardige schepen deel uit maken van de vloot der Verenigde Staten van Indonesië, doch dit is slechts een begin. Ik ben overtuigd dat de vloot van de R.I.S. te zijner tijd een eervolle en haar waardige plaats zal innemen onder de zee-strijdkrachten der verschillende landen.” De commandeur vestigt voorts nog de aandacht der aanwezigen op het feit dat de aanstaande samenwerking tussen Nederlanders en Indonesiërs in wezen niets nieuws is voor de Koninklijke Marine. Ook gedurende de tweede wereldoorlog bestond er immers een nauwe samenwerking in de strijd tegen de gemeenschappelijke belager. Hierop nodigt de commandeur de commandanten der beide korvetten uit om de geus, de vlag en de wimpel te doen neerhalen, maar alvorens dit geschiedt klinken eerst nog de tonen van ons vertrouwde Wilhelmus over de Madoerakade. En dan — terwijl de hoornblazer wederom de vaandelmars ten gehore brengt, worden gelijktijdig op de beide korvetten de Nederlandse kleuren neergehaald. De Nederlandse vloot telt twee schepen minder.....

Vreemd zoveel als er kan veranderen enkel en alleen door het neerhalen van een nationaliteitsvlag. Zopas maakten deze oorlogsbodems nog deel uit van de Nederlandse vloot en nu liggen ze als twee vreemdelingen tussen Hr. Ms. „Evertsen” en Hr. Ms. „Kortenaar”. Zonderling is dat eigenlijk — haast even zonderling als die naamloze achtersteven en die eveneens naamloze boeien. Maar dat zal wel niet lang duren. Luister maar naar wat kolonel Soebijakto in zijn rede zegt. Hij beschouwt deze overdracht als een symbool van de hechte samenwerking die in de toekomst zal bestaan tussen Nederland en Indonesië en het is hem een eer bekend te maken dat het de president der Republiek der Verenigde Staten van Indonesië behaagd heeft, de beide schepen respectievelijk de namen „Pati Unus” en „Hang Tuah” toe te kennen; namen van oude Indonesische zeehelden.

Nadat de kolonel in naam van de R.I.S. de twee korvetten heeft overgenomen, weerklinkt het Indonesia Raja en direct hierop worden aan boord van de overgedragen schepen de vlaggen der republiek gehesen.

De plechtigheid is ten einde: de republiek der Verenigde Staten van Indonesië heeft de eerste stap op weg naar een zeevarende mogendheid gedaan.

H. Flotat,
Marine-correspondent.

HET KAREL DOORMAN-HOF

Singapore, Rangoon, Batavia, Rembang, Tarakan, Bandjermasin..... het zijn maar enkele van de vele, wijd uiteen liggende plaatsen, waar de mannen van de Koninklijke Marine rusten, die hun leven veil hebben gehad voor de vaderlandse zaak. Op tal van plaatsen, binnen en buiten de archipel zijn ze ter ruste gelegd. Nu is in de gelederen van de Marine de wens naar voren gekomen, om al deze gevallen op één plaats te concentreren.

De vervulling van deze behoefte begint langzamerhand vorm te krijgen in een ereveld op Kembang Koening te Soerabaja, waarvan de aanleg al een flink stuk gevorderd is. Het is een uitgebreid project waaraan hier door de Legergravendienst wordt gewerkt. Op gelijke hoogte met het monument voor recht en vrede waarvoor de gevallen van de Landmacht rusten en waar ook de mariniers hun Erevelt hebben, wordt een gedenkteken van de Koninklijke Marine gebouwd, waarachter in een lichte boog de begraafplaats wordt aangelegd. Dit monument zal, zoals op het ontwerp te zien is, de voorgrond beheersen, het wordt in een fraaie stijl uitgevoerd en geflankeerd door bloembakken. Er voor zal o.a. een sarcophaag voor de Onbekende Zeeman worden gebouwd.

Het project begon reeds vorm te krijgen toen Zaterdagmorgen, 24 December 1949 een ogenblik het werk werd stilgelegd. Op deze dag werd het „Karel Doorman-hof”, zoals de naam van dit ereveld luidt, plechtig ingewijd met de herbegravenis van 38 Marine-slachtoffers. Hierbij waren vele autoriteiten en deputaties en tal van familieleden aanwezig. Boven het gedenkteken was de vlag halfstok gehesen en aan weerszijden er van stonden matrozen van het vuurpeleton en van de dragers aangetreden toen de inwijdingsplechtigheid een aanvang nam.

Namens de legercommandant werd de openingsrede uitgesproken door de adjudant generaal, generaal majoor P. Alons. Hij gedacht de vele mannen van de Koninklijke Marine, die in de afgelopen oorlog in de korte maar hevige strijd tegen Japan of in de lange jaren van bezetting daarna zijn gevallen.

„Zij liggen her- en derwaarts verspreid, de noemloos vele helden, die in de donkere jaren hun liefde voor land en volk hebben getoond in de moed, de kracht en de bereidheid tot het hoogste offer. Hun nagedachtenis te eren is een plicht en een der geringe middelen tot het betalen van de grote schuld die wij aan hen hebben is hun graven voortdurend te behoeden voor de vergetelheid. Daarom heeft de legercommandant aan de Legergravendienst opdracht gegeven tot het aanleggen van dit ereveld, waar

al deze helden zullen rusten, zonder onderscheid van ras of stand.”

Spreeker wijdde voorts grote aandacht aan de naam van Karel Doorman, die aan dit ereveld is gegeven. Hij wees op de symboliek welke deze naam heeft gekregen en die thans de ganse schaar van helden der Koninklijke Marine op dit ereveld zal verenigen. „Liever staande te sterven dan kruipende te leven.”

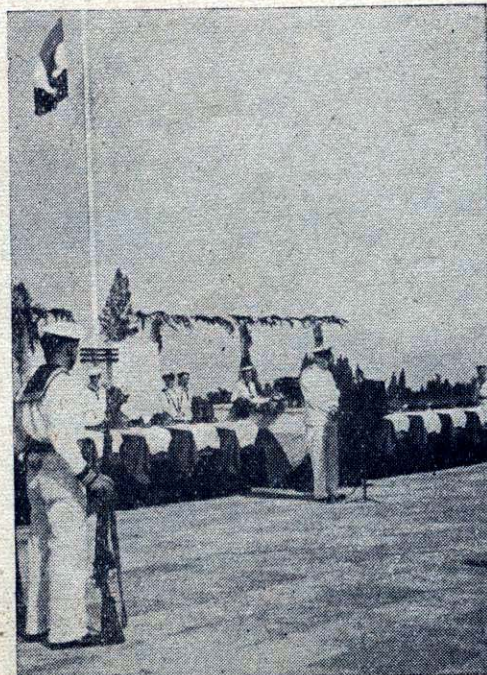
„De wijding van dit ereveld”, aldus de adjudant generaal, „valt nog juist in een jaar vol grote gebeurtenissen, welke diep ingrijpen in dit land en volk. Wij staan aan de vooravond van de dag waarop een nieuw, vrij en soeverein Indonesië wordt geboren en hebben ons rekenschap te geven van de nieuwe weg, die voor ons ligt. Het is goed, dit alles te bedenken, ook nu wij ons op dit ogenblik zo nauw verbonden voelen met het verleden.

Want er is geen band met het verleden, die ontslaat van de plicht tot het staan in het heden.”

Spreeker uitte de bede, „dat het God moge behagen dit land en volk te leiden naar eenheid, rust en vrede”.

Hij sprak voorts zijn dankbaarheid uit aan de R.I.S., die ter Ronde Tafel Conferentie het piëteitskarakter van de Nederlandse erevelden in Indonesië hebben erkend, waardoor er gerede hoop bestaat, dat ook in de toekomst deze, onze dierbaarste en kostbaarste plekken grond met ontzag en met eerbied zullen worden betreden.

Na deze rede legde generaal majoor Alons namens de legercommandant een prachtige krans voor de kist van „de

De commandeur spreekt.....

Onbekende Zeeman”, welke voor het monument was gezet, op de plaats waar later de sarcophaag zal komen. Hierna werd het woord gevoerd door de Commandant der Marine te Soerabaja, de commandeur J. Beckering Vinckers.

De commandeur bedankte voor de eer, die de Koninklijke Marine door dit Erevelt is toegekend. De sympathieke woorden ten aanzien van hen, die bij de slag in de Javazee zijn gevallen hadden hem zeer getroffen, zo zei spreker.

„Ik heb persoonlijk het voorrecht gehad onder schout bij nacht Doorman te dienen. Ik weet hoe 't was. En nu ik naast mij de kist voor het stoffelijk overschot van de onbekende zeeman zie denk ik aan Hr. Ms. „Java”, op welke oorlogsbodem ik toen als eerste officier voor. Terwijl dit schip onderging, werd het door de bemanning, die in het water lag, luid toegejuicht. Dat heeft een ontzaglijke indruk op me gemaakt. Van deze mensen zijn maar weinigen gered.....”

Tenslotte gedacht de Commandant Marine Soerabaja ook de onbekende Landmachtsoldaat, die gelijk met deze mannen van de Marine het leven heeft gelaten. „Mogen zij allen rusten in vrede.”

De commandeur trad daarop naar voren en legde ook een krans voor het gedenkteken.

Vervolgens werden kransen gelegd door de Wali Negara Djawa Timoer, R. A. A. Achmad Koesoemonegoro, de terr. tev. troepencommandant van Oost Java, gen. maj. J. A. Scheffelaar en de Wnd. Commissaris van de Kroon voor Oost Java, de heer Ch. O. van der Plas.

Met het hoornsignaal „geeft acht”, gegeven door de tamboers en pijpers der mariniers in het Oosten begon daarna de plechtige herbegravenis van 10 der 38 gevallen; de anderen waren reeds herbegraven.

Onder de droeve tonen van de dodenmars werden hun namen opgelezen, nadat het vuurpeleton een salvo had gelost. Twee vuurschalen werden nu ontstoken.

Na een kort woord van de vlootaalmoezenier, pater Rijnsoever en van de vlootpredikant dominee Oegema marcheerde het vuurpeleton in langzame pas naar de groeven, spoedig gevolgd door de dragers met hun last. Een tweede salvo uit de geweerlopen scheurde de lucht en toen vond onder zacht tromgeroffel de herbegravenis der gevallen strijders van de Koninklijke Marine plaats.

Weer loste het vuurpeleton een salvo.

Onder de tonen van de nationale hymne verrees onze driekleur weer langzaam en statig in top. Het „Karel Doorman-hof” waar langzaam maar zeker alle doden van onze marine verenigd zullen worden, was ingewijd.

H. Biersteker,
Mariniers-correspondent.

Hr. Ms. „Van Galen“, terug naar het vaderland

na een tweejarig verblijf in de Oost

Wij reden die morgen van de tweede Kerstdag al vroeg door het nog slapende Djakarta naar Tg. Priok. Ook daar was het stil op deze feestdag. Slechts de Koninklijke Marine bracht er wat vertier in de buurt van de op stootgaren liggende jager, op de plaats aan de kade, waar de grote schepen van de Nederland aanleggen. En dat vertier werd steeds meer, want niet alleen zou het vertrekkende schip vele vrienden van achterblijvende marine-mensen en burgers naar het vaderland brengen, ook het feit dat de „Van Galen“ op de dag voor de souvereiniteitsoverdracht heenging, was van betekenis.

Onder de vertrekkenden was ook een medewerker van de Marine Voorlichtingsdienst, wiens naam en artikelen alle lezers van Wapenbroeders zich wel zullen herinneren: ltz. I. A. v. Noortwijk, die wij graag nog wat op onze dienst hadden vastgehouden, voer als eerste officier mee het Javase zeegat uit. Tot zijn blijdschap! Hij had al in zo'n lange tijd niet gevaren en dat beviel hem als echt zee-officier toch maar matig, al kon hij dan aan de wal zijn tijd besteden naar het vertellen over het leven op het schip, aan de lezers van Wapenbroeders en de luisteraars voor de radio.

Wij namen dus met blijdschap (voor hem) en met verdriet (voor ons) afscheid van hem, voor hij zich aan zijn vele bezigheden bij het vertrek moest gaan wijden.

Wij stonden uiterlijk onbewogen, maar toch wel met veel innerlijke bewogenheid, te luisteren naar ons volkslied dat zo vaak op deze kade had geklonken, nu misschien voor het laatst. En toen het schip was weggevaaren, keerden wij wat stil terug.

De Salak en de Gedeh die in de vroege morgen duidelijk tegen de lichte lucht stonden afgeschetst, gingen zich alweer in de nevelen hullen van deze natte moesson.

Met opgeheven hoofd.

„Het is vandaag een uiterst merkwaardige dag voor een schip om weg te gaan: het is tweede Kerstdag en ook de laatste dag, dat Nederland soeverein is in deze gewesten“. Met deze woorden begon vice-admiraal F. J. Kist zijn toespraak tijdens een alle hens voor de boeg, even vóór het vertrek van Hr. Ms. torpedobootjager „Van Galen“ uit Tandjong Priok naar Nederland.

Nadat de jager Vrijdag j.l. reeds was afgeduwd in Soerabaja, waar het schip, tijdens zijn verblijf in de tropen gestationneerd was, brak dan Maandagmorgen het ogenblik aan, waarop de laatste verbinding met de Indonesische wal verbroken zou worden.

Tegen half negen stelde de bemanning van de „Van Galen“ zich onder commando van de eerste officier, de luitenant ter zee der eerste klasse A. van Noortwijk, op de kade vóór het schip op, om de komst af te wachten van vice-admiraal F. J. Kist, die voor het laatst in zijn functie van commandant der zeemacht in het Oosten afscheid kwam nemen van een onder zijn commando geplaatste oorlogsbodem van de Koninklijke Marine.

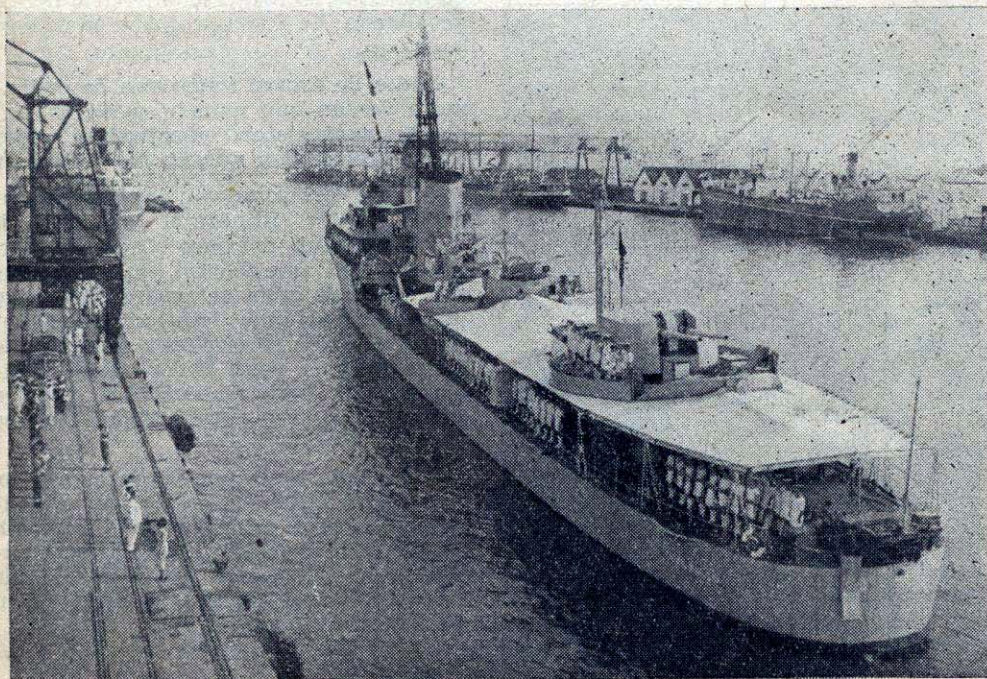
Kort daarop arriveerde de vice-admiraal op de kade, in gezelschap van mevrouw Kist en begeleid door de chef-staf, commandeur F. T. Burghard. Nadat de C.Z.M.O. de bemanning op de kade had

geinspecteerd begaf hij zich met de commandant, de luitenant ter zee der eerste klasse jhr. J. P. M. van Geen, aan boord van de torpedobootjager, waar de admiraalsvlag in top werd gehesen.

De bemanning trad daarna aan voor de boeg om naar de afscheidstoespraak te luisteren van vice-admiraal Kist. Nadat de C.Z.M.O., zoals reeds vermeld, gewezen had op de merkwaardige vertrekdag, zeide hij dat de vertrekkenden dus niet meer de nieuwe toestand hier zouden meemaken, hetgeen voor velen op zichzelf geen bezwaar zal zijn. „De tijden, die jullie hier hebt dienst gedaan“, aldus de admiraal, „lopen uiteen. Sommigen waren hier jaren, anderen slechts enkele maanden, maar ieder heeft toch grote veranderingen meeleefd: vredetoestand, politieke acties, bestand, toestand tijdens de Ronde Tafel Conferentie en thans de vooravond van de souvereiniteitsoverdracht. Wanneer je later in Holland deze periode aan je voorbij laat gaan, zul je allemaal denken: het is wel merkwaardig, dat wij deze tijd van historische betekenis in de Oost hebben mogen beleven. De omstandigheden waren vaak moeilijk, het leven was vreemd en ontzettend duur en er was veel ongerief.“ Maar spreker gelooft toch, dat men later blij zal zijn, hier te zijn geweest. Hij verzocht de bemanning de mensen in Nederland er goed van te doordringen, welke grote belangen Nederland nog steeds hier heeft: „Er is een uitgebreide scheepvaart onder Hollandse vlag, er zijn Nederlandse in- en uitvoermaatschappijen en ondernemingen en velen van deze bemanning hebben gezorgd, dat de producten van die ondernemingen niet naar Singapore zijn verdwenen, maar hier zijn gebleven, ten bate van dit land.“

De toestand die wij krijgen is nog onzeker, wat het worden zal, weten wij niet, maar het is van grote betekenis, dat wij hier als marine voorlopig blijven. En wij blijven hier met opgeheven hoofd en bewust van ons Nederlandschap, om dit jonge volk te helpen. Dit kunnen jullie in Holland zeggen.“ De admiraal eindigde met iedereen een goede reis en een gelukkige thuiskomst toe te wensen en sprak de hoop uit, dat men het in Nederland zal mogen aantreffen, zoals men zich dat thans voorstelt.

Nadat de admiraal met zijn gezelschap het schip had verlaten, trad de meerploeg van Hr. Ms. „Van Galen“ aan, om de trossen in te halen. Onder de „afduwers“ bevond zich kolonel A. A. J. J. Thomson, namens de legercommandant. Behalve verschillende hoge marine-officieren namen ook vele subalterne officieren en voorts verscheidene burgers afscheid van schip en bemanning. De stafmuziek van het KNIL, op de kade opgesteld, bracht enkele pittige marsen ten gehore en speelde, toen de jager was ontmeerd, het Wilhelmus, terwijl de bemanning front maakte naar bakboord. Daarna gaf de admiraal het sein voor een driewerf hoezee, waarmee de wegbrengers geestdriftig instemden. Met de wuivende bemanning langs de veranschansing maakte de jager snel vaart om haar reis naar het moederland aan te vangen.

De laatste verbinding met de wal is verbroken — de thuisvaart begonnen.

P.K.

De wetten der Zeemacht

Herkent in deez' verzen de Wetten der zeemacht
Door niemand bekrachtigd, verschillend van vorm,
Slechts hij die erkent en ervaart wie ze meebracht:
De zee met haar grillen, gevaren en storm,
Kan weten dat niets ooit de jager voorbij snelt,
Zo min ook de wet en haar macht nauw tezaam.
Waar altijd de dienst voor de kracht van het schip geldt
Wordt het schip door de kracht van de dienst slechts be-
kwaam.

Geef acht op uw woord als gij spreekt van uw leiders
Of zelfs op uw fluistergesprek keer op keer.
Bedenk, ook de vogels zijn hiervan verbreiders,
Want zie — ook een ander vertelt het U weer.

Is dan na hard werken uw dagtaak besloten;
Gij ziet geen waardering en voelt U gekrenkt,
Laat waaien — en vang als een kerel de stoten,
Als 'n remdruk die 't kanon weer in evenwicht brengt.

De kracht van een ketting hangt af van een schakel,
De zwakste bepaalt tot hoever ge kunt gaan.
Wordt gij eens geroepen voor enig orakel,
Zorg dan bij beproeving de kracht te weerstaan.

En keert dan het schip in zijn thuishaven weder,
Vermoeid en verweerd, van zijn kleuren ontdaan,
Neemt men het in 't dok en behandelt het teder
Voor 't snelheidsherstel in krijgsvaardig bestaan,
Zult gij, die wellicht reeds tot mokken gingt neigen,
ontstaan in een uithoek der groen-grijze zee,
Verlofdagen vragen, zo veel ge kunt krijgen.
De dienst vaart er wel bij, Uw geest doet weer mee.

En rekent gij vast op een zekere promotie?
Toon deze dan waardig en denk nummer een:
De dienst gaat voor alles en neemt hiervan notie
Een misschot — uw doel en uw plannen zijn heen.

Kent gij van de dolfijn haar wegen en paden?
Der zeevogels nesten? Of weet gij misschien
Waar zeemonsters wonen? En kunt gij het raden?
In welk deel der wateren hun huis werd gezien?
Zo ook met de woorden van hen die U leiden,
De orders van ieder, bekleed met gezag.
Geen wet heeft zijn nut zo gij dit werpt ter zijde:
„Gehoorzamen, altijd, bij nacht en bij dag”.
Die vraagt „wat voor doel toch” op 'n order die hem geldt
Maar handelt als heeft hij de zin goed verstaan,
Doet wijs; doch die 't doel zich alleen tot een vraag stelt,
Hij ziet zich de kans van zijn leven ontgaan.

Behaalt gij in Afrika's wildernis zege;
Geen woord in de pers, thuis door niemand gehoord?
Vergeet het: geen mens ziet de zuigers bewegen,
Doch 't schip klieft zijn weg daarmee niettemin voort.

Zij snauwen? Welaan! Dat geen werk daarbij lang duurt
En zorg dat het ongestoord af wordt gemaakt.
Ziet zelf naar 't geschut dat een bijna goed schot vuurt;
Het maakt veel lawaai — doch het heeft niets geraakt.
Doch wordt door dit grommen het werk slechts gehinderd,
't Is jammer, doch blijf in uw houding paraat
't Kanon buldert ook met de lading verminderd;
Maar werd ooit een pantser met los kruit geschaad?

Vermeent gij uw schip wat meer schoonheid te geven
En stelt u de werf op dit punt niet tevreë;
Tracht zelf naar vermogen uw wens na te streven,
Zovelen reeds stegen in aanzien daarmee.
Maakt gij u soms razend, brandt dan nooit uw handen,
Door kracht te gaan meten met hogere macht;
Slechts zij overwonnen die 's morgens verbrandden
De brieven geschreven bij avond of nacht.
Er zijn er, reeds jaren verweerd en vergeten,
Als troosteloos beeld vaak, van doelloos venijn,
Zijn de verf en de rook in het strijdperk gekomen
Kanonnen en dekken elkaar niet verstaan?
Zij weten dat zeep of een schraper genomen
Hen spoedig als broeders weer samen doet gaan.
Zo gij, die belast zijt met afdelings-leiding
Vermaan uw gehoor met een lach om de lip.
Opdat zich uw wrok niet ontaardt in een scheiding,
en aantast prestige en macht over 't schip.

Ontstaan op een half blaadje „foolscap”¹⁾, te weten
Waarmee dan een dwaas „had de eer slechts te zijn.....”

Vaak ziet ge als de vaartuigen binnen gaan lopen,
Elkander bekampend met uiterste vaart,
Weer and're als 't ware naar binnen geslopen
Met takt en geduld, alles even bedaard.
Zo gij, die promotie voor U hebt te wachten;
De guldene kroon in verbeelding reeds ziet,
Zult altijd met alles, in waakzaamheid trachten
Om niemand te kwetsen met wat gij geniet.
't Is fout van de winnaars collega's te plagen:
Aanvaardt alles juist zo het lot het U biedt
En als gij ten slotte uw arbeid ziet slagen,
Zal men U benijden, maar haten toch niet.

Geen kaart toont de klippen rondom U ooit mede.
Beheers de kanalen dewelke gij leert,
Opdat niet uw naam dient als baak voor een tweede,
Een vonnis haar eens voor uw leven onteert.
Al gordelt het pantser voor schade of zinken;
Het schip draagt het teken hiervan aan het boord.
't Is goed als het hof U geheel vrij zal spreken:
Doch beter is, nooit door een kriegsraad verhoord.

Herkent in deez' verzen de wetten der zeemacht
Door niemand bekrachtigd, verschillend van vorm.
Slechts hij die ervaart en goed weet wie ze meebracht,
De zee met haar grillen, gevaren en storm,
Beseft, lijk het water door 't kluiscat gespoten,
Het dek overspoelt en in 't kielzog geraakt;
G'uzelve miskent voelt, door ieder verstoten,
Zo dikwijls als gij deze wetten verzaakt.

J. P. J. M. van Reyn
majoor Telegrafist.

Naar het bekende gedicht
van Admiraal A. Hopwood „The laws of the Navy”.

¹⁾ Met „foolscap”, dat hier met opzet onvertaald is gelaten, bedoelde de dichter het destijds in Engeland in gebruik zijnde folio-papier, dat als watermerk een narrekop droeg.

„Twaalf lappies op één stukkie”

Het mijnenveegbedrijf in Nederland

Mijnenvegen is een bezigheid voor aankomende wijsgeren, voor zorgvuldige lieden die zekerheid verkiezen boven een redelijke mogelijkheid. Het is het werk van mannen met overleg en geduld, die aandachtig bezig kunnen zijn en blijven, urenlang met hetzelfde, steeds maar weer hetzelfde. Mijnenvégen is vervelend en secuur. Je kunt er een punthoofd van krijgen op de duur!

Er zijn er evenwel, die dit vak al jaren beoefenen en voor dezulken dient men grote waardering te hebben. Een schip is een schip, maar een mijnenveger is nog iets anders. Als een treiterig knulletje zijn oude schooljuffrouw opzart, dan kan hij een draai om zijn oren verwachten en een berg strafwerk. Dat is allemaal niet erg en voor een kwajongen wel gezond. Maar hij blijft er zeker geen vijf jaar mee bezig. Mijnenvegers wel. Dat zijn van die kwajongens, die niet ophouden en doorzetten, ondanks een klap. En komt er dan een klap, dan is dat een behoorlijk harde, kaliber: „niet van dommen huize”, zoals dat heet.

Doch het werk gaat door, nu reeds vijf jaar lang, steeds hetzelfde. Maand na maand hebben de scheepjes gevaren, hun lapjes gemaakt langs de Hollandse kust, zoveel mijl om de Zuid, zoveel mijl terug. Zij hebben gevaren voor de Zeeuwse gaten en bij de Wadden-eilanden, zij scharrelen rond voor de IJmuidense haven en langs de Hondsbosse zeewering. Hoeveel zou het totaal aan milligaus bedragen, dat zij in het water gejaagd hebben, om de slapende mijnen op de zeebodem wakker te kietelen?

*„Want we gaan weer mijnenvegen”,
„In de mist, de sneeuw, de regen”.*

Dit zijn regels uit een liedje van het jaar 1945, maar ze gelden nog evengoed voor vandaag-de-dag, want al zijn het nu Bymen en R-boten inplaats van de motor-minesweepers, die de Engelsen ons indertijd ter beschikking stelden, geveegd wordt er nog steeds, in alle seizoenen, in de mist, de sneeuw, de regen, het mag allemaal niet hinderen.

In het afgelopen jaar —en men is daar in 1948 al mee begonnen— hebben de mijnenvegers het meeste werk gehad aan de verbreding van de vaargeul van 2 mijl voor de Nederlandse kust. Deze geul werd op 4 mijl gebracht, van de Nieuwe Waterweg tot het Texelse Gat.

In de zomer van dit jaar onderging het werk een uitbreiding en de vloot eveneens. Voor de mine-sweepers, die in reparatie gingen, kwamen de Bymen in de plaats en deze vormden het zesde flottielje. Dit begon met het vegen van velden voor de Zeeuwse wateren. Vervolgens werd het z.g. ontsnappingskanaal westelijk van IJmuiden verbreed, eveneens tot vier mijl. In September namen zij het zeegebied rondom de pieren van IJmuiden onder handen, in verband met noodzakelijke herstelwerkzaamheden. De pieren hadden door gebrek aan onderhoud tijdens de oorlogsjaren veel te lijden gehad. Hetzelfde gebeurde voor de Hondsbosse zeewering. Tenslotte trokken de Bymen nog noordelijker, voor het zuiveren van het kruiseroefenterrein westelijk van het Marsdiep, waarmee men nu nog bezig is.

De R-boten waren nieuwe verschijningen in de Nederlandse wateren. Het zijn slanke, lange scheepjes, die meer op motortorpedoboten lijken dan op mijnenvegers. Zij zijn van Duitse herkomst en

heetten bij hun vroegere meesters „Räum-boote”. De Duitsers „ruimen” mijnen, wij vegen ze.

De R-boten zijn dit jaar aan het werk gegaan in de ondiepe wateren langs de Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden. Vervolgens hebben zij hun operatieterrein verlegd naar het Noorden, bij Schiermonnikoog.

De scheepjes hebben het in dit gebied nog uitgehouden tot half November. Zij hadden hun standplaats in Borkum, waar Hr. Ms. „Douwe Aukes” als moederschip fungeerde. Tenslotte echter werd het herfstweer hun toch een beetje al te bar.

Zij werden teruggenomen en kwamen, 15 November j.l. in Den Helder aan, waar zij afmeerden bij het werkschip van de mijnendienst, Hr. Ms. „Vulkaan”, dat nu al de brave scheepjes, als kuikens rond de kloek, rond zich heen verzameld zag.

„Ik zal U zeggen hoe 't zal zijn:

„Weer een puls, nog een puls, toch geen mijn”.

De Bymen zijn handige, echt Amerikaanse scheepjes, die met Hollandse zindelijkheid onderhouden een hele tijd mee kunnen. Maar het zijn rakkers op de Noordzee. Ieder zeetje is hun. De Noordzee is toch al een rare lap water, lichtgeraakt en nog lang na-pruttelend en dan nog strakke lapjes trekken met een hoog opgebouwd scheepje, dat negen voet steekt, dat vergt sterke benen en een sterke maag ook nog. De mannen van de mijnenvéegdienst wat het meer ervaren en leidinggevend personeel betreft— zijn dit werk gewend.

Lang geleden is het, dat wij in hun midden verkeerden. Toen voeren zij op de minesweepers, afkomstig uit Engeland. Dat waren schepen als de „Schouwen”, de „Duiveland”, de „Walcheren” en de „Voorne”. Dat is al meer dan vier jaar geleden. Toen luisterden wij aandachtig maar de verhalen over de in Engeland opgedane ervaringen en de ltz. Gallandat Huet vertelde van de proefnemingen met de eerste „hamer”.

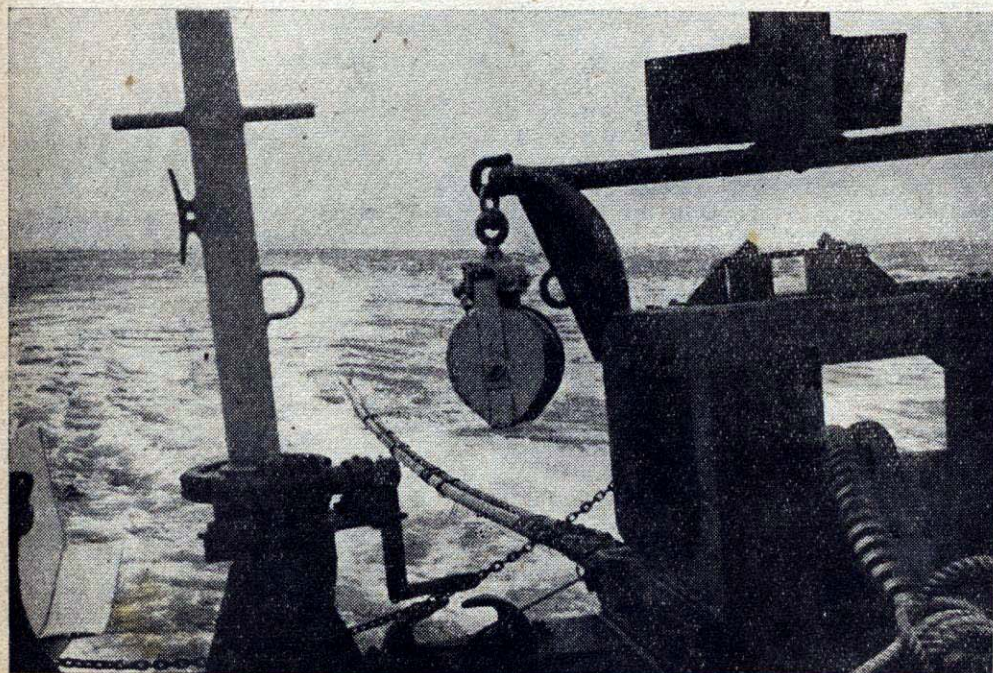
Toen voeren die hulkjes zo-maar naar de Oost! Daar is later de „Walcheren” bij Balikpapan gebleven.....

Mijnenvegers varen nog steeds langs de kust met de blonde duinen. Het zijn andere, maar vaak ontmoet men aan boord mensen uit die oude tijd, mensen die mijnen hebben geveegd van het ogenblik af, dat zij in de Marine kwamen. Zij deden dat toen aan de overkant en in oorlogstijd. Nu ruimen zij de laatste resten van de oorlogserfenis op, een karweitje van zeker nog een jaar of twee.

Volgens de verwachtingen kan het nog tot 1956 duren, aler al die lieve dingen onschadelijk zijn, verroest, verweerd of ontploft.

Op een heldere dag in November waren wij te gast aan boord van Hr. Ms. „Born-diep”, het vlaggeschip van het zesde flottielje Bymen, verder bestaande uit Hr. Ms. mijnenvegers „Volkerak”, „Oosterschelde”, „Westerschelde” en „Deurloo”.

Hr. Ms. „Marsdiep” fungeerde als boeienschip. Het flottielje stond onder

Een schip is een schip, maar een mijnenveger is toch nog iets anders.....

commando van de Ltz. (SD) II KMR J. Moot.

De lucht was schoon, een waterig zonnetje gaf een fleurig aanzien aan zee en schepen en een frisse wind deed de vlaggeseinen aan de ra's strak uitwapperen.

Het was weer als vanouds; langs de uitgezette boeien, welke als dobbers op de golven stonden, voeren de boten in S-formatie heen en weer het LL-tuig als een zware snoeklijn in het kielzog. Op de brug gingen beurtelings aan stuurboord en bakboord de rode en blauwe lichtjes van de puls aan en uit. Bij het keren aan het eind van de lap: „Puls af”. En aan stuurboord ratelde voortdurend de hamer, meer voor de eigen veiligheid.

Op de duur werd het toch wel koud, daarboven op de brug. En er kwam wat meer wind in de loop van de achtermiddag, zodat tenslotte het koershouden een examenstukje voor de roerganger werd en de hofmeester bij het opdienen een pas voorwaarts en twee passen zijwaarts maakte. Maar de soep kwam zonder spatten op tafel en smaakte best. De zee maakt hongerig, zei mijn oude grootvader altijd, als een Finse graanbark de Waterweg opkwam en er weer een victualienleverantie in zicht kwam. Maar de zee doet met sommige mensen ook nog iets anders. De gasten op deze tocht hebben zulks ervaren. Maar daar spreekt men niet meer over!

De dertien lapjes, welke deze dag op dit stuk gevaren moesten worden, zaten er tegen het vallen van de duisternis op en toen ging het op Nieuwediep aan, door het Schulpengat. Maar daar werd het echt knus en intiem: een mistbank doemde uit de duisternis op en langzaam in kiellinie zocht het rijtje mijnenvegers zich achter de flottieljeleider, die regelmatig de misthoorn over het water liet galmen, een weg langs de boeien.

Eindelijk priemde er door het mistgordijn een lichtje, dat enige houvast bleek te bieden, de breed-zwaaiende bundel van het licht van Kijkduin en toen zaten we meteen in het Marsdiep.

Tegen negen uur in de avond liep het flottielje Nieuwediep binnen, waar de lichten van de schepen en de Buitenhaven feestelijk flonkerden en over bakboord de lege duisternis van het wad nog dieper leek door de ankerlichten van een baggermolen en een bak.

Maar om tien uur stonden de schipper en de majoor-machinist al achter een biertje in de Marine-cantine, waar gedanst werd. En rondom Hr. Ms. „Vulkaan” lagen weer de scheepjes afgemeerd, de Bymen en de R-boten, als kuikens bij de kloek.

„En zo zwiepen we maar steeds voort”.

Lang zal dat ook niet duren, want van de zes thans in dienst zijnde R-boten zullen er vier uit dienst genomen worden. Twee zullen er tenslotte overblijven voor oefen-doeleinden. Enerzijds houdt dit verband met de personeelssituatie — een flottielje van zeven schepen vergt nog altijd 175 man geoefend personeel —, maar anderzijds is dit besluit een gevolg van de met deze boten opgedane ervaringen.

Dit jaar komt weer een flottielje Mickeys, motormine-sweepers, die

langdurig in reparatie zijn geweest, in de vaart. Deze zullen dan het tweede flottielje vormen in totaal zeven schepen. Zij nemen in het voorjaar de nog niet geheel volttooide taak van de R-boten over en beginnen dan in Maart met een nieuwe opdracht, een van de grootste tot nog toe aan de mijnendienst toevertrouwd. Deze opdracht ligt ook in het noorden, bij Terschelling waar vermoedelijk de grootste dichtheid van mijnen is aan onze kust, waar de Engelsen zowel als de Duitsers hun „eitjes” hebben gelegd en waar ook de stromingen vermoedelijk heel wat vuiligheid heen gespoeld hebben.

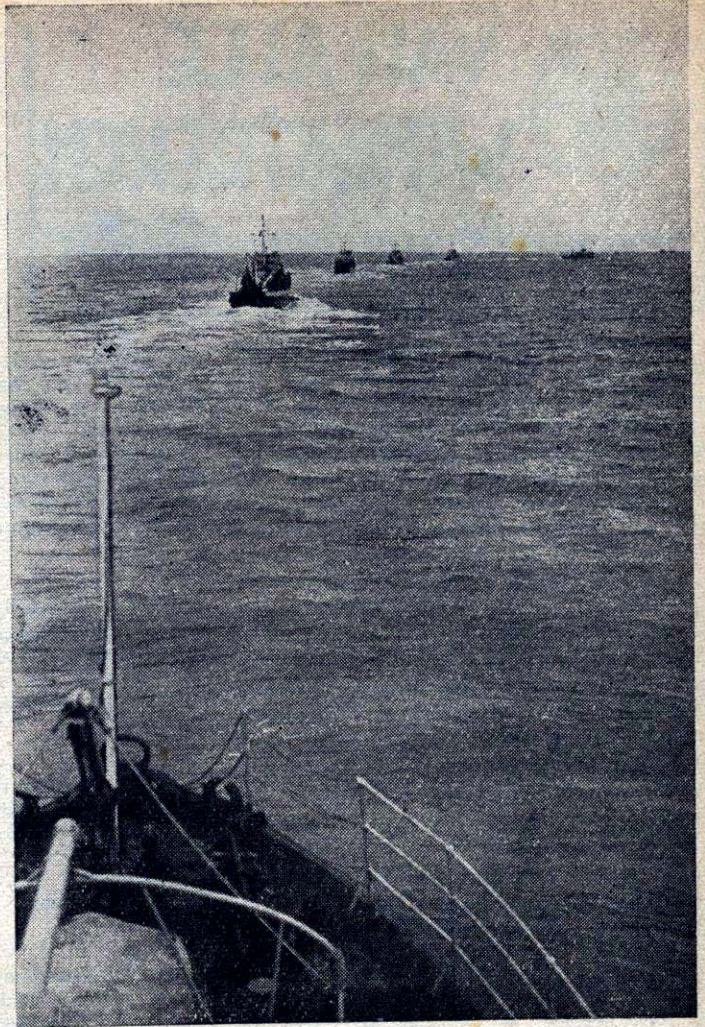
De Bymen hebben intussen stilgelegen gedurende de laatste maanden; het is de bedoeling in Februari proeven te nemen met een nieuw type veegtuig. Tezamen met de Mickeys beginnen de Bymen dan 1 Maart bij Terschelling te vegen.

Voorts zal er dan ook in Den Helder zelf heel wat veranderd zijn, want het werkschip gaat terug naar Engeland. Hr. Ms. „Vulkaan” is, zoals men weet, de ex-Beechy Head, welke door de Engelse Marine „on loan” aan de Koninklijke Marine werd afgestaan. Het schip zal binnenkort aan Engeland worden teruggegeven en de mijnendienst zal dan een huis aan de wal hebben, de voormalige Onderzeedienstkazernes, welke duchtig onder handen genomen wordt en al een prettig aanzien heeft gekregen.

Ook de mijnenopruimdienst is per 15 November van Amsterdam naar Den Helder verhuisd, waarmee in de praktijk dus de reeds geruime tijd bestaande samenvoeging tot stand is gekomen.

Zo staat het dus met de mijnenvigerij in Nederland, met dit altijd bezige bedrijf, dat nu reeds langer dan vier jaar bezig is de kustwateren vrij te maken van een der grootste gevaren voor de koopvaardij. Het is taal en langdurig werk, maar dankbaar, want dank zij dit bedrijf kan er weer gevaren worden. Het is nog steeds hard nodig: elk najaar — als de stormen loskomen en de zee tot in de diepte omwoelen — lopen de schepen weer gevaar.

Men denkt meestal niet aan dit gevaar, totdat een koopvaarder het slachtoffer wordt, op een route buiten de geveegde geulen. Het is geen sprookje en men wil het niet gaarne voor waar aan-

En dan nog strakke lapjes trekken.....

nemen, maar de zee ligt vol met mijnen.... Enkele maanden geleden werd het ontsappingskanaal westelijk van IJmuiden verbreed. Op de noordelijke rand van dit kanaal gingen daarbij op één dag twee mijnen de lucht in. Waarschijnlijk hebben deze mijnen daar vroeger nooit gelegen, anders zouden zij bij de eerste veeg-operaties reeds onschadelijk gemaakt zijn. Door grondzeen moeten zij van hun plaats gerold en aan de rand van het geveegde kanaal terecht gekomen zijn.

Een dankbaar bedrijf; de Nederlandse scheepvaart heeft dit erkend. De Redersvereniging stelde f 2.000.— beschikbaar voor de restauratie van de cantine van het Mijnendienstbedrijf in Den Helder!

Als de Mijnendienst zijn nieuwe behuizing betreft, zal hij ook een nieuwe commandant hebben. De kapitein ter zee L. H. Quant. Als eerste officier zal dan fungeren de luitenant ter zee der 1ste klasse KMR OV H. C. J. Coumou, in de plaats van de luitenant ter zee der 1ste klasse KMR OV N. J. Jongewaard. (Deze commandowisseling heeft inmiddels op 12 Dec. j.l. plaats gehad, zoals wij reeds in het vorige nummer vermeldeden. Red.)

D. Maltha
Marine-Correspondent.

Wapenbroede

Een ernstig vliegtuigongeluk, waarbij de 40-jarige dr. A. E. Schuringa, luitenant ter zee (Arts) der eerste klas de dood heeft gevonden, heeft zich Vrijdagmiddag 13 Januari om omstreeks half drie afgespeeld dichtbij de Rijksweg in de buurt van de Haagse schouw. Een éénmotorig vliegtuig, een jager-verkenner van het type Firefly van de Marine Luchtvaartdienst, is daar neergestort en in brand gevlogen, voor de ogen van een aantal automobilisten, die de Rijksweg passeerden, doch helaas geen hulp meer konden bieden. Het ongeluk heeft in Marine-kringen diepe indruk gemaakt. De Schuringa was een zeer geziene figuur. In 1935 trad hij als Officier van Gezondheid der tweede klasse in dienst bij de Koninklijke Marine om drie jaar later tot Officier van Gezondheid der eerste klasse te worden bevorderd. Onmiddellijk na de capitulatie van Japan werd overledene belast met de functie van Hoofd Geneeskundige Dienst der Zee-macht in het Oosten, waartoe hem tijdelijk de rang van Hoofd Officier van Gezondheid der tweede klasse werd toegekend. In 1946 kwam Dr. Schuringa weer in Nederland terug om achtereenvolgens bij de Koninklijke Marine te Londen, bij de Marine-staf in Den Haag en bij de Vliegmedische Dienst van de LSK te IJpenburg te worden geplaatst. Bij laatstgenoemde detachering fungeerde Dr. Schuringa geruime tijd als chef. Zijn laatste functie was die van Hoofd van het Vliegmedische Centrum te Valkenburg. Dr. Schuringa was ridder in de orde van Oranje Nassau en drager van het Bronzen Kruis.

*

Gedurende de Kerstdagen is de sleepboot RS 21 van de Koninklijke Marine tijdens haar uitreis uit Den Helder in de mist ter hoogte van het Oost Friese Wadden-eiland Norderney aan de grond gelopen. De bemanning, bestaande uit 16 personen, werd door een reddingsploeg aan land gebracht. Pogingen om de sleepboot weer vlot te krijgen mislukten door de storm. Het schip verdween na enige tijd in de golven en moet als verloren worden beschouwd.

Bij de firma J. Jongerius N.V. te Jutphaas is een kraanwagen gereed gekomen, welke gebouwd werd in opdracht van de Koninklijke Marine. De kraan is 12½ meter lang en weegt 9 ton, terwijl de capaciteit 2500 kg. bedraagt. De kraan, die door Hr. Ms. „Karel Doorman” naar de West wordt overgebracht, zal worden gebruikt op één van de vliegvelden, die de Koninklijke Marine in West Indië in gebruik heeft.

Het college van burgemeester en wethouders van Vlissingen verklaarde aan de raad, in verband met vragen naar aanleiding van de gemeentebegroting met betrekking tot de terugkeer van de Koninklijke Marine naar Vlissingen, dat in het afgelopen jaar vertrouwelijke besprekingen zijn gevoerd tussen vertegenwoordigers van het ministerie van marine

en het gemeentebestuur van Vlissingen. Het ministerie van marine is voornemens over te gaan tot de bouw van steigers in de buitenhaven. Het gemeentebestuur koestert de hoop, dat van rijkswege verdere stappen tot terugkeer van de marine worden gedaan, vooral wat betreft de opleiding van de Koninklijke Marine.

*

In het Marine Opleidingskamp Hilversum vond een beëdigingsplechtigheid plaats van 13 officieren. De eed werd afgenomen door de commandant van het M.O.K., kapitein ter zee S. Dobbenga.

*

De adelborsten van de Koninklijke Marine hebben hun jaarlijks assaut gehouden. Het feest werd drukker bezocht dan ooit. De bevelhebber der zeestrijdkrachten, vice-admiraal jhr. E. J. van Holthe was als eregast aanwezig.

*

De onderzeebootjager „Queen Wilhelmina” zal de komende weken patrouilleren o.a. in de Zweekuise wateren. Het schip doet namelijk reeds enige tijd dienst als visserij-inspectievaartuig en komt nu mee met de vissersvloot, die op ijle haring gaat vissen.

Het schip dat in Den Helder thuishoort, zal gedurende deze tijd, zo nodig in Vlissingen, ligplaats kiezen.

Hr. Ms. oefenschip voor onderzeebootbestrijding en technische opleidingen „Marnix” werd Maandag 16 Januari l.l. in dienst gesteld door de commandant, de luitenant ter zee der eerste klasse P. Schotel. Het is een schip van bijna 100 meter lang, een waterplaatsing van 1335 ton en een maximum snelheid van 35 mijl.

De „Marnix” werd in 1935 in Glasgow gebouwd voor de Britse Marine. In 1940 nam de Poolse marine het schip over. Vrijwel de gehele oorlog heeft het dienst gedaan als torpedobootjager. In 1946 ging het schip terug naar de Britten, om in 1947 door de Koninklijke Marine te worden gekocht.

*

In het gebied van de Caraïbische Zee zal in Maart een gigantische land-, zee- en luchtoorlog worden gevoerd, waaraan 80.000 man Amerikaanse troepen en 150 schepen zullen deelnemen. Tijdens deze strijd zullen wapens en vechtmethodes worden toegepast, die in de laatste wereldoorlog nog niet voorkwamen. Zo zullen er o.m. kanons van 57 en 75 mm worden gebruikt, die bij het afvuren geen terugslag geven. Bij deze operatie, die bekend zal staan als „Exercise Pertrex”, zullen de aanvallende strijdkrachten zich meester trachten te maken van een zwaar verdedigd eiland. Tevens zullen bij deze oefeningen de laatste vindingen op het gebied van de onderzeebootoorlog worden getoetst.

*

De Amerikaanse Marine heeft de bouw aanbesteed van een nieuwe radiozender, die een vermogen zal hebben van een miljoen watt. (1000 Kilowatt), en daarmee de sterkste radiozender ter wereld zal worden.

De zender zal worden opgesteld nabij Jim Creek in de West Amerikaanse staat Washington.

Men verwacht hiermede alle Amerikaanse zeestrijdkrachten in de Pacific te kunnen bereiken, ongeacht de weersomstandigheden.

Oudjaar in de cantine van de Marinekazerne „Weltevreden” te Djakarta. Ruim 1200 oliebollen werden er „matroos” gemaakt.